

Bank Polski

Adekwatność kapitałowa
oraz inne informacje
Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności
Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
podlegające ogłoszeniu
według stanu na 31 grudnia 2021 roku

Wprowadzenie

Raport „Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej podlegające ogłaszaniu według stanu na 31 grudnia 2021 roku”, zwany dalej „Raportem”, został przygotowany zgodnie z art. 111a ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe¹, zwanej dalej „Ustawą Prawo bankowe”, Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej „Rozporządzeniem CRR” oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 roku zmieniającym Rozporządzenie CRR, z uwzględnieniem aktów wykonawczych do Rozporządzenia CRR, a także Rekomendacją M dotyczącą zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, Rekomendacją P dotyczącą zarządzania ryzykiem płynności w banku wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego, zwaną dalej „KNF”.

Ujawnienia odzwierciedlają także wymogi przedstawione w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytułu II i III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (zwane dalej „Rozporządzeniem 2021/637”) oraz w wytycznych EBA/GL/2020/07 z dnia 2 czerwca 2020 r. dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji o ekspozycjach objętych działaniami stosowanymi w odpowiedzi na kryzys spowodowany przez COVID-19, zwane dalej „Wytycznymi EBA/GL/2020/07”, EBA/GL/2020/12 zmieniających wytyczne EBA/GL/2018/01 z dnia 4 sierpnia 2017 r. dotyczących jednolitego ujawniania informacji na mocy art. 473a Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 na temat rozwiązań przejściowych w zakresie łagodzenia skutków wprowadzenia MSSF 9 względem funduszy własnych w celu zapewniania zgodności ze zmianami Rozporządzenia CRR wynikającymi z COVID-19.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 oraz art. 433a ust. 1 lit. b) Rozporządzenia CRR, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna zwana dalej „PKO Bankiem Polskim S.A.” lub „Bankiem”, będąca unijną instytucją dominującą oraz w rozumieniu art. 433a dużą instytucją, ogłasza informacje dotyczące adekwatności kapitałowej, o których mowa w części ósmej Rozporządzenia CRR w cyklu półrocznym, kwartalnym, w odrębnym dokumencie.

Niniejszy Raport został sporządzony zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego S.A. w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu (dalej: Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego S.A. w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu), a zgodnie z art. 431 ust. 1 Rozporządzenia CRR, udostępnione są na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl) oraz przepisami wewnętrznymi Banku w tym zakresie, które zawierają szczegółowe informacje dotyczące ujawnianych informacji o adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji, zatwierdzania oraz publikacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) Nr 183/2014, w rachunku adekwatności kapitałowej zostały uwzględnione ujmowane w rachunku wyników korekty, które są związane z ryzykiem kredytowym, dotyczące okresów ujętych w kapitale podstawowym Tier 1. W związku z powyższym Bank uwzględnił korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego według stanu na 30 czerwca 2021 roku, odpowiednie korekty zostały również uwzględnione na poziomie Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.

Raport obejmuje rok 2021 i prezentuje dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku oraz został przygotowany zgodnie z przepisami, o których mowa w akapicie wyżej, obowiązującymi na 31 grudnia 2021 roku. W Raporcie zostały zaprezentowane dane skonsolidowane¹ Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej, zwanej dalej „Grupą Kapitałową Banku”. Część informacji zawartych w Raporcie dotyczy danych jednostkowych PKO Banku Polskiego S.A. z uwagi na istotny wpływ Banku na profil ryzyka Grupy Kapitałowej Banku.

O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe przedstawione w Raporcie wyrażone zostały w milionach złotych. Ewentualne różnice w sumach i udziałach wynikają z zaokrągleń kwot do milionów złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do jednego miejsca dziesiętnego.

Raport został przygotowany z uwzględnieniem wszystkich dostępnych danych według stanu na 31 grudnia 2021 roku. W Raporcie odniesiono się do wymagań regulacji opisanych wyżej, w takim zakresie, w jakim dotyczą one Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku. W przypadku braku odniesienia do konkretnego artykułu, oznacza to, że ujawnienia w jego zakresie nie mają zastosowania. Niniejszy Raport był przedmiotem wewnętrznej weryfikacji przeprowadzonej przez Departament Audytu Wewnętrznego Banku.

¹ Dane obejmują tylko podmioty ujęte w konsolidacji ostrożnościowej.

Spis treści

1.	INFORMACJE O BANKU I GRUPIE KAPITAŁOWEJ BANKU	6
2.	SYSTEM ZARZĄDZANIA.....	12
2.1.	Zarządzanie ryzykiem.....	12
2.2.	Kompleksowe testy warunków skrajnych i odwrotne testy warunków skrajnych.....	16
2.3.	Kontrola wewnętrzna	17
2.4.	Ocena członków Zarządu i Rady Nadzorczej, informacje dotyczące polityki rekrutacji, oceny odpowiedniości ..	18
2.5.	Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko kredytowe kontrahenta.....	20
2.5.1.	Wstęp	20
2.5.2.	Identyfikacja ryzyka.....	20
2.5.3.	Pomiar, szacowanie i ocena ryzyka kredytowego	20
2.5.4.	Metody pomiaru ryzyka kredytowego	20
2.5.5.	Metody ratingowe i scoringowe	21
2.5.6.	Kontrola ryzyka kredytowego.....	21
2.5.7.	Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego.....	22
2.5.8.	Koncentracja ryzyka.....	22
2.5.9.	Utrata wartości ekspozycji kredytowych.....	24
2.5.10.	Raportowanie o ryzyku kredytowym.....	26
2.5.11.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego.....	26
2.5.12.	Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego	26
2.5.13.	Informacje na temat stosowania metody standardowej.....	27
2.5.14.	Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane	33
2.5.15.	Informacje o ekspozycjach objętych działaniami stosowanymi w odpowiedzi na kryzys spowodowany przez COVID-19.....	38
2.5.16.	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne.....	42
2.5.17.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym	45
2.6.	Ryzyko stopy procentowej	46
2.6.1.	Wstęp	46
2.6.2.	Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka stopy procentowej.....	46
2.6.3.	Kontrola ryzyka stopy procentowej	47
2.6.4.	Monitorowanie ryzyka stopy procentowej	47
2.6.4.	1.Portfel bankowy.....	47
2.6.4.	2. Portfel handlowy.....	48
2.6.5.	Raportowanie ryzyka stopy procentowej.....	49
2.6.6.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej.....	49
2.7.	Ryzyko walutowe	49
2.7.1.	Wstęp	49
2.7.2.	Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka walutowego	49
2.7.3.	Kontrola ryzyka walutowego.....	50
2.7.4.	Monitorowanie ryzyka walutowego	50
2.7.5.	Raportowanie ryzyka walutowego.....	50
2.7.6.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego.....	50
2.8.	Ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania	51
2.8.1.	Wstęp	51
2.8.2.	Identyfikacja pomiar i ocena ryzyka płynności	51
2.8.3.	Kontrola ryzyka płynności.....	52
2.8.4.	Monitorowanie ryzyka płynności.....	52

2.8.5.	Raportowanie ryzyka płynności.....	55
2.8.6.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności.....	55
2.9.	Ryzyko operacyjne.....	56
2.9.1.	Wstęp.....	56
2.9.2.	Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka operacyjnego.....	57
2.9.2.1.	Identyfikacja, metoda pomiaru i oceny ryzyka operacyjnego.....	57
2.9.2.2.	Polityka ubezpieczeniowa Banku.....	58
2.9.2.3.	Wpływ ubezpieczeń.....	59
2.9.3.	Kontrola ryzyka operacyjnego.....	59
2.9.4.	Monitorowanie ryzyka operacyjnego.....	59
2.9.5.	Raportowanie ryzyka operacyjnego.....	59
2.9.6.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego.....	60
2.9.7.	Poniesione straty i działania zarządcze ograniczające ryzyko operacyjne.....	60
2.9.	Ryzyko biznesowe.....	63
2.9.1.	Wstęp.....	63
2.9.2.	Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka biznesowego.....	63
2.9.3.	Kontrola ryzyka biznesowego.....	63
2.9.4.	Monitorowanie ryzyka biznesowego.....	63
2.9.5.	Raportowanie ryzyka biznesowego.....	63
2.9.6.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego.....	63
2.10.	Ryzyko modeli.....	64
2.10.1.	Wstęp.....	64
2.10.2.	Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka modeli.....	64
2.10.3.	Kontrola ryzyka modeli.....	64
2.10.4.	Monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli.....	64
2.10.5.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka modeli.....	64
2.11.	Ryzyko zmian makroekonomicznych.....	64
2.11.1.	Wstęp.....	64
2.11.2.	Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka zmian makroekonomicznych.....	65
2.11.3.	Kontrola ryzyka zmian makroekonomicznych.....	65
2.11.4.	Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych.....	65
2.11.5.	Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych.....	65
2.11.6.	Działania zarządcze dotyczące ryzyka zmian makroekonomicznych.....	65
2.12.	Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA.....	65
3.	FUNDUSZE WŁASNE.....	67
4.	WYMOGI W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH I KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM.....	75
5.	AKTYWA OBCIĄŻONE I WOLNE OD OBCIĄŻEŃ.....	80
6.	BUFORY KAPITAŁOWE.....	82
7.	DŹWIGNIA FINANSOWA.....	84
8.	KAPITAŁ WEWNĘTRZNY (FILAR II).....	87
9.	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA.....	89
9.1.	Wpływ rozwiązań przejściowych na adekwatność kapitałową.....	91
9.1.1.	Korekta przejściowa dotycząca minimalizowania wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne.....	91
9.1.2.	Tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.....	91
10.	POLITYKA WYNAGRODZEŃ.....	93

10.1.	Główne elementy polityki wynagrodzeń oraz sposoby ich stosowania [wzór EU REMA].....	93
10.1.1.	Organy nadzorujące politykę wynagrodzeń.....	93
10.1.2.	Opis struktury systemu wynagradzania	93
10.1.3.	Opis sposobu uwzględniania obecnego i przyszłego ryzyka w procesach kształtowania wynagrodzeń.....	95
10.1.4.	Stosunek stałych do zmiennych składników wynagrodzenia	95
10.1.5.	Opis działań instytucji zmierzających do powiązania poziomu wynagrodzenia z wynikami osiągniętymi w okresie pomiaru wyników	95
10.1.6.	Opis działań instytucji zmierzających do dostosowania wynagrodzenia w celu uwzględnienia wyników długoterminowych	96
10.1.7.	Opis głównych parametrów i uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemów składników zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych zgodnie z art. 450 ust. 1 lit. f) CRR.....	96
10.1.8.	Pozostałe kwestie dotyczące polityki wynagrodzeń	96
10.2.	Dane ilościowe dotyczące wynagrodzeń.....	96
11.	SŁOWNIK UŻYTYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW.....	99

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej Banku

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na potrzeby adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która, w odróżnieniu od konsolidacji zgodnej z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, obejmuje tylko podmioty zależne spełniające definicję instytucji, instytucji finansowej lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych.

Zgodnie z rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią: PKO Bank Polski S.A., Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A., PKO BP BANKOWY PTE S.A., PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., Grupa Kapitałowa KREDOBANK S.A., PKO Finance AB, PKO BP Finat sp. z o.o., PKO Bank Hipoteczny S.A., oraz Grupa Kapitałowa Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.

Z konsolidacji ostrożnościowej wyłączone są podmioty niefinansowe i ubezpieczeniowe. Tabele 1.1-1.3 prezentują różnice w zakresie konsolidacji Grupy Kapitałowej Banku do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych według stanu na 31 grudnia 2021 roku.

Grupa Kapitałowa Banku nie identyfikuje jednostek zależnych nieobjętych konsolidacją ostrożnościową, w przypadku których fundusze własne są niższe niż wymagane. Ponadto Grupa nie stosuje odstępstwa, o którym mowa w art. 7 CRR ani metody konsolidacji indywidualnej określonej w art. 9 CRR.

Tabela 1.1. Różnice między rachunkowym a ostrożnościowym zakresem konsolidacji oraz przyporządkowanie kategorii sprawozdań finansowych do kategorii ryzyka regulacyjnego [wzór EU L11]

		31.12.2021						
		a	b	c	d	e	f	g
		Wartości bilansowe wykazywane w publikowanych sprawozdaniach finansowych	Wartości bilansowe wchodzące w zakres konsolidacji ostrożnościowej	Wartości bilansowe pozycji				
podlegające ramom ryzyka kredytowego	podlegające ramom ryzyka kredytowego kontrahenta			podlegające ramom sekurytyzacji	podlegające ramom ryzyka rynkowego			
Podział według klas aktywów zgodnie z bilansem w opublikowanym sprawozdaniu finansowym								
1	Kasa, środki w Banku Centralnym	11 587	11 587	11 587				
2	Należności od banków	9 010	8 914	1 715	7 199			
3	Pochodne instrumenty zabezpieczające	933	933	933	933		653	
4	Pozostałe instrumenty pochodne	10 903	10 903	10 903	10 903		10 903	
5	Papiery wartościowe	135 440	133 182	130 160			3 022	
6	Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	-	-	-				
7	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 300	234 430	232 461		1 969		
8	Należności z tytułu działalności ubezpieczeniowej	911	-	-				
9	Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	1 371	1 371	1 371				
10	Rzeczowe aktywa trwałe	3 108	2 931	2 931				
11	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	18	18	18				
12	Wartości niematerialne	3 463	3 289	3 289				2 553
13	Inwestycje w jednostki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	285	1 383	1 383				
14	Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	36	36	36				
15	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 116	4 101	3 365				736
16	Inne aktywa	2 605	2 570	2 570				
AKTYWA OGÓŁEM		418 086	415 648	402 722	19 035	1 969	14 578	3 289
Podział według klas zobowiązań zgodnie z bilansem w opublikowanym sprawozdaniu finansowym								
1	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	8	8					8
2	Zobowiązania wobec banków	3 821	3 821					3 821
3	Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 806	4 806		4 806		4 806	
4	Pozostałe instrumenty pochodne	11 008	11 007		11 007		6 611	
5	Zobowiązania wobec klientów	322 296	321 433					321 433
6	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	49					49
7	Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	2 008	-					-
8	Otrzymane kredyty i pożyczki	2 461	2 461					2 461
9	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	23 872	24 114					24 114
10	Zobowiązania podporządkowane	2 716	2 716					2 716
11	Pozostałe zobowiązania	5 366	5 284					5 284
12	Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	18	14					14
13	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	356	324					324
14	Rezerwy	1 657	1 651					1 651
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		380 393	377 688	-	15 813	-	11 417	361 875

Wartości bilansowe wykazane w ujęciu regulacyjnym różnią się od wartości ujętych w publikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2021 z powodu zastosowania różnych zakresów konsolidacji.

Tabela 1.2. Główne źródła różnic między regulacyjnymi kwotami ekspozycji a wartościami bilansowymi w sprawozdaniach finansowych [wzór EU LI2]

		31.12.2021				
		a	b	c	d	e
		Ogółem	Pozycje podlegające			
ramom ryzyka kredytowego	ramom sekurytyzacji		ramom ryzyka kredytowego kontrahenta	ramom ryzyka rynkowego		
1	Kwota wartości bilansowej aktywów wchodzących w zakres konsolidacji ostrożnościowej (zgodnie ze wzorem LI1)	412 359	402 722	1 969	19 035	14 578
2	Kwota wartości bilansowej zobowiązań wchodzących w zakres konsolidacji ostrożnościowej (zgodnie ze wzorem LI1)	15 813	-	-	15 813	11 417
3	Kwota całkowita netto w zakresie konsolidacji ostrożnościowej	396 546	402 722	1 969	3 222	3 161
4	Kwoty pozabilansowe	79 348	24 507	-	-	-
5	Różnice wynikające z różnych zasad kompensacji, innych niż uwzględnione w wierszu 2	20 312	(564)	-	7 221	-
6	Różnice wynikające z uwzględnienia rezerw	1 573	1 573	-	-	-
7	Różnice wynikające z zastosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego	(5 932)	(2 581)	-	(3 351)	-
8	Różnice wynikające ze współczynników konwersji kredytowej	(54 841)	-	-	-	-
9	Różnice wynikające z sekurytyzacji z przeniesieniem ryzyka	(1 969)	-	(1 969)	-	-
10	korekta przejściowa dot. MSSF9 w RWA	1 482	1 482	-	-	-
11	różnica w wartości ekspozycji wynikająca z korekt dotyczących niewystarczającego pokrycia odpisami ekspozycji nieobsługiwanych	(22)	(22)	-	-	-
12	Inne różnice	-	-	-	-	-
13	Kwoty ekspozycji ujmowane do celów regulacyjnych	436 497	427 117	-	7 092	2 288

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(W MILIONACH ŻŁOTYCH)**

Tabela 1.3. Zarzys różnic w zakresach konsolidacji (każdego podmiotu) [wzór EU L13]

Lp. ¹	31.12.2021							h Opis podmiotu
	a	b	c	d	e	f	g	
	Nazwa podmiotu	Metoda konsolidacji rachunkowości	Metoda konsolidacji ostrożnościowej				Odliczone ²	
			Pełna konsolidacja	Konsolidacja metodą proporcjonalną	Metoda praw własności	Nie są skonsolidowane i nie są odliczone od kapitału		
1	PKO Bank Polski S.A.	Jednostka dominująca						Działalność bankowa.
2	PKO Bank Hipoteczny S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność bankowa.
3	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Pełna konsolidacja	X					Tworzenie i zarządzanie otwartymi i zamkniętymi funduszami inwestycyjnymi oraz zarządzanie portfelami klientów.
4	PKO BP BANKOWY PTE S.A.	Pełna konsolidacja	X					Zarządzanie otwartym i dobrowolnym funduszem emerytalnym.
5	PKO Leasing S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność leasingowa i udzielanie pożyczek.
	PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Pośrednictwo ubezpieczeniowe.
	PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Usługi pomocnicze w zakresie sprzedaży przedmiotów poleasingowych.
	PKO Leasing Sverige AB	Pełna konsolidacja	X					Działalność leasingowa.
	Prime Car Management S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność leasingowa i usługi zarządzania flotą.
	Futura Leasing S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność leasingowa oraz usługi pomocnicze w zakresie przechowywania i sprzedaży przedmiotów poleasingowych.
	Masterlease sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Działalność leasingowa.
	MasterRent24 sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Wynajem krótkoterminowy pojazdów.
	ROOF Poland Leasing 2014 DAC ³	Pełna konsolidacja	X					Spółka celowa utworzona na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych - w marcu 2021 roku postawiona w stan likwidacji.
	Polish Lease Prime 1 DAC ³	Pełna konsolidacja	X					Spółka celowa utworzona na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych.
	PKO Faktoring S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność faktoringowa.
6	PKO BP Finat sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Działalność usługowa, w tym m.in. usługi agenta transferowego oraz outsourcing specjalistów IT. Na podstawie zezwolenia KNF - usługi w charakterze krajowej instytucji płatniczej.
7	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Pełna konsolidacja					X	Ubezpieczenia na życie.
	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe sp. z o.o.	Pełna konsolidacja				X		Działalność usługowa.
8	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Pełna konsolidacja					X	Pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe.
9	PKO Finance AB	Pełna konsolidacja	X					Usługi finansowe, w tym pozyskiwanie środków finansowych w drodze emisji obligacji oraz udzielanie pożyczek spółkom z Grupy PKO Banku Polskiego S.A., w tym Bankowi.
10	KREDOBANK S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność bankowa.
	„KREDOLEASING” sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Usługi finansowe, w tym głównie leasingowe - na koniec 2021 roku spółka w organizacji.
11	Merkury - fiz an	Pełna konsolidacja					X	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
	„Zarząd Majątkiem Górczewska” sp. z o.o.	Pełna konsolidacja					X	Zarządzanie nieruchomością.
	Molina sp. z o.o.	Pełna konsolidacja					X	Komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych funduszu.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(W MILIONACH ŻŁOTYCH)**

Bank Polski

	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Pełna konsolidacja				X		Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek. Zarządzanie nieruchomościami.
	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Pełna konsolidacja				X		
	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Pełna konsolidacja				X		
	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A. w likwidacji	Pełna konsolidacja				X		
	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A. w likwidacji	Pełna konsolidacja				X		
12	NEPTUN - fizan	Pełna konsolidacja				X		Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.	Pełna konsolidacja	X					Działalność usługowa oraz zarządzanie portfelem własnym.
	„Inter-Risk Ukraina” spółka z dodatkową odpowiedzialnością	Pełna konsolidacja	X					Działalność windykacyjna.
	Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Usługi finansowe.
	Finansowa Kompania „Idea Kapital” sp. z o.o.	Pełna konsolidacja	X					Obsługa prawna nabytych roszczeń pieniężnych z tytułu umów kredytowych.
	Qualia sp. z o.o.	Pełna konsolidacja				X		Obsługa posprzedażowa produktów deweloperskich.
	Sarnia Dolina sp. z o.o.	Pełna konsolidacja				X		Działalność deweloperska.
	„Sopot Zdrój” sp. z o.o.	Pełna konsolidacja				X		Zarządzanie nieruchomością.
13	PKO VC - fizan	Pełna konsolidacja				X		Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.

¹ Podmioty „numerowane” inne niż PKO Bank Polski S.A. - podmioty bezpośrednio zależne od PKO Banku Polskiego S.A.; pozostałe podmioty - podmioty pośrednio zależne.

² W pozycji „odliczone” zaznaczone są zaangażowania kapitałowe Banku (inne niż podmioty objęte konsolidacją ostrożnościową) uwzględnione przy kalkulacji odliczeń od funduszy własnych Grupy Kapitałowej Banku. Biorąc pod uwagę, że suma zaangażowań w instrumenty kapitału podstawowego Tier 1 podmiotów sektora finansowego nie przekroczyła progów wyznaczonych w Rozporządzeniu CRR, kapitał podstawowy Tier 1 Grupy Kapitałowej Banku w konsolidacji ostrożnościowej wg stanu na 31 grudnia

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(W MILIONACH ŻŁOTYCH)**

2021 roku nie został pomniejszony o wyżej wymienione zaangażowania. Zaangażowania te, zgodnie z wymogami Rozporządzenia CRR, zostały ujęte w aktywach ważonych ryzykiem z wagą 250%. Grupa Kapitałowa Banku nie posiada również zaangażowań stanowiących pomniejszenia kapitału Tier 2.

³ PKO Leasing S.A. zgodnie z MSSF 10 sprawuje kontrolę nad wyżej wymienioną spółką, mimo że nie posiada w spółce zaangażowania kapitałowego

Tabela 1.4. Korekty z tytułu ostrożnej wyceny (PVA) [wzór EU PV1]

AVA na poziomie kategorii		31.12.2021									
		a	b	c	d	e	EU e1	EU e2	f	g	h
		Kategoria ryzyka					AVA na poziomie kategorii - Niepewność wyceny		Razem na poziomie kategorii po dywersyfikacji		
		Ekspozycje kapitałowe	Stopy procentowe	Kurs walutowy	Ryzyko kredytowe	Towary	AVA z tytułu niezrealizowanych marż kredytowych	AVA z tytułu kosztów inwestycji i finansowania		W tym: Metoda podstawowa razem w portfelu handlowym	W tym: Metoda podstawowa razem w portfelu bankowym
1	Niepewność dotycząca cen rynkowych	0	20	1	-	0	3	-	24	1	23
2	Nie dotyczy						-	-			
3	Koszty zamknięcia	0	25	1	-	0	3	-	29	1	28
4	Pozycje o dużej koncentracji	34	353	-	-	-	Nie dotyczy	Nie dotyczy	387	99	288
5	Przedterminowe rozwiązanie umowy	-	-	-	-	-	Nie dotyczy	Nie dotyczy	-	-	-
6	Ryzyko modelu	-	-	0	-	-	1	5	7	1	6
7	Ryzyko operacyjne	-	-	-	-	-	Nie dotyczy	Nie dotyczy	-	-	-
8	Nie dotyczy										
9	Nie dotyczy										
10	Przyszłe koszty administracyjne	0	2	0	-	0	Nie dotyczy	Nie dotyczy	2	0	2
11	Nie dotyczy										
12	Łączna kwota dodatkowych korekt wyceny (AVA)								449	102	347

W 2021 roku nie było istotnych zmian w strukturze Grupy Kapitałowej Banku.

W zakresie spółek uwzględnionych w konsolidacji ostrożnościowej Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o. nabyła od KREDOBANK S.A. wszystkie udziały spółki Finansowa Kompania „Idea Kapitał” sp. z o.o. (z siedzibą na Ukrainie) oraz w skład Grupy Kapitałowej Banku weszła nowa spółka - KREDOLEASING” sp. z o.o. (z siedzibą na Ukrainie), której jedynym udziałowcem jest KREDOBANK S.A.

Dominującym podmiotem Grupy Kapitałowej Banku jest PKO Bank Polski S.A., którego udział w skonsolidowanej sumie bilansowej wynosi 86,31%².

PKO Bank Hipoteczny S.A. jest bankiem specjalistycznym prowadzącym działalność na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od PKO Banku Polskiego S.A. PKO Bank Hipoteczny S.A. emituje listy zastawne, które stanowią jedno z głównych źródeł długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami. Spółka prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym listy zastawne są emitowane w Polsce oraz na rynku europejskim.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A. (tj. PKO Leasing S.A. oraz jej spółki zależne) świadczy głównie usługi leasingowe, faktoringowe, zarządzania flotą i wynajmu pojazdów. Spółki wyżej wymienionej Grupy prowadzą działalność głównie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w Szwecji (PKO Leasing Sverige AB) i Irlandii (Polish Lease Prime 1 DAC oraz ROOF Poland Leasing 2014 DAC, która w 2021 roku została postawiona w stan likwidacji).

KREDOBANK S.A. prowadzi działalność bankową na terytorium Ukrainy oraz podlega ukraińskiemu nadzorowi bankowemu. KREDOBANK S.A. jest bankiem uniwersalnym, ukierunkowanym na obsługę klientów detalicznych oraz małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność głównie w zachodniej części Ukrainy i w Kijowie. Jednocześnie dąży do pozyskania klientów korporacyjnych o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Spółka oferuje usługi w zakresie między innymi: prowadzenia rachunków osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, gromadzenia depozytów, udzielania kredytów, poręczeń i gwarancji, leasingu, operacji na rynku walutowym, a także operacji na rynku papierów wartościowych.

Przedmiotem działalności spółki „KREDOLEASING” sp. z o.o. - spółki zależnej od KREDOBANK S.A. - jest świadczenie usług finansowych, w tym leasingu, faktoringu i udzielania pożyczek. Spółka została zarejestrowana w sierpniu 2021 roku, otrzymała licencję na usługi finansowe, do końca 2021 roku nie rozpoczęła działalności operacyjnej.

Pozostałe podmioty wymienione w tabeli 1.3. wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Banku (według konsolidacji ostrożnościowej), prowadzą działalność głównie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na Ukrainie (Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o. i „Inter-Risk Ukraina” spółka z dodatkową odpowiedzialnością) oraz w Szwecji (PKO Finance AB).

Poprzez oddziały, PKO Bank Polski S.A. prowadzi również działalność w Republice Federalnej Niemiec (PKO Bank Polski S.A. Niederlassung Deutschland) oraz Republice Czeskiej (PKO BP S.A., Czech Branch). W 2020 roku utworzył też oddział w Republice Słowackiej (PKO BP S.A., pobożka zagranicznej banku), przy czym rozpoczęcie działalności operacyjnej oddziału nastąpiło w marcu 2021 roku.

Informacja o wszystkich podmiotach zależnych Banku, w tym o udziałach Banku w kapitałach zakładowych poszczególnych podmiotów, została zawarta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku, które zostało opublikowane 24 lutego 2022 roku (nota 1 Działalność Grupy Kapitałowej).

W ramach Grupy Kapitałowej Banku występują niżej opisane ograniczenia do przedterminowej spłaty zobowiązań przez podmioty zależne³ oraz w zakresie przekazywania funduszy w postaci dywidend:

- 1) program sekurytyzacji wierzytelności leasingowych prowadzony w ramach Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A. nie może być zakończony przed terminem umownym (brak możliwości wcześniejszego wykupu sprzedanych wierzytelności),
- 2) zgodnie z uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy KREDOBANK S.A. z 2009 roku wprowadzono moratorium na wypłatę dywidend; moratorium obowiązuje do czasu podjęcia stosownej uchwały o jego uchyleniu - w 2021 roku moratorium na wypłatę dywidendy nie zostało uchylone,
- 3) strategię lub plany finansowe na najbliższe lata wybranych spółek zależnych nie zakładają wypłaty dywidendy.

Jednocześnie PKO Bank Polski S.A. i jego podmioty zależne przy podejmowaniu decyzji o wypłacie dywidendy lub spłacie zobowiązań przed terminem kierują się przepisami prawa (w tym w zakresie utrzymania wysokości funduszy własnych i wskaźników adekwatności kapitałowej) oraz rekomendacjami KNF. Oczekiwania nadzorcze w zakresie miar adekwatności kapitałowej zostały szerzej opisane w rozdziałach: „6. Bufory kapitałowe” oraz „9. Adekwatność kapitałowa” niniejszego Raportu.

² Udział został wyliczony w stosunku do skonsolidowanej sumy bilansowej spółek uwzględnionych w konsolidacji ostrożnościowej przed korektami i wyłączeniami konsolidacyjnymi według stanu na 31 grudnia 2021 roku.

³ Inne niż wykup obligacji czy listów zastawnych na życzenie emitenta przed terminem zapadalności.

2. System zarządzania

2.1. Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim S.A., w tym także w oddziałach Banku za granicą, jak i w pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej Banku. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie prowadzenia rentownej działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową Banku tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Oczekiwany poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Celem zarządzania ryzykiem poprzez dążenie do utrzymywania poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- 1) ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- 2) ochrona depozytów klientów,
- 3) wsparcie Grupy Kapitałowej Banku w prowadzeniu efektywnej działalności,
- 4) zapewnianie możliwie najpełniejszej informacji o ryzyku przy podejmowaniu decyzji,
- 5) doskonalenie procesów oraz efektywne osadzanie zarządzania ryzykiem w kulturze organizacyjnej Grupy Kapitałowej Banku.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- 1) Grupa Kapitałowa Banku zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka,
- 2) proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- 3) metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru lub oceny ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności oraz otoczenia, a także są okresowo weryfikowane i walidowane,
- 4) zarządzanie ryzykiem ESG w Banku odbywa się w ramach zarządzania innymi rodzajami ryzyka, ze względu na specyfikę ryzyka ESG, nie jest ono odrębnym rodzajem ryzyka, lecz przekrojowym wpływającym na poszczególne rodzaje ryzyka występujące w Banku; zarządzanie ryzykiem ESG uwzględnia perspektywę wpływu czynników ESG na działalność, wynik finansowy i rozwój Banku oraz wpływu działalności Banku na społeczeństwo i środowisko - informacja o podejściu do zarządzania ryzykiem ESG została zawarta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku, które zostało opublikowane 24 lutego 2022 roku (nota 75 Zarządzanie ryzykiem ESG),
- 5) zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru zarządzania ryzykiem od działalności biznesowej,
- 6) zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- 7) poziom ryzyka, w tym ryzyka ESG, jest na bieżąco monitorowane i kontrolowane,
- 8) proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację Strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Kultura ryzyka opisana została w strategii zarządzania ryzykiem Banku wraz z rodzajami ryzyk, którymi Bank zarządza oraz apetytem na ryzyko (strategiczne limity tolerancji). Strategia zarządzania ryzykiem Banku i procedury wewnętrzne zawierające wytyczne w zakresie postępowania w przypadku naruszeń lub przekroczeń progów ryzyka są udostępniane w bazie przepisów wewnętrznych dostępnej dla wszystkich pracowników oraz na wewnętrznych stronach intranetowych Banku dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Dodatkowo informacja o nowelizacjach tych procedur przekazywana jest w ramach komunikacji wewnętrznej kierowanej cyklicznie do pracowników Banku, a w przypadku rodzajów ryzyka dotyczących wszystkich pracowników przygotowywane są stosowne szkolenia.

Na proces zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku składają się następujące elementy:

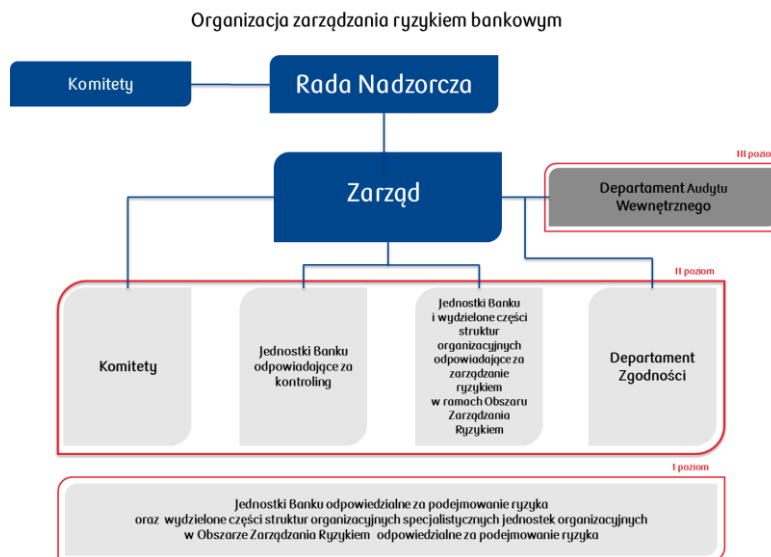
- 1) identyfikacja ryzyka - polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na działalność Banku i Grupy Kapitałowej Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określa się te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej Banku oraz na poziomie Grupy Kapitałowej Banku. Ocenę istotności ryzyka i analizę wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność biznesową Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej Banku przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku. W sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania Banku lub Grupy Kapitałowej Banku lub środowisku zewnętrznym ocena istotności może być przeprowadzona z większą częstotliwością. Ocena istotności przeprowadzana jest poprzez określenie stopnia występowania poszczególnych czynników wpływających na dany rodzaj ryzyka, określenie, czy analizowany rodzaj ryzyka jest ryzykiem istotnym, takim który ma istotny wpływ w odniesieniu do dochodowości i kapitału niezbędnego do ich pokrycia, czy też podlegającym monitorowaniu. W zakresie konsolidacji ostrożnościowej, za istotne w Grupie Kapitałowej Banku uznaje się: ryzyko kredytowe, ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania, ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe, ryzyko zmian makroekonomicznych i ryzyko modeli. Dla tych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne, w kolejnym etapie, określa się metodę szacowania kapitału wewnętrznego. Dla rodzajów ryzyka uznanych za podlegające monitorowaniu w Banku i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku, z częstotliwością półroczną i roczną dokonuje się porównania bieżących wartości wskaźników istotności z ich wartościami progowymi. Podmioty Grupy Kapitałowej Banku mogą uznać za istotne w tych podmiotach inne rodzaje ryzyka z uwzględnieniem specyfiki i skali swojej działalności oraz rynku, na którym podmiot prowadzi działalność. Dla tych rodzajów ryzyka, Bank weryfikuje istotność ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej Banku. Podmioty Grupy Kapitałowej Banku uczestniczą w ocenie istotności rodzajów ryzyka inicjowanej przez podmiot dominujący i ocenianej na poziomie Grupy Kapitałowej Banku;
- 2) pomiar i ocena ryzyka - pomiar ryzyka obejmujący określanie miar ryzyka odpowiednich do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się prace związane z wyceną ryzyk dla potrzeb polityki cenowej oraz testy warunków skrajnych oraz odwrotne testy warunków skrajnych, które są elementem rzetelnej oceny ryzyka. Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w celu określania przewidywanego wpływu założeń zdarzeń na wyniki Banku i Grupy Kapitałowej Banku (np. zyski lub kapitał itd.). Odwrotny test warunków skrajnych jest natomiast rygorystycznym testem na zdolność przetrwania Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Dodatkowo przeprowadzane są w Banku kompleksowe testy warunków skrajnych, które obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku i Grupy Kapitałowej Banku;
- 3) kontrola ryzyka - polegająca na określaniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku i Grupy

Kapitałowej Banku mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, które podlegają monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowane są działania zarządcze;

- 4) prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na cyklicznym sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez zewnętrzny organ nadzoru i kontroli), a także przeprowadzaniu testów warunków skrajnych (specyficznych, odwrotnych i kompleksowych). Prognozy poziomu ryzyka poddaje się weryfikacji. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności;
- 5) raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka lub oceny ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do potrzeb zarządczego odbiorców. Rada Nadzorcza, w sytuacji potencjalnych problemów płynnościowych Banku, jest niezwłocznie informowana o poziomie płynności Banku, zagrożeniach i podejmowanych działaniach zaradczych, jak również o przesłankach uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych oraz planu naprawy Banku lub Grupy Kapitałowej Banku oraz w przypadku wystąpienia istotnych zdarzeń operacyjnych lub incydentów bezpieczeństwa;
- 6) działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych kształtujących proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, określających poziom tolerancji na ryzyko, ustalających wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji, w tym o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach Banku.

Schemat 2.1. Organizacja zarządzania ryzykiem Banku

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej Banku oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Radę Nadzorczą wspierają m.in. następujące komitety:

- 1) Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń (KNiWRN),
- 2) Komitet ds. Ryzyka (KRRN),
- 3) Komitet Audytu (KARN).

KNiWRN wspiera Radę Nadzorczą w wykonywaniu jej statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa, w zakresie kształtowania i realizacji Polityki Wynagradzania pracowników Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. W 2021 roku odbyło się 12 posiedzeń KNiWRN. KNiWRN został szerzej opisany w rozdziale „10. Polityka wynagrodzeń” niniejszego Raportu.

Komitet ds. Ryzyka wspiera Radę Nadzorczą między innymi poprzez opiniowanie całościowej, bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka, z uwzględnieniem profilu ryzyka podmiotów Grupy Kapitałowej Banku, wyrażonej w szczególności poprzez strategiczne limity tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, opiniowanie rozwiązań dotyczących ograniczania ryzyka prowadzonej działalności, wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorze nad wprowadzeniem przez Zarząd systemu zarządzania ryzykiem w Banku, ocenie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, a także w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem.

Komitet Audytu wspiera Radę Nadzorczą w szczególności poprzez monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej i wykonywania czynności rewizji finansowej oraz kontrolowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. KARN wspiera również Radę Nadzorczą poprzez monitorowanie adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego, a także monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności poprzez analizę informacji otrzymanych od Komitetu ds. Ryzyka.

W 2021 roku odbyło się 8 posiedzeń KRRN oraz 9 posiedzeń KARN.

Zarząd, w zakresie zarządzania ryzykiem, odpowiada za strategiczne zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem oraz wielkości i profilu ryzyka związanego z działalnością podmiotów Grupy Kapitałowej Banku. Podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne Banku dotyczące zarządzania ryzykiem.

Zarząd, w zarządzaniu ryzykiem, wspierają następujące komitety działające w Banku:

- 1) Komitet Ryzyka (KR),
- 2) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- 3) Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- 4) Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO).

KR monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem, adekwatność kapitałową i wdrażanie zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze strategią Banku oraz analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko określonych w Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej Banku. KR wspiera Zarząd w procesie zarządzania ryzykiem przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka.

W 2021 roku odbyło się 8 posiedzeń Komitetu Ryzyka.

KZAP zarządza aktywami i pasywami Banku poprzez wpływanie na kształtowanie struktury bilansu Banku i pozycji pozabilansowych w sposób sprzyjający osiągnięciu optymalnego wyniku finansowego. Komitet wspiera Zarząd w działaniach Banku i Grupy Kapitałowej Banku dotyczących kształtowania struktury bilansu, zarządzania adekwatnością kapitałową, zarządzania rentownością z uwzględnieniem specyfiki działalności oraz generowanego ryzyka, zarządzania ryzykiem finansowym, w tym ryzykiem rynkowym i płynności, ryzykiem biznesowym oraz ryzykiem kredytowym (rozliczeniowym i przedrozdzieleniowym) transakcji na rynku hurtowym.

W 2021 roku KZAP podejmował decyzje na 30 posiedzeniach.

KKB wydaje opinie i podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, albo wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu, wydaje rekomendacje i podejmuje decyzje w zakresie zarządzania wierzytelnościami trudnymi, a także podejmuje decyzje dotyczące zatwierdzenia modeli i parametrów ryzyka kredytowego oraz wyników walidacji tych modeli, a także akceptuje raporty o ryzyku kredytowym.

W 2021 roku KKB podejmował decyzje na 76 posiedzeniach.

KRO wspiera Zarząd w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym przez podejmowanie decyzji w szczególności dotyczących stosowanego w Banku podejścia AMA i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz wydawanie rekomendacji, zaleceń w zakresie działań związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym. KRO formułuje opinie i zalecenia w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku, które są przekazywane w ramach sprawowanego przez Bank nadzoru właścicielskiego nad tymi podmiotami.

W 2021 roku KRO podejmował decyzje w trybie elektronicznym oraz na 11 posiedzeniach.

KZAP, KKB, KRO, KR, Zarząd, KRRN, KARN i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej.

Komitety funkcjonujące w Banku w zakresie swoich zadań i kompetencji podejmują decyzje, wydają rekomendacje, zalecenia, opinie w zakresie działań związanych z ryzykiem ESG.

System zarządzania ryzykiem jest realizowany na trzech, niezależnych wzajemnie uzupełniających się poziomach:

- 1) pierwszy poziom - tworzą struktury organizacyjne zarządzające produktem, realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych. Funkcja jest realizowana we wszystkich jednostkach Banku i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku. Jednostki Banku implementują, zaprojektowane przez jednostki Banku usytuowane na drugim poziomie, odpowiednie mechanizmy kontroli ryzyka, w tym zwłaszcza limity oraz zapewnijają ich przestrzeganie poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej Banku obowiązują zasada spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności podmiotu oraz rynku, na którym prowadzi działalność,
- 2) drugi poziom - obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar, ocenę lub kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości - zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne działające na podstawie obowiązujących przepisów wewnętrznych Banku; celem tych struktur jest zapewnienie żeby działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie zaprojektowane w przepisach wewnętrznych Banku i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar, ocenę i analizę ryzyka oraz efektywność działalności. Drugi poziom wspiera podejmowanie działań mających na celu eliminację niekorzystnych odchyleń od planu finansowego wpływających na ilościowe strategiczne limity tolerancji na ryzyko. Funkcja realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, Departamencie Zgodności, jednostkach Banku odpowiadających za kontroling i właściwych komitetach,
- 3) trzeci poziom - stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultacje, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje. Funkcja realizowana jest zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Niezależność poziomów, polega na zachowaniu organizacyjnej odrębności w następujących płaszczyznach:

- 1) funkcja drugiego poziomu w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszego poziomu,
- 2) funkcja trzeciego poziomu jest niezależna od funkcji pierwszego i drugiego poziomu,
- 3) funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Jednostki Banku zarządzające ryzykiem istotnym oraz pozostałymi ryzykami identyfikowanymi w działalności Banku w zakresie przyznaných kompetencji były w 2021 roku umiejscowione w ramach: Pionu Ryzyka Bankowego, Departamentu Wierzytelności Korporacyjnych, Centrum Restrukturyzacji i Windykacji, Departamentu Outsourcingu i Sprzedaży Wierzytelności oraz Wierzytelności Wydzielonych, Pionu Ryzyka Kredytowego Klienta Rynku Detalicznego oraz Pionu Ryzyka Kredytowego Klienta Rynku Korporacyjnego, które nadzorowane są przez Wiceprezesa Zarządu nadzorującego Obszar Zarządzania Ryzykiem oraz w Departamencie Zgodności nadzorowanym przez Prezesa Zarządu.

Celem Pionu Ryzyka Bankowego jest tworzenie i wdrażanie systemowych rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykami, które zidentyfikowane zostały jako istotne, jak również zarządzanie adekwatnością kapitałową oraz inicjowanie i koordynacja działań integracyjnych w odniesieniu do zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku.

Pion Ryzyka Bankowego w zakresie zarządzania ryzykiem odpowiada w szczególności za:

- 1) identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- 2) pomiar, ocenę, kontrolę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka,
- 3) koordynowanie działań w zakresie Strategii,
- 4) pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- 5) przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- 6) tworzenie i opiniowanie przepisów wewnętrznych Banku dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- 7) rozwój systemów informatycznych i aplikacji przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- 8) koordynowanie wdrożenia spójnych standardów zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku,
- 9) walidację modeli stosowanych do zarządzania ryzykiem⁴.

Departament Wierzytelności Korporacyjnych odpowiada w szczególności za:

- 1) zarządzanie przejętymi wierzytelnościami trudnymi w rozumieniu odrębnych przepisów wewnętrznych Banku, w tym wypracowywanie i realizację optymalnego sposobu odzyskiwania tych wierzytelności,
- 2) współpracę z podmiotami Grupy Kapitałowej Banku w zakresie oceny ryzyka klienta lub transakcji oraz określania strategii postępowania z wierzytelnościami trudnymi wobec klientów wspólnych,
- 3) przygotowywanie propozycji w sprawach powierzenia dochodzenia lub sprzedaży wierzytelności trudnych,
- 4) przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia należności,
- 5) dokonywanie przeglądu i klasyfikacji wierzytelności będących w zarządzaniu Departamentu oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych i ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty ich wartości związanej z ryzykiem działalności Banku.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada w szczególności za:

- 1) tworzenie rozwiązań systemowych, w tym przepisów wewnętrznych Banku, aplikacji i narzędzi wspierających proces restrukturyzacji i windykacji oraz monitorowania opóźnień w spłacie,
- 2) odzyskiwanie wierzytelności poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- 3) przejmowanie i zarządzanie majątkiem w wyniku dochodzenia należności,
- 4) działania interwencyjne w ramach monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności klientów indywidualnych i instytucjonalnych Obszaru Rynku Detalicznego i Przedsiębiorstw.

Departament Outsourcingu i Sprzedaży Wierzytelności oraz Wierzytelności Wydzielonych odpowiada w szczególności za:

- 1) udział w identyfikowaniu wierzytelności możliwych do sprzedaży lub objęcia outsourcingiem,
- 2) przygotowywanie propozycji w sprawach sprzedaży i outsourcingu wierzytelności oraz monitorowanie realizacji umów w tym zakresie,
- 3) przekazywanie do outsourcingu wybranych wierzytelności trudnych,
- 4) prowadzenie sprzedaży wybranych wierzytelności trudnych.

Pion Ryzyka Kredytowego Klienta Rynku Detalicznego (PRD)

- 1) projektowanie i kształtowanie efektywnego systemu oceny ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów obsługiwanych w ramach Obszaru Rynku Detalicznego i Przedsiębiorstw oraz Bankowości Międzynarodowej, w tym modeli oceny ryzyka kredytowego, przepisów wewnętrznych Banku dotyczących zasad (polityk) i metodyk oceny ryzyka kredytowego oraz narzędzi wspierających procesy,
- 2) ocenę, podejmowanie ryzyka kredytowego w ramach przyzanych uprawnień oraz monitorowanie ryzyka kredytowego klientów i transakcji.

Pion Ryzyka Kredytowego Klienta Rynku Korporacyjnego (PRS) odpowiada w szczególności za:

- 1) ocenę, podejmowanie ryzyka kredytowego w ramach przyzanych uprawnień oraz monitorowanie ryzyka kredytowego klientów i transakcji,
- 2) usprawnianie i optymalizację procesów kredytowych i narzędzi informatycznych wykorzystywanych w ramach realizowanych zadań,
- 3) tworzenie efektywnego systemu oceny ryzyka kredytowego klienta rynku korporacyjnego zapewniającego odpowiedni poziom kosztu ryzyka,
- 4) projektowanie i kształtowanie założeń polityki kredytowej portfeli kredytowych klienta, w tym polityk branżowych oraz pomiar parametrów ryzyka portfeli korporacyjnych,
- 5) zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań Banku.

Departament Zgodności, w zakresie zarządzania ryzykiem, odpowiada w szczególności za:

- 1) zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
- 2) zarządzanie ryzykiem postępowania,
- 3) zarządzanie ryzykiem utraty reputacji,
- 4) organizację i monitorowanie funkcji kontroli.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej Banku. W ramach tego nadzoru Bank nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych podmiotów w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej Banku.

Zasady i sposób oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne wprowadzane przez te podmioty. Podmioty Grupy Kapitałowej Banku tworzą i aktualizują przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank oraz z uwzględnieniem postanowień Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej Banku. Przepisy wewnętrzne podmiotów Grupy Kapitałowej Banku dotyczące zarządzania ryzykiem uwzględniają:

- 1) zasadę spójności i porównywalności metod oceny ryzyka poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) strukturę Grupy Kapitałowej Banku oraz zależności pomiędzy podmiotami wchodzącymi w jej skład,

⁴ Walidacja modeli podlega bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu nadzorującemu Obszar Zarządzania Ryzykiem.

- 3) specyfikę i skalę działalności podmiotu Grupy Kapitałowej Banku oraz rynku, na którym prowadzi działalność,
- 4) rodzaje ryzyka podlegające zarządzaniu w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku wynikające ze specyfiki ich działalności.

Jednostki Banku z Pionu Ryzyka Bankowego, Departament Zgodności nie rzadziej niż raz w roku, dokonują przeglądu Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej Banku, w tym w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko, w celu adaptacji do bieżących i prognozowanych warunków rynkowych oraz potrzeb Banku i Grupy Kapitałowej Banku. W uzasadnionych przypadkach wynikających z istotnych zmian sytuacji makroekonomicznej lub na podstawie wyników przeprowadzonych testów warunków skrajnych przegląd może zostać przeprowadzony częściej niż raz w roku. Ponadto metody zarządzania ryzykiem oraz systemy pomiaru lub oceny ryzyka dostosowuje się do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Banku i jego otoczenia oraz okresowo weryfikuje się i waliduje.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku jest realizowany w szczególności poprzez zaangażowanie jednostek Banku z Obszaru Zarządzania Ryzykiem oraz Departamentu Zgodności, Departamentu Planowania i Kontrolingu lub właściwych komitetów działających w Banku w opiniowanie transakcji podmiotów Grupy Kapitałowej Banku zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku. Nie rzadziej niż raz w roku ustalana jest lista podmiotów kluczowych Grupy Kapitałowej Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej Banku. Dla tych podmiotów, jednostki Banku z Obszaru Zarządzania Ryzykiem oraz Departament Zgodności, zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku, opiniują podejście dotyczące strategicznych limitów tolerancji na ryzyka specyficzne dla danego podmiotu oraz sposób ich raportowania.

Priorytetem Grupy Kapitałowej Banku jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej, w tym efektywne zarządzanie adekwatnością kapitałową, wspieranie polskiej przedsiębiorczości, satysfakcja klienta, innowacyjność, zaangażowanie się w kreowanie nowych standardów w skali rynku, przeciwdziałanie cyberzagrożeniom, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów, adekwatnego poziomu funduszy własnych oraz odpowiedniej oceny i poziomu ryzyka.

W tym celu w 2021 roku przeprowadzone zostały następujące działania:

- 1) W dniu 4 października 2021 roku PKO Bank Polski S.A. uruchomił proces systemowego rozwiązania problemu kredytów mieszkaniowych we frankach szwajcarskich (CHF) poprzez oferowanie ugód dla Klientów indywidualnych posiadających czynne kredyty w CHF, które były przeznaczone na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych. Rozwiązanie jest oparte na propozycji przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego i polega na konwersji kredytu w CHF na kredyt w PLN, tak jakby od początku kredyt był kredytem złotowym oprocentowanym według stawki referencyjnej WIBOR powiększonej o stosowaną historycznie dla takich kredytów marżę.
- 2) Grupa Kapitałowa Banku w 2021 roku nieznacznie zmniejszyła portfel wyemitowanych krótkoterminowych obligacji (głównie 3-6 miesięcznych) ze stanu 5,0 mld PLN na koniec 2020 roku do 4,4 mld PLN na koniec 2021 roku.
- 3) W 2021 roku Grupa Kapitałowa Banku dokonała spłaty emisji własnych w EUR i CHF w ramach programu EMTN.
- 4) W ramach Grupy Kapitałowej Banku, do PKO Banku Hipotecznego S.A. przenoszone są sukcesywnie portfele kredytów hipotecznych udzielonych wcześniej przez PKO Bank Polski S.A. Wartość portfela przeniesionego w 2021 roku wyniosła ok. 157 mln PLN.
- 5) Transakcje przeprowadzane w 2021 roku wewnątrz Grupy Kapitałowej Banku z podmiotami powiązаныmi oraz z powiązаныmi stronami Grupy Kapitałowej Banku nie miały istotnego wpływu na profil ryzyka Banku.

2.2. Kompleksowe testy warunków skrajnych i odwrotne testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka, uwzględniają zbiorczo zidentyfikowane ryzyka, w szczególności ryzyka uznane z punktu widzenia Banku lub Grupy Kapitałowej Banku za istotne. Obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu makroekonomicznym lub funkcjonowaniu Grupy Kapitałowej Banku na sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku, w szczególności: rachunek zysków i strat, sprawozdanie z sytuacji finansowej, fundusze własne, adekwatność kapitałową, w tym wymogi w zakresie funduszy własnych, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej, jakość portfela kredytowego, wybrane miary płynności oraz wskaźniki inicjujące Planów Naprawy. Wyliczenia przeprowadza się z wykorzystaniem wewnętrznych modeli Banku, z uwzględnieniem przyjętych założeń makroekonomicznych. Dane analizowane są z wysokim stopniem szczegółowości, z uwzględnieniem podziałów na portfele oraz typy produktów.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują testy cykliczne i testy nadzorcze. Testy cykliczne przeprowadzane są raz w roku, w 3 letnim horyzoncie czasowym, na potrzeby oceny poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych oraz aktualizacji Planu Naprawy. Scenariusze stresowe, wykorzystywane do oceny poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych, zakładają szokowe osłabienie sytuacji gospodarczej względem scenariusza bazowego, odzwierciedlające historyczne przypadki kryzysów finansowych na świecie. Scenariusze stresowe na potrzeby Planu Naprawy, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, służą oszacowaniu wpływu dotkliwych zmian otoczenia makroekonomicznego lub funkcjonowania Banku i Grupy Kapitałowej Banku na sytuację Banku i Grupy Kapitałowej Banku w warunkach kryzysowych oraz weryfikacji skuteczności działań naprawczych.

Testy nadzorcze przeprowadzane są na zlecenie zewnętrznych organów nadzorczych, w określonym przez nadzór horyzoncie czasowym, w oparciu o zmienne makroekonomiczne i finansowe zawarte w zadanych przez organy nadzorcze scenariuszach.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka:

- 1) ryzyko kredytowe i koncentracji,
- 2) ryzyko rynkowe,
- 3) ryzyko płynności,
- 4) ryzyko operacyjne,
- 5) ryzyko biznesowe,
- 6) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Odwrotne testy warunków skrajnych (OTWS) uzupełniają wyniki kompleksowych testów warunków skrajnych i mają na celu ocenę odporności Banku na zmiany makroekonomiczne. OTWS w zakresie ryzyka zmian makroekonomicznych przeprowadzane są w formie analizy wrażliwości i polegają na sformułowaniu potencjalnych, negatywnych scenariuszy dotyczących płynności lub adekwatności kapitałowej Banku, a następnie znalezieniu zdarzeń przyczyniających się do ich materializacji.

2.3. Kontrola wewnętrzna

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest elementem systemu zarządzania Bankiem. Za zaprojektowanie, wprowadzenie i funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i funkcjonowaniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym adekwatność i skuteczność funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego. Ocena systemu kontroli wewnętrznej dokonywana jest na podstawie określonych kryteriów i z uwzględnieniem informacji przekazywanych przez Zarząd Banku, Komitet Audytu Rady Nadzorczej, komórkę do spraw zgodności i komórkę audytu wewnętrznego, ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta i wynikających z czynności nadzorczych uprawnionych instytucji oraz innych informacji i dokumentów istotnych z punktu widzenia adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej. Radę Nadzorczą Banku wspiera w tym zakresie Komitet Audytu Rady Nadzorczej, który odpowiedzialny jest w szczególności za monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, rekomendacjami nadzorczymi oraz przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej jest zorganizowany w Banku na trzech niezależnych od siebie poziomach:

- 1) pierwszy poziom tworzą struktury organizacyjne Banku realizujące działalność operacyjną, w szczególności: sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury organizacyjne Banku realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie odrębnych przepisów wewnętrznych Banku,
- 2) drugi poziom obejmuje działalność:
 - a) komórki do spraw zgodności,
 - b) wyspecjalizowanych struktur organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za identyfikację, pomiar, kontrolę, monitorowanie i raportowanie poszczególnych rodzajów ryzyka, a także zagrożeń i nieprawidłowości, w celu zapewnienia aby działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie zaprojektowane, a struktury drugiego poziomu skutecznie zarządzały ryzykiem oraz wspierały efektywność działalności Banku,
- 3) trzeci poziom stanowi działalność komórki audytu wewnętrznego, realizującej niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Niezależność ww. poziomów polega na organizacyjnej odrębności:

- 1) drugiego poziomu w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych od pierwszego poziomu,
- 2) trzeciego poziomu od pierwszego i drugiego poziomu.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli,
- 2) komórkę do spraw zgodności – Departament Zgodności,
- 3) komórkę audytu wewnętrznego – Departament Audytu Wewnętrznego.

Funkcja kontroli zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku i obejmuje wszystkie jednostki Banku oraz usytuowane w nich stanowiska organizacyjne, odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Bank wyodrębnia, a następnie Zarząd zatwierdza procesy istotne mające istotne znaczenie dla realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej i celów biznesowych Banku oraz zapewnia dokonywanie okresowych przeglądów procesów funkcjonujących w Banku, pod kątem ich istotności.

W procesy funkcjonujące w Banku i wspierające je systemy lub aplikacje wbudowane są mechanizmy kontrolne. Mechanizmy kontrolne dostosowane są do celów systemu kontroli wewnętrznej powiązanych z funkcjonującymi w Banku procesami, stopnia złożoności procesów, ryzyka zaistnienia nieprawidłowości oraz specyfiki prowadzonej przez Bank działalności, przy uwzględnieniu dostępnych zasobów Banku. Mechanizmy te podlegają niezależnemu monitorowaniu ich przestrzegania na wszystkich poziomach systemu kontroli wewnętrznej. Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych na ww. poziomach, realizowane jest jako:

- 1) poziome - wykonywane przez jednostkę Banku w tej jednostce albo w innej jednostce na tym samym poziomie,
- 2) pionowe - wykonywane przez jednostki Banku drugiego poziomu, względem jednostek pierwszego poziomu.

Jednostki Banku są odpowiedzialne za realizowanie określonych czynności związanych z monitorowaniem poziomym lub pionowym, w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji. Niezależne monitorowanie obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie mechanizmów kontrolnych.

Komórka do spraw zgodności jest wyodrębnioną organizacyjnie, niezależną komórką pełniącą kluczową rolę w zakresie zapewnienia zgodności i zarządzania ryzykiem braku zgodności rozumianym jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych, bądź utraty reputacji wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do powszechnie obowiązujących przepisów prawa, przepisów wewnętrznych Banku oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

Celem komórki do spraw zgodności jest kształtowanie rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności i zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz identyfikacja, ocena, kontrola, monitorowanie oraz raportowanie tego ryzyka w Banku.

Audyt wewnętrzny stanowi niezależną i obiektywną działalność o charakterze zapewniającym i doradczym polegającą na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie poszczególnych obszarów działania Banku oraz wskazywaniu kierunków działań wpływających na podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania Banku.

Celem komórki audytu jest:

- 1) w ramach działalności zapewniającej - dokonywanie oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w ramach pierwszego i drugiego poziomu systemu kontroli wewnętrznej z uwzględnieniem adekwatności i efektywności wybranych do audytu mechanizmów kontroli ryzyka i mechanizmów kontrolnych,
- 2) w ramach działalności doradczej - przysporzenie wartości i usprawnienie procesów w Banku.

W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego:

- 1) zatwierdzenie przez Zarząd i Radę Nadzorczą Karty Audytu oraz zasad zapewnienia zgodności i zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 2) podległość komórki do spraw zgodności Prezesowi Zarządu,
- 3) podległość funkcjonalna komórki audytu wewnętrznego Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej oraz administracyjna Prezesowi Zarządu,
- 4) niepodleganie komórki audytu wewnętrznego, jako trzeciego poziomu, niezależnemu monitorowaniu ze strony jednostek organizacyjnych Banku usytuowanych w ramach drugiego poziomu systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) zapewnienie dyrektorom wyżej wymienionych komórek bezpośredniego kontaktu z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 6) uczestniczenie dyrektorów wyżej wymienionych komórek w posiedzeniach Zarządu,
- 7) uczestniczenie dyrektorów wyżej wymienionych komórek w posiedzeniach Rady Nadzorczej oraz odpowiednich Komitetów, w przypadku gdy przedmiotem ich posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej lub zarządzaniem ryzykiem,
- 8) powoływanie, zatwierdzanie wysokości wynagrodzenia i odwoływanie dyrektora komórki audytu wewnętrznego,
- 9) powoływanie i odwoływanie dyrektora komórki do spraw zgodności,
- 10) zatwierdzanie wysokości wynagrodzenia (w tym premii) dyrektora komórki do spraw zgodności przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej przy uwzględnieniu zasady, iż wynagrodzenie to nie może odbiegać od wynagrodzenia innych osób pełniących kluczowe funkcje w Banku i nie powinno być bezpośrednio uzależnione od wyników finansowych Banku,
- 11) informowanie KNF o zmianach na stanowisku dyrektorów wyżej wymienionych komórek wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany,
- 12) zapewnienie pracownikom wyżej wymienionych komórek dostępu do wszelkich niezbędnych informacji (w tym poufnych i wrażliwych), pomieszczeń oraz systemów informatycznych (bez możliwości ingerencji w zasoby systemu), jak również komunikacji z pracownikami Banku, w zakresie, w którym uznają to za konieczne do wykonywania zadań,
- 13) nieuczestniczenie pracowników wyżej wymienionych komórek w realizacji bieżących zadań biznesowych,
- 14) zapewnianie rozwiązań w zakresie kontroli wynagrodzeń pracowników wyżej wymienionych komórek gwarantujących niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiających zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniach i umiejętnościach,
- 15) ochrona pracowników wyżej wymienionych komórek przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem stosunku pracy,
- 16) organizacyjne wyodrębnienie wyżej wymienionych komórek oraz brak możliwości wykonywania przez pracowników tych komórek innych obowiązków niż im przypisane
- 17) zapewnienie środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji przez pracowników wyżej wymienionych komórek.

Informacje dotyczące nieprawidłowości, wyniki ocen oraz inne istotne kwestie identyfikowane przez poszczególne elementy systemu kontroli wewnętrznej przedstawiane są w okresowych raportach przeznaczonych dla Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej, Komitetu ds. Ryzyka lub Rady Nadzorczej.

Na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl) Bank zamieścił opis systemu kontroli wewnętrznej, uwzględniający w szczególności opis: celów systemu kontroli wewnętrznej; roli Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej; trzech, niezależnych poziomów, na których zorganizowany jest system kontroli wewnętrznej; poszczególnych elementów systemu kontroli wewnętrznej, tj. funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego.

W podmiotach Grupy Kapitałowej Banku funkcjonują systemy kontroli wewnętrznej, dostosowane do specyfiki i charakteru prowadzonej przez te podmioty działalności. Podmioty te tworzą i wprowadzają regulacje wewnętrzne, w których określają w szczególności zadania dotyczące czynności kontrolnych realizowanych w ramach systemu kontroli wewnętrznej i podział odpowiedzialności za te zadania. Sposób funkcjonowania systemów kontroli wewnętrznej w spółkach uzależniony jest od wielkości i przedmiotu działalności podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku. W większości podmiotów istnieją wyodrębnione jednostki organizacyjne lub stanowiska sprawujące te funkcje, raportujące bezpośrednio do Zarządu danego podmiotu lub do Rady Nadzorczej. W przypadkach uzasadnionych profilem działalności podmiotu oraz jego strukturą organizacyjną (niewielkie podmioty z ograniczonym spektrum działania), czynności kontrolne wykonywane są przez osoby zarządzające, bez wyodrębnienia strukturalnego funkcji lub komórki kontroli wewnętrznej. W Banku uwzględnia się rolę podmiotów Grupy kapitałowej Banku w identyfikacji procesów istotnych, pod kątem ich wpływu na zapewnianie osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej Banku.

2.4. Ocena członków Zarządu i Rady Nadzorczej, informacje dotyczące polityki rekrutacji, oceny odpowiedniości

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku podlegają ocenie odpowiedniości zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami tj.:

- 1) Polityką dotyczącą odpowiedniości członków Zarządu i osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku oraz oceny odpowiedniości w spółkach Grupy Kapitałowej Banku (oraz wydanymi na podstawie Polityki: Zasadami i trybem oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu Banku oraz członków Zarządu Banku)
- 2) Polityką dotyczącą oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej Banku.

Przepisy ww. polityk wskazują kierunki działania w zakresie zasad doboru, wyznaczenia i planowania sukcesji członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, a także określają zasady dokonywania oceny odpowiedniości tych organów. Na podstawie wprowadzonych przepisów Rada Nadzorcza Banku (przy udziale Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, dalej: KNIWRN) podejmuje decyzje w zakresie doboru i oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, a Walne Zgromadzenie (dalej: WZ) podejmuje decyzje w zakresie doboru i oceny odpowiedniości kandydatów i członków Rady Nadzorczej Banku.

Ocenę odpowiedniości członków Zarządu Banku przeprowadza KNIWRN, poprzez przyjęcie raportu z tej oceny, który następnie podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku. Źródłem danych do raportu są między innymi informacje oraz dokumenty przedstawione przez kandydatów na członków Zarządu lub osoby już powołane na te stanowiska. KNIWRN przy ocenie może korzystać ze wsparcia jednostki Banku odpowiedzialnej za zasoby ludzkie lub doradcy zewnętrznego oraz innych źródeł informacji. Raport przekazywany jest do akceptacji Radzie Nadzorczej Banku, która w sytuacji, gdy wymagają tego przepisy i wytyczne organów nadzoru, informuje KNF o wynikach dokonanych ocen odpowiedniości.

Weryfikacja odpowiedności członków Zarządu oraz kandydatów na członków Zarządu dokonywana jest w formie oceny indywidualnej i zbiorowej. Ocena ta prowadzona jest jako wstępna w ramach postępowania kwalifikacyjnego przed powołaniem członka Zarządu oraz okresowa - przeprowadzana raz w roku dla osób już pełniących te funkcje. W innych uzasadnionych przypadkach, w szczególności w przypadku zaistnienia okoliczności wpływających na dotychczasową ocenę odpowiedności indywidualnej lub zbiorowej może być przeprowadzona dodatkowa ocena odpowiedności.

WZ dokonuje oceny odpowiedności indywidualnej poszczególnych kandydatów i członków Rady Nadzorczej i oceny zbiorowej całej Rady Nadzorczej każdorazowo w związku z powołaniem nowego członka Rady Nadzorczej oraz raz do roku w ramach oceny okresowej. Walne Zgromadzenie może przeprowadzić także dodatkową ocenę odpowiedności w innych, uzasadnionych przypadkach, które mają wpływ na wymogi stawiane Radzie Nadzorczej lub jej poszczególnym członkom. Dodatkową ocenę inicjuje Bank.

W ocenie odpowiedności uwzględnia się kryteria wynikające z wydanych w tym zakresie wytycznych krajowego lub europejskiego organu nadzoru, wymogi określone w powszechnie obowiązujących przepisach prawa - koncentrując się przede wszystkim na ocenie posiadanych kwalifikacji, rozumianych jako wiedza, doświadczenie i umiejętności w zakresie powierzanego stanowiska, a także odpowiednio w zakresie zasad nadzorowania (Rada Nadzorcza), zarządzania (Zarząd) Bankiem, struktury GKB i potencjalnych konfliktów interesów, które mogą się z tym wiązać oraz reputacji, rozumianej jako wystarczająco nieposzlakowana opinia. Dodatkowo uwzględnia się ocenę uczciwości i etyczności działania, umiejętność formułowania niezależnego osądu oraz możliwości poświęcania odpowiedniej ilości czasu na wykonywanie powierzanych obowiązków, w tym z uwzględnieniem ograniczeń w zakresie podjęcia innej działalności.

Ocena odpowiedności zbiorowej, obok wytycznych i wymogów określonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa koncentruje się przede wszystkim na zapewnieniu odpowiedniego "zbiorowego" poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia w kontekście charakteru i zakresu działalności Banku i istotnych ryzyk tej działalności oraz w aspekcie zdolności odpowiednio Zarządu jako całości do zarządzania Bankiem, Rady Nadzorczej jako całości do wykonywania funkcji nadzorczej nad działalnością Banku.

Dobór członków Rady Nadzorczej uwzględnia także obowiązek posiadania przez Bank odpowiedniej liczby członków niezależnych, którzy spełniają kryteria niezależności dla członka komitetu audytu, określone w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

Przy wyborze członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku uwzględnia się zasadę zróżnicowania członków organów oraz zasady zarządzania sukcesją. Zasady te mają zapewnić ciągłość podejmowania decyzji oraz odpowiedni dobór członków Zarządu i Rady Nadzorczej w sposób umożliwiający dotarcie do szerokiego zakresu kompetencji, wiedzy i umiejętności adekwatnych do stanowiska, gwarantujących wydawanie przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej - indywidualnie i jako organ - najwyższej jakości niezależnych opinii i decyzji w całym zakresie działalności Banku.

Rada Nadzorcza i WZ, uwzględniając wynik oceny odpowiedności, dokonując doboru odpowiednio członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej dążą do osiągnięcia równowagi w zakresie reprezentowania płci w składzie tych organów, a co najmniej osiągnięcia minimalnego udziału mniejszości ze względu na płeć na poziomie 30%. Cele dotyczące zróżnicowania składu Zarządu i Rady Nadzorczej w zakresie płci i wieku są uwzględniane przy doborze tylko w takim zakresie, w jakim nie wpłynęło to negatywnie na funkcjonowanie i odpowiedność tych organów. Więcej informacji na temat różnorodności jest zawarte w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za 2020 rok sporządzonym łącznie ze Sprawozdaniem Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2021 rok, (11. Ład korporacyjny, punkt 11.2.10 Polityka różnorodności w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku).

W trakcie sprawowania funkcji przez członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej, zgodnie z art. 395 § 2 pkt 3 k.s.h. zwyczajne walne zgromadzenie raz w roku udziela absolutorium z wykonywanych obowiązków osobno każdemu z członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej. Udzielenie absolutorium stanowi pozytywną ocenę pracy tych osób, niezależnie od zatwierdzenia przez zwyczajne walne zgromadzenie sprawozdania Zarządu z działalności spółki, a nieudzielenie takiego absolutorium stanowi wyraz negatywnej oceny pracy członka Zarządu lub Rady Nadzorczej i w konsekwencji może być podstawą odwołania go ze składu organu spółki.

W związku z zaistniałymi w 2021 r. zmianami w składzie Zarządu Banku (11. Ład korporacyjny, punkt 11.2.9 Zarząd PKO Banku Polskiego - skład, kompetencje i zasady działania) oraz związanymi z tym zmianami wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku, Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku przeprowadził:

- wstępne oceny odpowiedności - związane z powołaniem nowych członków do składu Zarządu,
- okresowe oceny odpowiedności - związane z coroczną oceną odpowiedności dotychczasowych pozostałych w składzie Zarządu Banku członków,
- dodatkowe oceny odpowiedności - związane ze zmianą wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku,
- zbiorowe oceny odpowiedności Zarządu Banku.

W wyniku przeprowadzonych ocen Komitet Nominacji i Wynagrodzeń każdorazowo potwierdził odpowiedność indywidualną nowo powoływanych i dotychczasowych członków Zarządu Banku, a także odpowiedność zbiorową Zarządu Banku, która uwzględniła dokonane zmiany osobowe i zmiany wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku. Powyższe oceny odpowiedności zostały zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku było 8 członków Zarządu, na tę datę wszyscy członkowie Zarządu Banku spełniali wymogi określone w art. 22aa ustawy prawo bankowe.

Członkowie Zarządu Banku łącznie zajmują 13 stanowisk w organach nadzorczych (radach) innych podmiotów, z których większość to podmioty należące do Grupy kapitałowej PKO Banku Polskiego, wspólne przedsięwzięcia Banku i jednostki stowarzyszone. Liczba stanowisk zajmowanych przez poszczególnych członków Zarządu Banku jest zgodna z wymogami określonymi w art. 22aa ust. 3-5 ustawy prawo bankowe.

Walne Zgromadzenie, dokonując dwukrotnie zmian składu Rady Nadzorczej w 2021 (11. Ład korporacyjny, punkt 11.2.8 Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego - skład, kompetencje i zasady działania), potwierdziło odpowiedność indywidualną nowych członków Rady Nadzorczej w związku z ich wyborem na bieżącą wspólną kadencję oraz odpowiedność zbiorową całego organu, która uwzględniła dokonane zmiany osobowe. Dodatkowo ZWZ potwierdziło odpowiedność dotychczasowych, pozostających w składzie Rady Nadzorczej, członków w związku z coroczną okresową oceną odpowiedności.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku, Rada Nadzorcza składała się z 11 osób, na tę datę wszyscy członkowie Rady Nadzorczej Banku spełniali wymogi określone w art. 22aa ustawy prawo bankowe.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku łącznie zajmują 12 stanowisk w organach zarządczych (zarząd) i nadzorczych (rada) innych podmiotów, z których większość to stanowiska w organach nadzoru. Liczba stanowisk zajmowanych przez poszczególnych członków Rady Nadzorczej jest zgodna z wymogami określonymi w art. 22aa ust. 3-5 ustawy prawo bankowe.

2.5. Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko kredytowe kontrahenta

2.5.1. Wstęp

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta ze zobowiązań wobec Grupy Kapitałowej Banku lub ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzycelności Grupy Kapitałowej Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczanie strat na portfelu kredytowym oraz zmian wartości ekonomicznej ekspozycji na rynku hurtowym, minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości do akceptowalnego poziomu przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego poprzez kształtowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Bank oraz jego podmioty zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Banku kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- 1) transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- 2) pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o zawarcie transakcji oraz cyklicznie, w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- 3) ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub ich wartość jest dokonywana przez jednostki oceny ryzyka kredytowego, niezależnie od jednostek biznesowych,
- 4) oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tą transakcję,
- 5) decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- 6) ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- 7) w zależności od poziomu ryzyka kredytowego przyjmowane są przez Bank odpowiednie zabezpieczenia celem minimalizacji potencjalnych przyszłych strat.

W Grupie Kapitałowej Banku, w ramach ryzyka kredytowego identyfikuje się ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Ryzyko to rozumiane jest jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku z tytułu walutowego kredytu hipotecznego. Ryzyko to uznane zostało w Banku jako istotne.

2.5.2. Identyfikacja ryzyka

Identyfikacja ryzyka kredytowego polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł oraz czynników wpływających na poziom ryzyka kredytowego w bieżącej i planowanej działalności kredytowej Grupy Kapitałowej Banku.

W ramach identyfikacji ryzyka kredytowego określa się czynniki, które mają istotny wpływ na poziom ryzyka kredytowego w działalności Grupy Kapitałowej Banku oraz szacuje się ich potencjalny wpływ na prowadzoną działalność Grupy Kapitałowej Banku.

Identyfikacja ryzyka kredytowego odnosi się do istniejących i projektowanych produktów kredytowych oferowanych klientom Grupy Kapitałowej Banku, procesów realizacji tych produktów, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych i baz danych.

2.5.3. Pomiar, szacowanie i ocena ryzyka kredytowego

Pomiar, szacowanie i ocena ryzyka kredytowego następuje na poziomie klienta, pojedynczej transakcji kredytowej i na poziomie portfeli kredytowych Grupy Kapitałowej Banku. W ramach pomiaru lub szacowania ryzyka kredytowego przeprowadza się testy warunków skrajnych ryzyka wiążącego się z walutowymi i złotowymi ekspozycjami kredytowymi. Założenia do przeprowadzenia testów warunków skrajnych zapewniają rzetelny pomiar/ szacowanie ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej Banku.

Pomiar, szacowanie i ocena portfelowego ryzyka kredytowego obejmuje cykliczną ocenę tego ryzyka przy uwzględnieniu całości ekspozycji kredytowych klientów, a także różnych przekrojów portfela, takich jak grupy klientów, grupy produktów kredytowych.

2.5.4. Metody pomiaru ryzyka kredytowego

Do pomiaru i oceny portfelowego ryzyka kredytowego, wykorzystuje się różne miary, w szczególności:

- 1) prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD),
- 2) strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD),
- 3) współczynnik konwersji kredytowej (CCF),
- 4) oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- 5) wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- 6) udział i strukturę ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- 7) wskaźnik pokrycia odpisami kredytów z utratą wartości (Coverage Ratio),
- 8) koszt ryzyka kredytowego,
- 9) testy warunków skrajnych.

PKO Bank Polski S.A. systematycznie ulepsza zakres wykorzystywanych parametrów ryzyka kredytowego z uwzględnieniem metody wewnętrznych ratingów IRB, jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tą metodą.

Wyniki pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego uwzględnia się w szczególności przy ustalaniu opłacalności i warunków cenowych nowych lub modyfikowanych produktów kredytowych, optymalnej wysokości wartości progowych warunkujących dostępność finansowania dla klienta przez Bank, wyznaczaniu odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz ustalaniu zasad premiowania.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej Banku uwzględnia wymagania Komisji Nadzoru Finansowego określone w Rekomendacjach KNF. Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych uwzględniając w szczególności Rekomendacje KNF: S, T i C. Bank ustala limity, które stanowią narzędzie wewnętrzne określające apetyt na ryzyko kredytowe oraz ryzyko koncentracji. Limity są narzędziem wspierającym zarządzanie tymi ryzykami. Testy warunków skrajnych oraz analizy dotyczą wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Grupy

Kapitałowej Banku, a wyniki prezentowane są w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Grupy Kapitałowej Banku.

2.5.5. Metody ratingowe i scoringowe

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Obszar Zarządzania Ryzykiem. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Banku uwzględnia wymagania KNF określone w Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym i jakościowym. Ocena zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena zdolności kredytowej w ujęciu jakościowym (ocena wiarygodności kredytowej) obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych baz danych Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W przypadku firm i przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu możliwości klienta do uregulowania zobowiązań, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę historycznych i bieżących zachowań przedsiębiorcy oraz jego właścicieli (osób fizycznych) we współpracy kredytowej z bankami. W pozostałych przypadkach stosowana jest metoda ratingowa.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny jest ocena wiarygodności klienta, czyli rating oraz ocena transakcji, tj. zdolności do spłaty zobowiązania w określonej wysokości i terminach. Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych opracowane są z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku, co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza oraz branży, w której klient prowadzi działalność gospodarczą. Dodatkowo, Bank stosuje model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie magazynowe oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele oceny ryzyka podlegają monitoringowi nie rzadziej niż raz na kwartał zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi okresowej weryfikacji modeli ryzyka kredytowego, a także objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji przeprowadzanej przez Departament Walidacji Modeli.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

2.5.6. Kontrola ryzyka kredytowego

Kontrola ryzyka kredytowego polega na określeniu narzędzi do diagnozowania poziomu ryzyka kredytowego oraz stosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka kredytowego do ograniczania poziomu tego ryzyka oraz przestrzeganiu mechanizmów kontrolnych, w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno w procesach kredytowych, jak i na poziomie portfelowym.

Do zarządzania ryzykiem kredytowym Bank i Grupa Kapitałowa Banku stosuje w szczególności następujące narzędzia i mechanizmy kontroli ryzyka:

- 1) strategiczne limity tolerancji na ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji,
- 2) wewnętrzne limity na ryzyko kredytowe lub ryzyko koncentracji:
 - a) limity określające poziom tolerancji na portfelowe ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji,
 - b) limity branżowe,
 - c) limity kompetencyjne,
- 3) weryfikacja jakości procesów kredytowych,
- 4) Rating oddziały,
- 5) wartości progowe aktywujące udział analityków ryzyka w ocenie ryzyka kredytowego.

W Banku i w Grupie Kapitałowej Banku ustala się wewnętrzne limity tolerancji na portfelowe ryzyko kredytowe, w szczególności w zakresie:

- 1) segmentów branżowych,
- 2) zaangażowań wynikających z ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) jakości portfela kredytowego,
- 4) struktury portfela w ujęciu produktowym/segmentowym/walutowym/kanałów dystrybucji,
- 5) maksymalnego i jednostkowego poziomu relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i finansowych do dochodów klientów indywidualnych,
- 6) długości okresu transakcji kredytowej,
- 7) zaangażowań wynikających z transakcji lewarowanych.

Bank kontroluje poziom ekspozycji kredytowej wobec klientów Banku lub grup powiązanych klientów w rozumieniu ustawy Prawo bankowe ustalając maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych dotyczących transakcji kredytowych, w tym zmian ich warunków, oraz maksymalne limity kompetencji dla tych poziomów, o których mowa w przepisach wewnętrznych Banku dotyczących podziału kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych. W ramach monitorowania limitów kompetencji Bank weryfikuje w szczególności poziom kompetencji kredytowych osób uprawnionych oraz ważność nadanych tym osobom certyfikatów kompetencji kredytowych.

Bank i podmioty Grupy Kapitałowej Banku monitorują i kontrolują wykorzystanie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko kredytowe oraz limitów wewnętrznych w okresach miesięcznych i kwartalnych. Wyniki monitorowania prezentuje się odpowiednio w comiesięcznej informacji dla członków

Komitetu ds. Ryzyka oraz w kwartalnym bądź miesięcznym raporcie o ryzyku kredytowym w PKO Banku Polskim S.A. W przypadku, gdy poziom wykorzystania limitu strategicznego przekroczy ustaloną wartość progową uruchamia się działania w celu niedopuszczenia do przekroczenia ustalonego poziomu.

2.5.7. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Prognozowanie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji polega na przewidywaniu przyszłego poziomu ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji przy uwzględnieniu zakładanej projekcji rozwoju działalności kredytowej oraz zdarzeń zewnętrznych i wewnętrznych. Monitorowanie ryzyka kredytowego polega na monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez zewnętrzny organ nadzoru i kontroli), a także przeprowadzania testów warunków skrajnych (specyficznych i kompleksowych).

Prognozy poziomu ryzyka poddaje się weryfikacji (*ang. backtesting*).

Monitorowanie ryzyka kredytowego odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych oraz na poziomie portfelowym.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych określają w szczególności przepisy wewnętrzne Banku dotyczące:

- 1) oceny ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów,
- 2) metodyk lub sposobów oceny klientów,
- 3) identyfikacji grup podmiotów powiązanych,
- 4) oceny zabezpieczeń oraz kontroli nieruchomości i inwestycji,
- 5) tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe,
- 6) Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO),
- 7) czynności operacyjnych w procesie kredytowym.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, Bank wykorzystuje i rozwija aplikację informatyczną SWO oraz rozwija scoringowe modele oceny behawioralnej.

2.5.8. Koncentracja ryzyka

Celem zarządzania ryzykiem koncentracji jest zapewnienie bezpiecznej struktury portfela kredytowego poprzez ograniczanie zagrożeń wynikających z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Grupy Kapitałowej Banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Grupy Kapitałowej Banku.

Grupa Kapitałowa Banku identyfikuje koncentrację w ujęciu portfelowym i koncentrację w ujęciu podmiotowym.

Grupa Kapitałowa Banku monitoruje ryzyko koncentracji zaangażowań w odniesieniu do:

- 1) zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup powiązanych klientów, w tym dużych zaangażowań,
- 2) zaangażowań wobec grup klientów lub portfeli kredytowych narażonych na jeden czynnik ryzyka.

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup powiązanych klientów monitorowane jest w odniesieniu do limitu koncentracji zaangażowań, gdzie łączna kwota jednostkowego zaangażowania nie może przekraczać 25% skonsolidowanych funduszy własnych (kapitału Tier I).

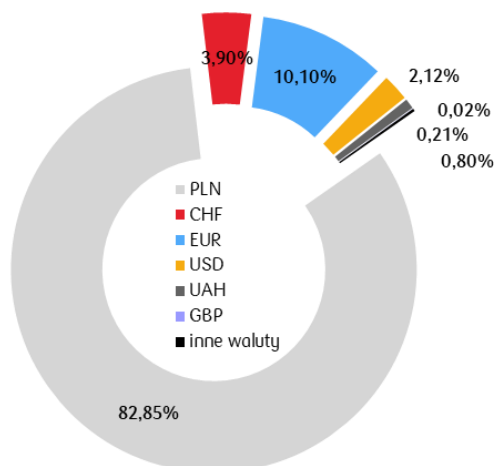
W procesie monitorowania koncentracji zaangażowań w ujęciu podmiotowym Bank uwzględnia:

- 1) codzienne monitorowanie poziomu koncentracji dużych zaangażowań w rozumieniu art. 392 CRR (w przypadku, gdy zaangażowanie osiągnie lub przekroczy próg 10% kapitału Banku, Bank niezwłocznie zgłasza informację do KNF),
- 2) miesięczną kontrolę wykorzystania limitów wynikających z art. 395 ust. 1 CRR oraz z art. 79a ust. 4 Prawa bankowego,
- 3) kwartalną kontrolę limitów wewnętrznych na ryzyko koncentracji podmiotowej,
- 4) identyfikację sygnałów ostrzegawczych oraz inicjowanie działań mających na celu nieprzekroczenie limitów,
- 5) wykonywanie testów warunków skrajnych na ryzyko koncentracji (w tym scenariuszy będących wsadem do kompleksowych testów warunków skrajnych, które umożliwiają ocenę wpływu skorelowanych ze sobą czynników ryzyka: kredytowego, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego, płynności na poziom oczekiwanej straty kredytowej Banku).

Ponadto, Grupa Kapitałowa Banku analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- 1) regionów geograficznych,
- 2) walut,
- 3) branż,
- 4) ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 5) największych podmiotów,
- 6) największych grup kapitałowych.

Wykres 2.1. Struktura walutowa portfela kredytowego (bilans i pozabilans)

Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej Banku stanowią ekspozycje w EUR i dotyczą one portfela kredytowego Banku. Udział tych kredytów w portfelu walutowym wyniósł na koniec 2021 roku 58,88% co oznacza wzrost w relacji do końca 2020 roku o 7,01 p.p. Kolejną grupą kredytów w walutach są kredyty w CHF, które stanowiły na koniec 2021 roku 22,76% portfela walutowego Grupy Kapitałowej Banku, co oznacza spadek w relacji do końca 2020 roku o 10,99 p.p.

Tabela 2.1. Zaangażowanie wobec 10 największych klientów

Lp.	2021		2020	
	Wartość*	% Funduszy własnych	Wartość*	% Funduszy własnych
1	5 939	15,4%	2 831	6,8%
2	2 607	6,8%	2 453	5,9%
3	2 453	6,4%	2 367	5,7%
4	2 377	6,2%	2 273	5,5%
5	1 984	5,2%	2 268	5,5%
6	1 774	4,6%	2 121	5,1%
7	1 756	4,6%	2 047	4,9%
8	1 549	4,0%	1 865	4,5%
9	1 538	4,0%	1 593	3,8%
10	1 485	3,9%	1 310	3,2%
Razem	23 462	60,9%	21 127	50,9%

* Zaangażowanie łączne wobec klientów niebędących bankiem (bilansowe i pozabilansowe) będące podstawą określenia limitu koncentracji zaangażowań. Zestawienie nie zawiera pozycji, które są wyłączone spod limitu koncentracji.

Na 31 grudnia 2021 roku oraz na 31 grudnia 2020 roku limity koncentracji nie były przekroczone. Na 31 grudnia 2021 największe zaangażowanie Grupy Kapitałowej Banku wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 15,4% wartości kapitału skonsolidowanego Tier 1.

Na 31 grudnia 2021 roku największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej Banku w grupę powiązanych klientów w rozumieniu ustawy prawo bankowe wyniosła 16,3% wartości kapitału skonsolidowanego Tier 1.

Tabela 2.2. Zaangażowanie wobec 5 największych grup powiązanych klientów*

Lp.	2021		2020	
	Wartość	% Funduszy własnych	Wartość	% Funduszy własnych
1	6 287	16,3%	3 623	8,7%
2	2 977	7,7%	2 748	6,6%
3	2 896	7,5%	2 666	6,4%
4	2 868	7,4%	2 629	6,3%
5	2 744	7,1%	2 453	5,9%
Razem	17 772	46,1%	14 119	34,0%

*Zaangażowanie łączne wobec grup powiązanych klientów niebędących bankiem (bilansowe i pozabilansowe) będące podstawą określenia limitu koncentracji zaangażowań. Zestawienie nie zawiera pozycji, które są wyłączone spod limitu koncentracji.

**Zestawienie nie uwzględnia ekspozycji wobec Skarbu Państwa (informacja dotyczy grup, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę).

Tabela 2.3. Termin zapadalności ekspozycji [Wzór EU CR1-A]

PKO Bank Polski S.A.*		31.12.2021				
		a, b	c	d	e	f
		Wartość ekspozycji netto				
		<= 1 rok i na żądanie	> 1 rok <= 5 lat	> 5 lat	Brak określonego terminu	Razem
1	Kredyty i zaliczki	56 405	83 100	80 469	-	219 974
2	Papiery wartościowe	7 244	71 867	51 367	362	130 840
3	Pozycje pozabilansowe	48 415	24 300	13 799	-	86 514
4	Razem	112 064	179 267	145 635	362	437 328

(*) prezentowane dane są w ujęciu jednostkowym

2.5.9. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

W obszarze utraty wartości Grupa Kapitałowa Banku stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji strat oczekiwanych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmujących:

- 1) dłużne instrumenty finansowe obejmujące zaangażowania o charakterze kredytowym oraz papiery wartościowe,
- 2) należności leasingowe,
- 3) zobowiązania pozabilansowe finansowe oraz gwarancyjne.

Zgodnie z MSSF 9 dla inwestycji kapitałowych nie są rozpoznawane oczekiwane straty kredytowe.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych jest mierzona jako 12 miesięczne albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe z aktywa. Horyzont pomiaru oczekiwanej straty zależy od tego, czy od momentu początkowego ujęcia aktywa nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego. Ze względu na to kryterium aktywa finansowe alokowane są do 4 etapów (ang. *stage*):

- 1) Etap 1 – aktywa, w przypadku których ryzyko kredytowe nie jest istotnie wyższe od ryzyka kredytowego z dnia ich początkowego ujęcia i nie rozpoznaje się w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości,
- 2) Etapu 2 – aktywa w przypadku których ryzyko kredytowe jest istotnie wyższe od ryzyka kredytowego z dnia początkowego ujęcia ekspozycji ale nie rozpoznaje się w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości,
- 3) Etapu 3 – aktywa w odniesieniu do których rozpoznaje się przesłankę utraty wartości,
- 4) Etapu 4 – aktywa udzielone lub zakupione z rozpoznaną (w dacie udzielenia lub zakupu) przesłanką utraty wartości (POCI).

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla ekspozycji hipotecznych oraz pozostałych ekspozycji detalicznych Grupa Kapitałowa Banku stosuje model oparty na kalkulacji marginalnego PD, czyli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w określonym miesiącu liczonym od momentu uruchomienia ekspozycji. Bank identyfikuje przesłankę istotnego wzrostu ryzyka dla danej ekspozycji w oparciu o porównanie krzywych prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie trwania ekspozycji na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową.

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla klientów instytucjonalnych Grupa Kapitałowa Banku stosuje model oparty na łańcuchach Markowa. Kalkulacja krzywej maksymalnego akceptowalnego pogorszenia się jakości kredytu w czasie, które nie jest identyfikowane jako istotny wzrost ryzyka kredytowego odbywa się na podstawie prawdopodobieństw niewykonania zobowiązania oszacowanych na podstawie migracji klientów pomiędzy poszczególnymi klasami ratingowymi oraz scoringowymi.

W celu identyfikacji pozostałych przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego wykorzystuje się pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym:

- 1) działania restrukturyzacyjne wprowadzające dla dłużnika udogodnienia wymuszone jego trudną sytuacją finansową (ang. *forbearance*),
- 2) opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału, odsetek lub opłat przez nieprzerwany okres dłuższy niż 30 dni, z zastrzeżeniem ekspozycji kredytowych z tytułu lokat międzybankowych, dłużnych papierów wartościowych posiadanych przez Grupę, gwarantowania emisji dłużnych papierów wartościowych, należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu lub z tytułu kredytu mieszkaniowego „starego portfela”, w przypadku których takie opóźnienie jest przesłanką utraty wartości
- 3) istotny wzrost prawdopodobieństwa niewypłacalności w porównaniu z prawdopodobieństwem niewypłacalności w dniu początkowego ujęcia ekspozycji kredytowej,
- 4) zakwalifikowanie ekspozycji kredytowej lub klienta na listę obserwacyjną (tzw. *Watch List*) w danym segmencie klienta,
- 5) zidentyfikowane sygnały wczesnego ostrzegania w ramach procesu monitoringu świadczące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego,

- 6) istotne podwyższenie wskaźnika LTV, (dla kredytów hipotecznych klienta indywidualnego),
- 7) ocenę analityka w ramach procesu analizy zindywidualizowanej.

Przesłanką niewykonania zobowiązania i utraty wartości ekspozycji kredytowej jest, w szczególności:

- 1) opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału, odsetek lub opłat przez nieprzerwany okres dłuższy niż 90 dni,
- 2) pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika lub zagrożenie realizacji finansowanego projektu inwestycyjnego, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej lub klasy ryzyka wskazującej na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- 3) zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności wymuszone względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z trudności finansowych klienta (do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną),
- 4) wnioskowanie o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawienie go w stan likwidacji lub wszczęcie wobec niego postępowania egzekucyjnego,
- 5) ogłoszenie upadłości konsumentki przez któregokolwiek z współkredytobiorców,
- 6) informacja o śmierci wszystkich kredytobiorców, będących osobami fizycznymi lub przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą w formie jednoosobowej działalności gospodarczej albo spółki cywilnej (nie dotyczy sytuacji gdy działalność gospodarcza przedsiębiorcy jest kontynuowana przez zarządzającego sukcesyjnego).

Jako forbearance i przesłankę utraty wartości uznaje się uzgodnione z dłużnikiem lub emitentem zmiany warunków umowy, wymuszone jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innym przypadku nie byłyby przyznane). Celem forbearance jest przywrócenie dłużnikowi lub emitentowi zdolności wywiązania się z zobowiązań wobec Grupy Kapitałowej Banku oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie możliwie najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów.

Zmiany warunków spłaty dokonywane w ramach forbearance mogą dotyczyć:

- 1) rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty,
- 2) zmiany formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- 3) wydłużenia okresu kredytowania,
- 4) zmiany oprocentowania,
- 5) zmiany wysokości marży,
- 6) redukcji wierzytelności.

Udzielenie w ramach forbearance udogodnień uznawanych jako przesłanki utraty wartości skutkuje rozpoznaniem zdarzenia default i zaklasyfikowaniem ekspozycji kredytowej do portfela ekspozycji nieobsługiwanych. Wyłączenie jej z tego portfela (zaprzestanie rozpoznawania umowy forbearance jako przesłanki utraty wartości) następuje po 12 miesiącach od wprowadzenia forbearance, o ile uregulowane zostaną w tym okresie wszystkie zaległości w spłacie oraz co najmniej 6 rat wynikających z umownego harmonogramu, a aktualna sytuacja finansowa klienta nie stanowi w ocenie Grupy Kapitałowej Banku zagrożenia dla wywiązania się przez niego z warunków umowy restrukturyzacyjnej (nie dotyczy sytuacji, gdy forbearance obejmuje redukcję wierzytelności).

Ekspozycje objęte restrukturyzacją wymuszoną przestają spełniać kryteria ekspozycji ze statusem forbearance nie wcześniej niż po 24 miesiącach od zaprzestania rozpoznawania tego statusu jako przesłanki utraty wartości, o ile klient dokonał spłaty przynajmniej 12 rat w docelowej wysokości i na koniec tego okresu nie posiada zadłużenia przeterminowanego powyżej 30 dni.

Informacje dotyczące forbearance na poziomie Grupy Kapitałowej Banku zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku (nota 68).

W metodzie portfelowej strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn parametrów ryzyka kredytowego: prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), poziomu straty w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) oraz wartości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD), przy czym każdy z powyższych parametrów ma postać wektora o wymiarze liczby miesięcy pokrywających horyzont szacowania straty kredytowej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Etapu 1 Bank stosuje maksymalnie 12-miesięczny horyzont szacowania straty oczekiwanej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Etapu 2, 3 lub 4 oczekiwaną stratę szacuje się w horyzoncie do daty zapadalności ekspozycji bądź jej odnowienia. W odniesieniu do ekspozycji detalicznych bez harmonogramu spłat Bank horyzont ten wyznacza w oparciu o dane behawioralne na podstawie historycznych obserwacji. Strata oczekiwana zarówno w całym okresie trwania ekspozycji, jak i w okresie 12 miesięcy jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W celu wyznaczenia wartości aktywnej na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Bank koryguje parametr określający wielkość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania o przyszłe spłaty wynikające z harmonogramu oraz potencjalne nadpłaty i niedopłaty.

W obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych uwzględnia się szacunki dotyczące przyszłych warunków makroekonomicznych. W zakresie analizy portfelowej, wpływ scenariuszy makroekonomicznych jest uwzględniany w wysokości poszczególnych parametrów ryzyka. Metodyka kalkulacji parametrów ryzyka obejmuje badanie zależności wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne. Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie własnych prognoz – bazowy oraz dwa scenariusze alternatywne. Zakres prognozowanych wskaźników obejmuje wskaźnik dynamiki PKB, stopę bezrobocia, stopę WIBOR 3M, stopę Libor CHF 3M, kurs CHF/PLN, indeks cen nieruchomości oraz stopę referencyjną NBP. Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom. Grupa Kapitałowa Banku zapewnia zgodność scenariuszy makroekonomicznych stosowanych na potrzeby kalkulacji parametrów ryzyka ze scenariuszami makroekonomicznymi wykorzystywanymi w procesach budżetowania ryzyka kredytowego.

W przypadku identyfikacji przesłanki utraty wartości ekspozycji znaczących indywidualnie, oczekiwaną stratę kredytową z ekspozycji ustala się metodą zindywidualizowaną, jako różnicę pomiędzy jej wartością bilansową brutto (w przypadku pozabilansowej ekspozycji kredytowej - wartością jej równoważnika bilansowego), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, ustalonych z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy i zarządzania ekspozycją kredytową, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji.

Zindywidualizowaną metodę pomiaru oczekiwanej straty stosuje się także w odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek utraty wartości, w przypadku których zastosowanie w tych obliczeniach parametrów portfelowych byłoby ze względu na specyfikę sprawy nieuzasadnione.

Zarówno proces oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i proces kalkulacji straty oczekiwanej realizowany jest w trybie miesięcznym na poziomie indywidualnej ekspozycji. Wykorzystuje się w nim środowisko obliczeniowe umożliwiające dystrybucję wyników do jednostek wewnętrznych Grupy Kapitałowej Banku.

Przesłanki klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii pozycji zagrożonych (niewykonaniem zobowiązania) są spójne z przesłankami niewykonania zobowiązania i utraty wartości.

Jako ekspozycje przeterminowane wykazywane są ekspozycje kredytowe, w przypadku których występuje opóźnienie w spłacie kapitału, odsetek lub opłat dotyczące kwot przekraczających progi kwotowe uwzględniane przy rozpoznawaniu przeterminowania jako utraty wartości.

W zakresie korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, Grupa Kapitałowa Banku wykorzystuje odpis z tytułu utraty wartości aktywów, który został uwzględniony w funduszach Tier I Banku, zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz przepisami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR.

2.5.10. Raportowanie o ryzyku kredytowym

Raportowanie o ryzyku kredytowym obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego.

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty dotyczące ryzyka kredytowego. Poza informacją dotyczącą Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego podmiotów Grupy Kapitałowej Banku, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. w Grupie Kapitałowej KREDOBANK SA, Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA, PKO Banku Hipotecznym SA). Zakres raportowania uwzględnia rekomendacje skierowane do Banku przez instytucje nadzorcze.

Ponadto w Banku opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym raporty dotyczące ekspozycji kredytowych z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawartych z instytucjami finansowymi i instytucjonalnymi podmiotami niefinansowymi. Raporty zawierają informacje o ekspozycjach kredytowych z tytułu instrumentów pochodnych zawartych z instytucjami finansowymi i instytucjonalnymi podmiotami niefinansowymi oraz informacje na temat wykorzystania limitów. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KKB, KZAP, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza.

2.5.11. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Celem działań zarządczych jest kształtowanie i optymalizacja systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz poziomu ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej Banku.

Działania zarządcze w zarządzaniu ryzykiem kredytowym obejmują w szczególności:

- 1) wydawanie przepisów wewnętrznych regulujących system zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku i Grupie Kapitałowej Banku,
- 2) wydawanie zaleceń, wytycznych postępowania, wyjaśnień i interpretacji przepisów wewnętrznych Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
- 3) podejmowanie decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego, w tym w szczególności decyzji kredytowych,
- 4) opracowywanie i udoskonalanie narzędzi oraz mechanizmów kontroli ryzyka kredytowego umożliwiających utrzymanie poziomu ryzyka kredytowego w granicach akceptowanych przez Bank i Grupę Kapitałową Banku,
- 5) projektowanie, wdrożenie, i monitorowanie i zmiany mechanizmów kontrolnych w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 6) opracowywanie i udoskonalanie metod i modeli oceny ryzyka kredytowego,
- 7) rozwijanie i doskonalenie narzędzi informatycznych wykorzystywanych w zarządzaniu ryzykiem kredytowym,
- 8) planowanie działań oraz wydawanie rekomendacji i zaleceń.

Szczególną rolę w ustalaniu warunków transakcji kredytowej stanowi polityka zabezpieczeń. Prowadzona przez Bank i podmioty Grupy Kapitałowej Banku polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie najbardziej płynnych zabezpieczeń. Zabezpieczenie może zostać uznane za płynne, jeśli możliwe jest jego zbycie bez istotnego obniżenia jego ceny i w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen. Grupa Kapitałowa Banku dąży do dywersyfikacji zabezpieczeń (w zakresie form jak i przedmiotów zabezpieczenia). Grupa Kapitałowa Banku ocenia zabezpieczenia pod kątem faktycznej możliwości ich wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia swoich roszczeń.

2.5.12. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego

Głównymi technikami ograniczania ryzyka kredytowego są adekwatna ocena ryzyka klienta i transakcji, system limitów (opisane w sekcjach powyżej) oraz zabezpieczenia transakcji kredytowej.

Polityka zabezpieczeń Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. określa zasady ustanawiania zabezpieczeń, jak również aktualizacji ich wartości oraz sposoby postępowania w przypadku przekroczenia stosowanych limitów, w celu zabezpieczenia przed ryzykiem. Stosowane są odpowiednie metody określone w przepisach wewnętrznych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego.

Podstawą oceny wartości nieruchomości, zabezpieczeń rzeczowych i praw jest wartość rynkowa. Wartość rynkową przedmiotu zabezpieczenia ustala się na podstawie oszacowania dokonanego w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. lub wyceny sporządzonej przez niezależnego rzeczoznawcę zweryfikowanej zgodnie z odrębnymi przepisami dotyczącymi oceny zabezpieczeń, w tym oceny nieruchomości.

W ocenie zabezpieczenia uwzględnia się w szczególności:

- 1) sytuację majątkową, ekonomiczno-finansową albo społeczno-finansową podmiotów udzielających zabezpieczenia osobistego,
- 2) stan i wartość rynkową przedmiotów zabezpieczenia rzeczowego oraz ich podatność na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia (wpływ zużycia technologicznego przedmiotu zabezpieczenia na jego wartość),
- 3) stan i wartość rynkową nieruchomości oraz dane adekwatne do rodzaju nieruchomości umożliwiające efektywne oszacowanie poziomu ryzyka związanego z portfelem danego typu zabezpieczeń i zarządzania tym ryzykiem,
- 4) potencjalne korzyści ekonomiczne wynikające z określonego sposobu zabezpieczenia wiarygodności, w tym w szczególności możliwość pomniejszenia odpisów z tytułu utraty wartości,
- 5) sposób ustanowienia zabezpieczenia, w tym typowy czas trwania i złożoność czynności formalnych, jak również niezbędne koszty (koszty utrzymania zabezpieczenia i egzekucji z zabezpieczenia), z wykorzystaniem przepisów wewnętrznych dotyczących oceny zabezpieczeń,
- 6) złożoność, czasochłonność oraz uwarunkowania ekonomiczne i prawne skutecznej realizacji zabezpieczenia, w kontekście ograniczeń egzekucyjnych oraz obowiązujących zasad podziału sum uzyskanych z egzekucji indywidualnej lub w postępowaniu upadłościowym, kolejność zaspokajania się z zabezpieczenia.

Przyjmowanie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz segmentu klienta.

Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości.

Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) może zostać przyjęte zabezpieczenie przejściowe w innej formie.

Przy udzielaniu kredytów konsumpcyjnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie firm i przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in. na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych lub formie gwarancji (powszechnie stosowane w przypadku firm i przedsiębiorstw).

Przy wyliczaniu wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, Grupa Kapitałowa Banku nie wykorzystuje kredytowych instrumentów pochodnych jako zabezpieczenia ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem CRR (art 453 d).

Głównym rodzajem gwaranta i tym samym źródłem koncentracji jest Skarb Państwa, który stanowi ponad 99% wszystkich wpływów gwarancyjnych. Wartość zabezpieczeń finansowych jest określana z uwzględnieniem kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych, o której mowa w art. 223 CRR. Zasady uznawania dostawcy i form zabezpieczenia są zgodne z częścią trzecią, tytułem II, rozdziałem 4 CRR.

Tabela 2.4. Przegląd technik ograniczania ryzyka kredytowego [Wzór EU CR3]

		31.12.2021				
		Niezabezpieczona wartość bilansowa	Zabezpieczona wartość bilansowa			
				W tym zabezpieczona zabezpieczeniem	W tym zabezpieczona gwarancjami finansowymi	
					W tym zabezpieczona pochodnymi instrumentami kredytowymi	
		a	b	c	d	e
1	Kredyty i zaliczki*	90 627	169 530	169 223	308	-
2	Dłużne papiery wartościowe	132 723	-	-	-	-
3	Rozem	223 350	169 530	169 223	308	-
4	W tym ekspozycje nieobsługiwane	7 444	2 916	2 899	17	-
EU-5	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	7 258				

*W wierszu kredyty i zaliczki ogółem prezentowane są wszystkie ekspozycje po odjęciu dłużnych papierów wartościowych, ujętych w oddzielnym wierszu.

2.5.13. Informacje na temat stosowania metody standardowej

Korzystanie z zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

W procesie wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych Bank wykorzystuje oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI):

- 1) Moody's Investors Service,
- 2) Standard and Poor's Ratings Services,
- 3) Fitch Ratings.

Grupa Kapitałowa Banku nie wykorzystuje ocen agencji kredytów eksportowych w procesie wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych.

Oceny wiarygodności kredytowej stosowane są przy wyznaczaniu wag ryzyka dla ekspozycji wobec kontrahentów znajdujących się w kategoriach:

- 1) rządy centralne lub banki centralne,
- 2) instytucje,
- 3) przedsiębiorstwa,
- 4) samorządy regionalne lub władze lokalne.

Zasady stosowania ratingów zewnętrznych i proces przenoszenia oceny emitenta i emisji na pozycje spoza portfela handlowego na potrzeby wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych jest zgodny z przepisami Rozporządzenia CRR, części III, tytuł II, rozdział 2 oraz z rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 136 CRR dotyczącym przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej dla ryzyka kredytowego (2016/1799).

Tabela 2.5. Metoda standardowa – Ekspozycja na ryzyko kredytowe i skutki ograniczania ryzyka kredytowego [Wzór EU CR4]

Kategorie ekspozycji		31.12.2021					
		Ekspozycje przed zastosowaniem współczynnika konwersji kredytowej i ograniczeniem ryzyka kredytowego		Ekspozycje po uwzględnieniu współczynnika konwersji kredytowej i po ograniczeniu ryzyka kredytowego		Aktywa ważone ryzykiem i zagęszczenie aktywów ważonych ryzykiem	
		Ekspozycje bilansowe	Ekspozycje pozabilansowe	Ekspozycje bilansowe	Ekspozycje pozabilansowe	Aktywa ważone ryzykiem	Zagęszczenie aktywów ważonych ryzykiem (%)
		a	b	c	d	e	f
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	112 063	0	131 455	25	8 735	6,6%
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	11 617	2 908	11 700	1 720	2 684	20,0%
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	608	2 736	576	1 266	920	49,9%
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	3 652	-	3 652	-	-	0,0%
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-	-	-	-
6	Ekspozycje wobec instytucji	1 918	6 678	1 918	3 462	1 795	33,4%
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	63 433	45 566	46 160	11 936	55 787	96,0%
8	Ekspozycje detaliczne	70 794	17 176	67 371	4 412	49 768	69,3%
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	106 634	2 367	106 413	745	57 659	53,8%
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	5 135	367	5 007	75	6 498	127,9%
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	1 296	1 544	835	346	1 771	150,0%
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-	-	-	-	-
13	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-
14	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania	451	-	451	-	718	159,4%
15	Ekspozycje kapitałowe	440	-	440	-	1 064	242,1%
16	Inne pozycje	27 150	6	27 150	3	8 788	32,4%
17	Razem	405 191	79 348	403 129	23 989	196 186	45,9%

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Tabela 2.6. Metoda standardowa [Wzór EU CR5]

Kategorie ekspozycji		31.12.2021															Rozem	w tym bez ratingu
		Waga ryzyka																
		0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	250%	370%	1250%	Inne		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q		
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	126 657	-	-	-	677	-	-	-	-	1 178	-	2 969	-	-	-	131 480	-
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	-	-	-	-	13 420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13 420	13 347
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	-	-	-	-	3	-	1 838	-	-	-	-	-	-	-	-	1 842	1 842
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	3 652	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 652	3 652
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Ekspozycje wobec instytucji	-	-	-	-	4 122	-	578	-	-	681	1	-	-	-	-	5 380	19
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	-	-	-	-	121	-	574	-	-	57 401	-	-	-	-	-	58 095	51 761
8	Ekspozycje detaliczne	-	-	-	-	-	-	-	-	71 784	-	-	-	-	-	-	71 784	71 784
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	-	-	-	-	-	83 831	3 510	-	88	4 771	14 958	-	-	-	-	107 158	107 158
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 250	2 832	-	-	-	-	5 082	5 082
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 181	-	-	-	-	1 181	1 181
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	400	45	-	-	-	451	451
15	Ekspozycje kapitałowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	416	-	-	-	440	440
16	Inne pozycje	17 270	-	-	-	1 369	-	0	-	-	8 514	-	-	-	-	-	27 153	27 153
17	Rozem	147 579	-	-	-	19 712	83 831	6 500	-	71 872	74 822	19 371	3 430	-	-	-	427 117	283 869

W powyższej tabeli została przedstawiona całkowita kwota ekspozycji pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy Kapitałowej Banku w wysokości 433 531 mln zł, co stanowi łączną ekspozycję po odliczeniu korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego i odpisów z tytułu utraty wartości oraz po zastosowaniu odpowiednich współczynników konwersji dla ekspozycji pozabilansowych, tj. po przemnożeniu kwot ekspozycji pozycji pozabilansowych przez odpowiadające im współczynniki 0%, 20%, 50% lub 100%.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku, Bank nie stosował kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych zgodnie z art. 205 Rozporządzenia CRR, dlatego art. 453 lit. a Rozporządzenia CRR dotyczący ujawnienia informacji o zasadach i procedurach dotyczących kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zakresu, w jakim dana jednostka takie kompensowanie wykorzystuje, nie ma zastosowania.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku, Bank wykorzystywał na potrzeby wyznaczania ekwiwalentu bilansowego dla transakcji pochodnych wpływ umów o kompensowaniu zobowiązań zgodnie z art. 298 Rozporządzenia CRR. Umowy takie zawierane są przede wszystkim z kontrahentami instytucjonalnymi. Umożliwiają one rozliczenia, również w przypadku niewypłacalności jednej ze stron, wszystkich transakcji objętych daną umową, jedną kwotą będącą sumą wartości rynkowych poszczególnych transakcji. Wykorzystywane umowy o kompensowaniu zobowiązań spełniają warunki z art. 295-297 Rozporządzenia CRR.

Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta

PKO Bank Polski S.A. współpracuje na rynku hurtowym z instytucjami finansowymi, których siedziby znajdują się na terytorium 69 krajów. Bank, w ramach wyznaczonych limitów, może zawierać transakcje z 375 kontrahentami, w tym z bankami krajowymi i zagranicznymi, zakładami ubezpieczeń, funduszami emerytalnymi i funduszami inwestycyjnymi. Zakres zawieranych transakcji obejmuje transakcje lokacyjno-depozytowe, transakcje na papierach wartościowych, wymiany walutowej oraz transakcje pochodne.

Bank posiada dostęp do dwóch izb rozliczeniowych - CCP (w jednej, jako uczestnik pośredni, w drugiej bezpośrednio), za pośrednictwem których rozlicza określone w Rozporządzeniu EMIR⁵ transakcje pochodne na stopę procentową zawierane z wybranymi kontrahentami krajowymi i zagranicznymi. Dodatkowo, Bank pełni rolę brokera rozliczającego w jednej z izb rozliczeniowych – pośredniczy w centralnym rozliczaniu ww. transakcji pochodnych zawieranych przez klientów Banku. Bank ustanawia limity, w ramach których zarządza ekspozycjami wobec kontrahentów centralnych.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego transakcji pochodnych oraz transakcji na papierach wartościowych Bank zawiera z kontrahentami umowy ramowe (na standardzie ZBP, ISDA i ICMA). Umożliwiają one kompensację wzajemnych wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego) oraz niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego) wynikających z transakcji, jak również skorzystanie z mechanizmu nettingu upadłościowego (*close-out netting*) w momencie rozwiązywania umowy ramowej na skutek wystąpienia przypadku naruszenia lub przypadku uzasadniającego rozwiązanie w stosunku do jednej lub dwóch stron umowy.

Dodatkowo Bank zawiera z kontrahentami umowy zabezpieczające (CSA – *Credit Support Annex* na standardzie ISDA lub Umowę zabezpieczającą według standardów ZBP), na podstawie których każda ze stron, po spełnieniu przesłanek określonych w tej umowie, zobowiązuje się do ustanowienia stosownego zabezpieczenia wraz z prawem do jego potrącenia. Wyjątek stanowią transakcje na instrumentach pochodnych zawierane pomiędzy podmiotami Grupy Kapitałowej: PKO Bankiem Polskim S.A. i PKO Bankiem Hipotecznym S.A., które zostały zwolnione na podstawie art. 4 ust 2 Rozporządzenia EMIR z obowiązków wymiany zabezpieczeń. Bank przyjmuje bądź przekazuje w ramach umów zabezpieczających CSA wyłącznie środki pieniężne, przez co w mniejszym stopniu wyeksponowany jest na ryzyko nadmiernej pozytywnej bądź negatywnej korelacji z ekspozycją bądź kondycją finansową kontrahenta.

Dla transakcji kredytowych z instytucjami finansowymi mającymi siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się międzynarodowe standardy umów kredytowych *Loan Market Association*.

Zawarcie umowy ramowej z kontrahentem stanowi podstawę weryfikacji wysokości wewnętrznego limitu na kontrahenta oraz długości okresów zaangażowań Banku w terminowe transakcje finansowe lub operacje sprzedaży papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu.

Bank na bieżąco monitoruje sytuację finansową kontrahentów oraz ustala adekwatne do wysokości ponoszonego ryzyka limity na ekspozycję przedrozliczeniową i rozliczeniową pojedynczych kontrahentów. Bank wyznacza limity kredytowe i rozliczeniowe. Limit kredytowy określa maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego. Limit rozliczeniowy określa maksymalną, akceptowalną wysokość wpływów od pojedynczego kontrahenta lub kraju w jednym dniu.

Zgodnie z obowiązującą w Banku metodologią, wysokość limitów dla instytucji finansowych uzależniona jest m. in. od ratingu kontrahenta oraz poziomu funduszy własnych Banku i kontrahenta, a w przypadku instytucji niefinansowych również od ankiety skarbowej określającej zapotrzebowanie klienta na transakcje zabezpieczające oraz spodziewany wynik na transakcji.

Bank zarządza ryzykiem korekty wyceny instrumentów pochodnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym. Ocena ryzyka kredytowego kontrahenta stanowi podstawę do szacowania korekt CVA i DVA.

Wysokość kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe niewypłacalności kontrahentów będących instytucją finansową, krajem lub bankiem centralnym wyznacza się w oparciu o ekwiwalent bilansowy transakcji bilansowych i pozabilansowych. W zależności od posiadanego ratingu ekspozycje zalicza się do poszczególnych stopni jakości kredytowej i przypisuje odpowiednią wagę ryzyka wyliczoną w oparciu o metody wewnętrzne. Monitorowanie i raportowanie poziomów kapitału wewnętrznego na ryzyko kontrahenta stanowi jeden z elementów zarządzania tym ryzykiem.

Na 31 grudnia 2021 roku Bank miał podpisane umowy zabezpieczające CSA z kontrahentami, w których wysokość zabezpieczenia powiązana jest z ratingiem Banku. W przypadku obniżenia ratingu Banku poniżej poziomu określonego daną umową, ma to wpływ na obliczenie zgodnie z metodą opisaną w umowie, wysokości zabezpieczenia składanego przez Bank na bazie dziennej lub konieczność wniesienia przez Bank dodatkowego zabezpieczenia wstępnego. Na dzień raportu wielkość wypływu tytułem złożenia dodatkowego zabezpieczenia w przypadku spadku ratingu Banku o 3 notche wyniosłaby ok. 1 438 mln PLN.

Dodatnia wartość godziwa brutto instrumentów pochodnych zawartych z instytucjami finansowymi na 31 grudnia 2021 roku wyniosła 4 128 mln PLN. Wartość tę obliczono sumując dodatnie rynkowe wartości dla wszystkich trwających transakcji. Wartość netto ekspozycji kredytowej po uwzględnieniu saldowania transakcji dla kontrahentów posiadających umowy ramowe wyniosła 1 979 mln PLN (z wyłączeniem transakcji centralnie rozliczanych). Korzyści z saldowania wyniosły 2 148 mln PLN. Wartość przyjętego od kontrahentów zabezpieczenia w ramach umów CSA i umów zabezpieczających ZBP wyniosła 1 923 mln PLN.

⁵ EMIR (ang. *European Market Infrastructure Regulation*) - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z 4 lipca 2012 roku w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji, które weszło w życie 16 sierpnia 2012 roku.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Na 31 grudnia 2021 roku Bank uwzględnił korekty z tytułu wyceny kredytowej w wycenie pochodnych instrumentów finansowych. W korekcie Bank uwzględnił wartość rynkową ryzyka kredytowego z punktu widzenia Banku. Analizy zostały objęte wszystkie ekspozycje. W szczególności w korekcie uwzględniono ryzyko niewykonania umów zawartych z kontrahentem, na podstawie m.in. analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, prawdopodobieństwo spłat poszczególnych kontraktów, jak również wartość odzyskiwalną z zabezpieczeń.

Instytucje finansowe, z którymi Bank zawiera transakcje na rynku międzybankowym, posiadają zróżnicowany poziom ratingów zewnętrznych pomiędzy AAA a BB (tabela 2.7.).

Tabela 2.7. Jakość zaangażowań* wobec instytucji finansowych**

Rating	PKO Bank Polski SA
	2021
AAA	25,71%
AA	5,83%
A	59,97%
BBB	7,35%
BB	0,03%
B	0,00%
CCC	0,00%
Brak ratingu	1,10%
Razem	100,00%

*Zaangażowanie stanowi sumę zaangażowania nominalnego z tytułu lokat, NOSTRO i papierów wartościowych oraz sumę wycen instrumentów pochodnych, z uwzględnieniem ich nettowania dla kontrahentów, z którymi obowiązują umowy ramowe o kompensowaniu. Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych przedstawione w niniejszej tabeli nie uwzględniają wniesionych przez kontrahentów zabezpieczeń, pomniejszających tę ekspozycję.

**Zaangażowanie wobec instytucji spoza Grupy Kapitałowej Banku.

Powyższe zestawienie bazuje na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard and Poor's Ratings Services i Fitch, zmapowanych na jednolitą skalę ratingową.

Wartość ekspozycji na ryzyko kontrahenta wyliczana jest metodą standardową zgodnie z częścią trzecią, tytułem II, rozdziałem 6, sekcją 3 Rozporządzenia CRR. Do określenia aktualnego kosztu odtworzenia wszystkich umów o dodatkowej wartości, Bank przypisuje umowom ich bieżącą wartość rynkową.

Grupa Kapitałowa Banku oraz Bank nie posiadały na koniec 2021 roku kredytowych instrumentów pochodnych, wykorzystywanych do celów zmniejszania wymogów kapitałowych, w związku z czym nie zaprezentowano tabeli EU CCR6.

Poniższa tabela prezentuje metody stosowane do wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (z wyłączeniem ekspozycji dla kontrahentów centralnych).

Tabela 2.8. Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) według metody [Wzór EU CCR1]

		31.12.2021							
		a	b	c	d	e	f	g	h
		Koszt odtworzenia (RC)	Potencjalna przyszła ekspozycja (PFE)	Efektywna dodatnia ekspozycja oczekiwana (EEPE)	Wartość alfa stosowana do obliczenia regulacyjnej wartości ekspozycji	Wartość ekspozycji przed ograniczeniem ryzyka kredytowego	Wartość ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego	Wartość ekspozycji	Kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
EU1	EU - Metoda wyceny pierwotnej ekspozycji (w odniesieniu do instrumentów pochodnych)	-	-	-	1.4	-	-	-	-
EU2	EU - Uproszczona metoda standardowa dotycząca CCR (w odniesieniu do instrumentów pochodnych)	-	-	-	1.4	-	-	-	-
1	Metoda standardowa dotycząca CCR (w odniesieniu do instrumentów pochodnych)	2 751	3 020	-	1.4	10 577	8 079	7 092	4 732
2	Metoda modeli wewnętrznych (w odniesieniu do instrumentów pochodnych i SFT)	-	-	-	-	-	-	-	-
2a	W tym pakiety kompensowania transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	-	-
2b	W tym pakiety kompensowania instrumentów pochodnych i transakcji z długim terminem rozliczenia	-	-	-	-	-	-	-	-
2c	w tym pakiety kompensowania, dla których istnieją umowy o kompensowaniu międzyproduktowym	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych (w odniesieniu do transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych (w odniesieniu do transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)	-	-	-	-	43	-	-	-
5	VaR w przypadku SFT	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Razem	-	-	-	-	10 620	8 079	7 092	4 732

W poniższej tabeli zaprezentowano wartość ekspozycji i kwotę ekspozycji na ryzyko dla transakcji podlegających wymogowi w zakresie funduszy własnych z tytułu korekty wyceny kredytowej instrumentów pochodnych w ryzyku kredytowym kontrahenta.

Tabela 2.9. Transakcje podlegające wymogom w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej [Wzór EU CCR2]

		31.12.2021	
		a	b
		Wartość ekspozycji	Kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
1	Transakcje objęte metodą zaawansowaną ogółem	-	-
2	(i) wartość zagrożona (z uwzględnieniem mnożnika ×3)	-	-
3	(ii) wartość zagrożona w warunkach skrajnych (z uwzględnieniem mnożnika ×3)	-	-
4	Transakcje podlegające metodzie standardowej	4 022	518
EU4	Transakcje objęte metodą alternatywną (w oparciu o metodę wyceny pierwotnej ekspozycji)	-	-
5	Transakcje podlegające wymogom w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej - Razem	4 022	518

Poniższa tabela prezentuje ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta w podziale na klasy ekspozycji i wagi ryzyka stosowane do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta według metody standardowej.

Tabela 2.10. Metoda standardowa – ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) według regulacyjnych kategorii ekspozycji i wag ryzyka [Wzór EU CCR3]

Kategorie ekspozycji		31.12.2021											Całkowita wartość ekspozycji
		Waga ryzyka											
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	
		0%	2%	4%	10%	20%	50%	70%	75%	100%	150%	Inne	
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	5
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Ekspozycje wobec instytucji	-	-	-	-	1 662	2 030	-	-	0	-	-	3 692
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	22	-	-	3 373	-	-	3 395
8	Ekspozycje detaliczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Inne pozycje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Całkowita wartość ekspozycji	1	-	-	-	1 666	2 052	-	-	3 373	-	-	7 092

Tabela 2.11. Struktura zabezpieczenia dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) [Wzór EU CCR5]

Rodzaj zabezpieczenia		31.12.2021							
		Zabezpieczenia stosowane w transakcjach na instrumentach pochodnych				Zabezpieczenia stosowane w SFT			
		Wartość godziwa otrzymanych zabezpieczeń		Wartość godziwa przekazanych zabezpieczeń		Wartość godziwa otrzymanych zabezpieczeń		Wartość godziwa przekazanych zabezpieczeń	
		Wyodrębnione	Niewyodrębnione	Wyodrębnione	Niewyodrębnione	Wyodrębnione	Niewyodrębnione	Wyodrębnione	Niewyodrębnione
1	Środki pieniężne – waluta krajowa	29	101	3 705	126	-	-	-	-
2	Środki pieniężne – inne waluty	65	1 767	23	1 717	-	-	-	-
3	Instrumenty krajowego długu państwowego	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Inne instrumenty długu państwowego	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Instrumenty dłużne wyemitowane przez agencje rządowe	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Obligacje korporacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Udziałowe papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Inne zabezpieczenia	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Razem	94	1 867	3 728	1 843	-	-	-	-

W tabeli poniżej zaprezentowano podział ekspozycji wobec kontrahentów centralnych stosowany do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Tabela 2.12. Ekspozycje wobec kontrahentów centralnych [Wzór EU CCR8]

		31.12.2021	
		a	b
		Wartość ekspozycji	Kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
1	Ekspozycje wobec kwalifikujących się kontrahentów centralnych (Razem)		5
2	Ekspozycje z tytułu transakcji wobec kwalifikujących się kontrahentów centralnych (z wyłączeniem początkowego depozytu zabezpieczającego i wkładów do funduszu na wypadek niewykonania zobowiązania); w tym:	68	1
3	(i) instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym;	59	1
4	(ii) giełdowe instrumenty pochodne	9	0
5	(iii) transakcje finansowane z użyciem papierów wartościowych	-	-
6	(iv) pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe	-	-
7	Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	-
8	Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	106	2
9	Wniesione z góry wkłady do funduszu na wypadek niewykonania zobowiązania	53	1
10	Niewniesione wkłady do funduszu na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-
11	Ekspozycje wobec niekwalifikujących się kontrahentów centralnych (ogółem)	-	-
12	Ekspozycje z tytułu transakcji wobec niekwalifikujących się kontrahentów centralnych (z wyłączeniem początkowego depozytu zabezpieczającego i wkładów do funduszu na wypadek niewykonania zobowiązania); w tym:	-	-
13	(i) instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym	-	-
14	(ii) giełdowe instrumenty pochodne	-	-
15	(iii) transakcje finansowane z użyciem papierów wartościowych	-	-
16	(iv) pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe	-	-
17	Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	-
18	Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	-
19	Wniesione z góry wkłady do funduszu na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-
20	Niewniesione wkłady do funduszu na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-

2.5.14. Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane

Wskaźnik⁶ NPL brutto Grupy Kapitałowej wynosi 3,98% według stanu na 31.12.2021 r. w związku z powyższym zgodnie z Rozporządzeniem 2021/637 poniżej prezentowane są tabele zawierające informacje ilościowe dotyczące ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych:

- Tabela 2.13. Jakość kredytowa przeterminowanych ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania [wzór EU CQ3],
- Tabela 2.14. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz powiązane rezerwy [Wzór EU CR1],
- Tabela 2.15. Zmiany stanu nieobsługiwanych kredytów i zaliczek [Wzór EU CR2],
- Tabela 2.16. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych [Wzór EU CQ1],
- Tabela 2.17. Jakość kredytowa kredytów i zaliczek udzielanych przedsiębiorstwom niefinansowym według branż [Wzór EU CQ5],
- Tabela 2.18. Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne [Wzór EU CQ7].

⁶ Wskaźnik NPL jest to stosunek między wartością bilansową brutto kredytów i zaliczek objętych przepisami art. 47a ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 a łączną wartością bilansową brutto kredytów i zaliczek objętych przepisami art. 47a ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)**

Tabela 2.13. Jakość kredytowa przeterminowanych ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania [wzór EU CQ3]

		31.12.2021											
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna											
		Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane							
		Nieprzeterminowane lub przeterminowane o ≤ 30 dni	Przeterminowane o > 30 dni ≤ 90 dni		Z małym prawdopodobieństwem spłaty, które nie są przeterminowane lub są przeterminowane o ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 2 lata	Przeterminowane > 2 lata ≤ 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane o > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
005	Salda pieniężne w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	8 999	8 999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
010	Kredyty i zaliczki	241 349	240 645	704	9 810	4 708	467	550	775	1 609	787	914	9 624
020	Banki centralne	536	536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
030	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	5 588	5 588	-	55	55	-	-	-	-	-	-	55
040	Institucje kredytowe	7 385	7 385	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
050	Inne instytucje finansowe	2 813	2 812	1	30	23	1	2	0	4	0	0	30
060	Przedsiębiorstwa niefinansowe	67 442	67 149	293	4 894	2 706	121	138	255	672	455	547	4 879
070	W tym MSP	34 304	34 122	182	3 552	1 773	109	132	232	540	277	489	3 529
080	Gospodarstwa domowe	157 584	157 174	410	4 831	1 924	345	411	519	933	332	367	4 660
090	Dłużne papiery wartościowe	132 172	132 172	-	550	550	-	-	-	-	-	-	550
100	Banki centralne	810	810	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
110	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	102 070	102 070	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
120	Institucje kredytowe	7 378	7 378	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
130	Inne instytucje finansowe	18 429	18 429	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
140	Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 485	3 485	-	550	550	-	-	-	-	-	-	550
150	Ekspozycje pozabilansowe	79 631			570								567
160	Banki centralne	-			-								-
170	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	4 695			-								-
180	Institucje kredytowe	6 739			-								-
190	Inne instytucje finansowe	2 277			-								-
200	Przedsiębiorstwa niefinansowe	48 605			529								529
210	Gospodarstwa domowe	17 315			40								38
220	Ogółem	462 151	381 816	704	10 930	5 258	467	550	775	1 609	787	914	10 742

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Tabela 2.14. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz powiązane rezerwy [Wzór EU CR1]

		31.12.2021														m	n		o
		a	b	c	d	e	f	g		h	i	j	k	l	Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje finansowe				
		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerwy						Skumulowane odpisanie częściowe	w związku z ekspozycjami obsługiwany w związku z ekspozycjami nieobsługiwany				
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy		Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerwy									
w tym etap 1		w tym etap 2	w tym etap 2		w tym etap 3	w tym etap 1		w tym etap 2		w tym etap 2		w tym etap 3							
005	Salda pieniężne w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	8 999	8 999	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
010	Kredyty i zaliczki	241 349	200 501	36 467	9 810	126	9 266	-2 994	-713	-2 281	-5 792	-31	-5 751	-1 407	166 614	2 916			
020	Banki centralne	536	536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
030	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	5 588	5 330	204	55	-	55	-23	-20	-3	-2	-	-2	0	764	53			
040	Instytucje kredytowe	7 385	7 385	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-			
050	Inne instytucje finansowe	2 813	2 792	21	30	-	30	-17	-16	-1	-16	0	-16	0	1 984	10			
060	Przedsiębiorstwa niefinansowe	67 442	51 802	15 607	4 894	13	4 786	-1 175	-317	-858	-2 689	-1	-2 680	-575	40 768	1 945			
070	W tym MŚP	34 304	24 605	9 667	3 552	13	3 500	-775	-156	-619	-2 001	-1	-1 993	-497	24 607	1 342			
080	Gospodarstwa domowe	157 584	132 657	20 634	4 831	113	4 395	-1 779	-359	-1 420	-3 084	-31	-3 052	-831	123 097	908			
090	Dłużne papiery wartościowe	132 172	131 357	446	550	0	16	-70	-45	-25	-52	0	0	-3	-	-			
100	Banki centralne	810	810	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
110	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	102 070	101 619	101	-	-	-	-33	-32	-1	-	-	-	-	-	-			
120	Instytucje kredytowe	7 378	7 378	-	-	-	-	-5	-5	-	-	-	-	-	-	-			
130	Inne instytucje finansowe	18 429	18 429	-	-	-	-	-2	-2	-	-	-	-	-	-	-			
140	Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 485	3 121	345	550	-	16	-31	-6	-25	-52	0	0	-3	-	-			
150	Ekspozycje pozabilansowe	79 631	69 145	10 487	570	2	509	456	135	321	219	0	215	-	-	-			
160	Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
170	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	4 695	4 659	35	-	-	-	6	5	1	-	-	-	-	-	-			
180	Instytucje kredytowe	6 739	6 739	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-			
190	Inne instytucje finansowe	2 277	2 277	0	-	-	-	8	8	0	-	-	-	-	-	-			
200	Przedsiębiorstwa niefinansowe	48 605	40 007	8 598	529	0	472	332	97	236	206	0	203	-	-	-			
210	Gospodarstwa domowe	17 315	15 463	1 853	40	2	37	110	25	85	13	0	12	-	-	-			
220	Razem	462 151	410 002	47 399	10 930	128	9 791	-2 608	-623	-1 986	-5 625	-31	-5 536	-1 410	166 614	2 916			

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Tabela 2.15 Zmiany stanu nieobsługiwanych kredytów i zaliczek [Wzór EU CR2]

		31.12.2021
		a
		Wartość bilansowa brutto
010	Początkowy stan nieobsługiwanych kredytów i zaliczek	10 274
020	Wpływy do portfeli nieobsługiwanych	2 530
030	Wypływy z portfeli nieobsługiwanych	-790
040	Wypływy z powodu odpisów	-1 753
050	Wypływy z innych powodów	-451
060	Końcowy stan nieobsługiwanych kredytów i zaliczek	9 810

Tabela 2.16. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych [Wzór EU CQ1]

		31.12.2021								
		a	b	c	d	e		f	g	h
		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna ekspozycji objętych działaniami restrukturyzacyjnymi				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerwy		Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje finansowe z tytułu ekspozycji restrukturyzowanych		
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		w tym: ekspozycje dotknięte utratą wartości	w związku z ekspozycjami obsługiwany	w związku z ekspozycjami nieobsługiwany		w tym otrzymane zabezpieczenia i gwarancje finansowe z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych objętych działaniami restrukturyzacyjnymi	
				w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania						
005	Salda pieniężne w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
010	Kredyty i zaliczki	721	2 369	2 240	2 233	-66	-1 167	1 584	1 003	
020	<i>Banki centralne</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	
030	<i>Sektor instytucji rządowych i samorządowych</i>	-	2	2	2	-	-1	1	1	
040	<i>Instytucje kredytowe</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	
050	<i>Inne instytucje finansowe</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	
060	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	300	1 397	1 320	1 338	-23	-650	995	720	
070	<i>Gospodarstwa domowe</i>	422	970	919	893	-43	-516	588	283	
080	Dłużne papiery wartościowe	-	550	550	16	-	-52	-	-	
090	Udzielone zobowiązania do udzielenia kredytu	41	37	37	37	1	6	-	-	
100	Razem	763	2 957	2 828	2 286	-65	-1214	1 584	1 003	

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Tabela 2.17. Jakość kredytowa kredytów i zaliczek udzielanych przedsiębiorstwom niefinansowym według branż [Wzór EU CQ5]

		31.12.2021						
		a	b	c	d	e	f	
			Wartość bilansowa brutto			w tym kredyty i zaliczki dotknięte utratą wartości	Skumulowana utrata wartości	Skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
			W tym nieobsługiwane	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania				
010	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	1 834	82	82	1 833	-55	-	
020	Górnictwo i wydobywanie	1 263	17	17	1 263	-22	-	
030	Przetwórstwo przemysłowe	19 435	1 339	1 339	19 429	-1 099	-2	
040	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3 677	8	8	3 677	-57	-	
050	Zaopatrzenie w wodę	1 000	11	10	1 000	-13	-	
060	Budownictwo	3 659	481	479	3 654	-375	-	
070	Handel hurtowy i detaliczny	13 647	687	685	13 639	-565	-	
080	Transport i składowanie	7 824	451	450	7 820	-330	-	
090	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 834	685	684	1 833	-423	-	
100	Informacja i komunikacja	3 408	70	70	3 407	-61	-	
110	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	29	3	3	29	-4	-	
120	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7 991	690	685	7 991	-548	-	
130	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 492	96	95	1 488	-69	-	
140	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 020	112	112	2 019	-91	-	
150	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	30	1	1	30	0	-	
160	Edukacja	197	20	20	196	-16	-	
170	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 292	55	55	1 291	-28	-	
180	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	487	30	30	486	-47	-	
190	Inne usługi	1 216	53	53	1 214	-59	-	
200	Razem	72 336	4 894	4 879	72 299	-3 862	-2	

Tabela 2.18. Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne [Wzór EU CQ7]

		31.12.2021	
		a	b
		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
010	Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
020	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	31	-3
030	Nieruchomości mieszkalne	1	-
040	Nieruchomości komercyjne	30	-3
050	Ruchomości (pojazdy, statki itp.)	-	-
060	Instrumenty kapitałowe i dłużne	-	-
070	Inne zabezpieczenia	-	-
080	Razem	31	-3

2.5.15. Informacje o ekspozycjach objętych działaniami stosowanymi w odpowiedzi na kryzys spowodowany przez COVID-19

Poniższe tabele prezentują informacje o ekspozycjach objętych zakresem wytycznych EBA/GL/2020/07 z dnia 2 czerwca 2020 r. dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłatę kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19 oraz o nowo powstałych ekspozycjach objętych programami gwarancji publicznych, zgodnie ze wzorami zawartymi w załączniku 3 do tych wytycznych.

W celu lepszej przejrzystości danych tabela 2.19 Kredyty i zaliczki objęte moratoriami zgodnymi z wytycznymi EUNB (ustawowymi i pozaustawowymi) [wzór 1 COVID19] została podzielona na dwie tabele: tabelę 2.19a (kolumny od a) do g)) oraz tabelę 2.19b (kolumny od h) do o)).

Tabela 2.19a. Kredyty i zaliczki objęte moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi (kolumny od a) do g)) [wzór 1 COVID19]

		31.12.2021						
		a	b	c	d	e	f	g
		Wartość bilansowa brutto						
		Obsługiwane			Nieobsługiwane			
				w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)		w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	w tym: istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się z zobowiązania, ale zobowiązanie nie jest przeterminowane albo jest przeterminowane < = 90 dni
1	Kredyty i zaliczki objęte moratoriami zgodnymi z wytycznymi EUNB	214	190	-	104	25	0	15
2	w tym: gospodarstwa domowe	44	35	-	3	9	0	3
3	w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	9	8	-	0	1	0	1
4	w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	170	155	-	101	15	-	12
5	w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	81	69	-	37	13	-	12
6	w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	63	63	-	62	0	-	0

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechniej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)

Bank Polski

Tabela 2.19b. Kredyty i zaliczki objęte moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi (kolumny od h) do o)) [wzór 1 COVID19]

		31.12.2021								
		h	i	j	k	l	m	n	o	
		Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego								Wartość bilansowa brutto
		Obsługiwane				Nieobsługiwane				Wpływy ekspozycji nieobsługiwanych
w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi			w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	w tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi		w tym: istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się z zobowiązania, ale zobowiązanie nie jest przeterminowane albo jest przeterminowane < = 90 dni				
1	Kredyty i zaliczki objęte moratoriami zgodnymi z wytycznymi EUNB	-22	-7	-	-6	-15	-	0	-8	-
2	w tym: gospodarstwa domowe	-7	-1	-	-1	-6	-	0	-2	-
3	w tym: zabezpieczone nieruchomością mieszkalnymi	0	0	-	0	0	-	0	0	-
4	w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	-15	-5	-	-5	-9	-	-	-7	-
5	w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	-8	-1	-	-1	-7	-	-	-7	-
6	w tym: zabezpieczone nieruchomością komercyjnymi	0	0	-	0	0	-	-	0	-

Tabela 2.20. Podział kredytów i zaliczek objętych moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi według rezydualnego terminu moratoriów [wzór 2 COVID19]

		31.12.2021								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
		Liczba dłużników		W tym: moratoria ustawowe	W tym: wygasłe	Wartość bilansowa brutto				
						Rezydualny termin moratoriów				
				<= 3 miesiące	> 3 miesiące <= 6 miesięcy	> 6 miesięcy <= 9 miesięcy	> 9 miesięcy <= 12 miesięcy	> 1 rok		
1	Kredyty i pożyczki w odniesieniu, do których zaproponowano moratoria	163 953	27 051							
2	Kredyty i zaliczki objęte moratoriami zgodnymi z wytycznymi EUNB	160 185	25 965	78	25 751	69	5	3	19	118
3	w tym: gospodarstwa domowe		16 759	78	16 715	38	2	0	5	0
4	w tym: zabezpieczone nieruchomością mieszkalnymi		13 826	56	13 817	9	0	-	-	-
5	w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe		9 206	-	9 036	32	3	3	14	118
6	w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa		4 504	-	4 423	28	3	3	5	43
7	w tym: zabezpieczone nieruchomością komercyjnymi		4 627	-	4 564	4	0	1	-	58

Tabela 2.21. Nowo udzielone kredyty i zaliczki w ramach nowych programów gwarancji publicznych wprowadzonych w związku z kryzysem spowodowanym przez COVID-19 [wzór 3 COVID19]

		31.12.2021			
		a	b	c	d
		Wartość bilansowa brutto		Maksymalna uznawalna kwota gwarancji	Wartość bilansowa brutto
		W tym: ekspozycje objęte działaniami restrukturyzacyjnymi	Gwarancja publiczna otrzymana w związku z kryzysem spowodowanym przez COVID-19	Wpływy do ekspozycji nieobstugiwanych	
1	Nowo udzielone kredyty i zaliczki objęte programami gwarancji publicznych	5 288	-	4 211	1
2	w tym: gospodarstwa domowe	-			-
3	w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	-			-
4	w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	5 288	-	4 211	1
5	w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	3 984			1
6	w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	-			-

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na działalność Grupy Kapitałowej Banku znajdują się w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2021 r. (9. Wpływ pandemii COVID-19 na działalność Grupy Kapitałowej).

2.5.16. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne

We wrześniu 2019 roku PKO Leasing przeprowadził największą na krajowym rynku transakcję sekurytyzacji aktywów. Transakcja polegała na sprzedaży portfela wysokiej jakości wierzytelności leasingowych o łącznej wartości 2,5 miliarda PLN.

26 września 2019 roku spółka PKO Leasing S.A. sprzedała portfel sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych do spółki celowej Polish Lease Prime 1 Designated Activity Company (Polish Lease Prime 1 DAC) z siedzibą w Dublinie (Irlandia). Zgodnie z MSSF 10 spółka Polish Lease Prime 1 DAC spełnia definicję jednostki zależnej PKO Leasing S.A. i jest objęta konsolidacją.

Nabyte przez spółkę celową wierzytelności zostały sfinansowane głównie poprzez emisję papierów wartościowych (obligacji) przeprowadzoną 26 września 2019 roku z terminem wykupu 28 grudnia 2029 roku oraz ze środków pozyskanych w ramach Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A. Obligacje o wartości nominalnej 1 835 milionów PLN zostały objęte przez podmioty spoza Grupy Kapitałowej Banku. Celem i korzyścią transakcji sprzedaży wierzytelności do spółki celowej było pozyskanie źródeł długoterminowego finansowania i ich dywersyfikacja.

Grupa stosuje Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty Finansowe w kontekście wyłączenia aktywów Spółki objętych sekurytyzacją oraz wymogi Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 10 Skonsolidowane sprawozdanie finansowe w kontekście sprawowania kontroli na spółką celową oraz obowiązku jej konsolidacji.

PKO Leasing S.A. konsoliduje sekurytyzacyjne spółki celowe powołane do obsługi programów sekurytyzacji, ponieważ korzyści i ryzyka związane z ich działalnością pozostały po stronie inicjatora transakcji, tj. PKO Leasing S.A. Zgodnie z MSSF 10 PKO Leasing S.A. sprawuje kontrolę nad sekurytyzacyjnymi spółkami celowymi, mimo że nie posiada w nich zaangażowania kapitałowego. Zobowiązania spółek celowych (na 31.12.2021 tylko spółki Polish Lease Prime 1) wobec inwestorów są traktowane jako zobowiązania Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.

Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach PKO Leasing S.A. w jednostkowym sprawozdaniu finansowym z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Pomimo faktu, że PKO Leasing S.A. ma obowiązek przekazania kwot otrzymanych z portfela umów leasingu objętych sekurytyzacją do Polish Lease Prime 1 DAC (korzyści z portfela umów leasingu), Spółka zachowała zasadniczo całe ryzyko wynikające z posiadania portfela umów leasingu poprzez fakt udzielenia pożyczki podporządkowanej, z której są pokrywane ewentualne straty poniesione z portfela umów leasingu.

Papiery uprzywilejowanej transzy senior zostały zakupione przez kilku inwestorów instytucjonalnych, z których największą część objął Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), w kwocie 900 mln PLN. Oprócz tego papiery w ramach tej transzy zostały zakupione przez Citi Handlowy oraz inwestorów europejskich (na łączną wartość 935 mln PLN). W strukturze transakcji znajdują się również obligacje podporządkowane - mezzanine, które zostały objęte przez EBI w wysokości 640 mln PLN. Dzięki wyodrębnieniu i sprzedaży obligacji transzy podporządkowanej typu mezzanine, doszło do przeniesienia ryzyka kredytowego na inwestora (EBI), co pozwoliło na uwolnienie kapitału regulacyjnego na poziomie Grupy PKO Banku Polskiego. W posiadaniu PKO Leasing pozostała transza junior o wartości 25 mln PLN oraz fundusz rezerwowany na pokrycie ewentualnych niedoborów generowanych przez ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej i ryzyko operacyjne.

Status STS nadany transakcji potwierdza, że emisja spełnia kryteria przejrzystości określone przez unijne rozporządzenie o sekurytyzacji. Wysokie oceny ratingowe wskazują z kolei na małe ryzyko wyemitowanych obligacji. Papiery transzy senior otrzymały najwyższy możliwy rating AAA od agencji Scope oraz rating AA- od agencji ARC. W strukturze znajdują się również obligacje podporządkowane o ratingu BB- od Scope i BB+ od ARC. Obligacje wszystkich klas są spłacane stopniowo, wraz z amortyzacją portfela wierzytelności (po dwuletnim okresie rewolwingowym). Przewidywany okres ostatecznego wykupu papierów to 70 miesięcy od daty emisji, a średnia ważona zapadalność - 34 miesiące.

Grupa Kapitałowa wyłącza sekurytyzowane wierzytelności z ekspozycji na ryzyko i stosuje pomniejszenie funduszy własnych o wartość transzy junior i rezerwy z uwzględnieniem korekt z tytułu szczególnego ryzyka dla ekspozycji bazowych objętych sekurytyzacją, zgodnie z wymogami Rozporządzenia CRR.

Na początku lipca 2020 roku w związku z zamknięciem transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych PKO Leasing S.A. prowadzonej we współpracy ze spółką celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC, rozpoczęto działania operacyjne związane z likwidacją spółki celowej.

Szczegółowe informacje w zakresie sekurytyzacji zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku (nota 78 Informacje o sekurytyzacji portfela leasingowego i pakietowej sprzedaży wierzytelności).

Grupa Kapitałowa Banku nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych w portfelu handlowym i z tego względu nie prezentuje tabeli EU SEC 2. PKO Leasing S.A., spółka zależna od Banku PKO BP S.A., jest jednostką inicjującą proces sekurytyzacji. Ani PKO Leasing S.A. ani żaden inny podmiot z Grupy Kapitałowej Banku nie jest inwestorem w procesie sekurytyzacji, w związku z tym Grupa Kapitałowa Banku nie prezentuje tabeli EU SEC 4.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 2.22. Ekspozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym [Wzór EU SEC1]

		31.12.2021															
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	
		Instytucja działa jako jednostka inicjująca							Instytucja działa jako jednostka sponsorująca				Instytucja działa jako inwestor				
		Tradycyjne				Syntetyczne			Tradycyjne			Tradycyjne					
Sekurytyzacje STS		Sekurytyzacje inne niż STS		w tym przeniesienie istotnej części ryzyka		Suma cząstkowa	Sekurytyzacje STS		Sekurytyzacje inne niż STS	Syntetyczne	Suma cząstkowa	Sekurytyzacje STS		Sekurytyzacje inne niż STS	Syntetyczne	Suma cząstkowa	
1	Ekspozycje całkowite	54	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Ekspozycje detaliczne (razem)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ekspozycje z tytułu hipoteki na nieruchomości mieszkalnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	ekspozycje z tytułu kredytów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	inne ekspozycje detaliczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	ekspozycje z tytułu resekurytyzacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Ekspozycje obrotu hurtowego (ogółem)	54	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	ekspozycje z tytułu kredytów dla przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	ekspozycje z tytułu komercyjnych kredytów hipotecznych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	ekspozycje z tytułu najmu i wierzycielności	54	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Inne ekspozycje obrotu hurtowego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	ekspozycje z tytułu resekurytyzacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabela 2.23. Ekspozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym i powiązane regulacyjne wymogi kapitałowe – instytucja działająca jako jednostka inicjująca lub jednostka sponsorująca [Wzór EU SEC3]

		31.12.2021																
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	EU-p	EU-q
		Wartości ekspozycji (wg zakresów wag ryzyka (RW)/odliczeń)					Wartości ekspozycji (według podejścia regulacyjnego)				Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem (według podejścia regulacyjnego)				Narzut kapitałowy po uwzględnieniu ograniczenia			
		≤20% RW	>20% do 50% RW	>50% do 100% RW	>100% do <1250% RW	1250% RW/odliczenia	SEC-IRBA	SEC-ERBA (w tym IAA)	SEC-SA	1250% RW/odliczenia	SEC-IRBA	SEC-ERBA (w tym IAA)	SEC-SA	1250% RW/odliczenia	SEC-IRBA	SEC-ERBA (w tym IAA)	SEC-SA	1250% RW/odliczenia
1	Ekspozycje całkowite	-	-	-	-	54	-	-	-	54	-	-	-	-54	-	-	-	-
2	Ekspozycje z tytułu transakcji tradycyjnych	-	-	-	-	54	-	-	-	54	-	-	-	-54	-	-	-	-
3	Ekspozycje z tytułu sekurytyzacji	-	-	-	-	54	-	-	-	54	-	-	-	-54	-	-	-	-
4	Ekspozycje detaliczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	W tym STS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Ekspozycje obrotu hurtowego	-	-	-	-	54	-	-	-	54	-	-	-	-54	-	-	-	-
7	W tym STS	-	-	-	-	54	-	-	-	54	-	-	-	-54	-	-	-	-
8	Ekspozycje z tytułu resekurytyzacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Ekspozycje z tytułu transakcji syntetycznych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Ekspozycje z tytułu sekurytyzacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Ekspozycje detaliczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Ekspozycje obrotu hurtowego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Ekspozycje z tytułu resekurytyzacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 2.24. Ekspozycje sekurytyzowane przez instytucję – Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, oraz korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego [Wzór EU SEC5]

		31.12.2021		
		a	b	c
		Ekspozycje sekurytyzowane przez instytucję – instytucja działa jako jednostka inicjująca lub jednostka sponsorująca		
		Łączna nominalna kwota należności z tytułu ekspozycji		Łączna kwota korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego dokonanych w danym okresie
		W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania		
1	Ekspozycje całkowite	2 500	15	29
2	Ekspozycje detaliczne (Razem)	-	-	-
3	ekspozycje z tytułu hipoteki na nieruchomości mieszkalnej	-	-	-
4	ekspozycje z tytułu kredytów	-	-	-
5	inne ekspozycje detaliczne	-	-	-
6	ekspozycje z tytułu resekurytyzacji	-	-	-
7	Ekspozycje obrotu hurtowego (Razem)	2 500	15	29
8	ekspozycje z tytułu kredytów dla przedsiębiorstw	-	-	-
9	ekspozycje z tytułu komercyjnych kredytów hipotecznych	-	-	-
10	ekspozycje z tytułu najmu i wierzytelności	2 500	15	29
11	Inne ekspozycje obrotu hurtowego	-	-	-
12	ekspozycje z tytułu resekurytyzacji	-	-	-

2.5.17. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

PKO Bank Polski S.A. oraz jego podmioty zależne objęte konsolidacją ostrożnościową posiadają zaangażowania kapitałowe⁷ w innych podmiotach, które są zaklasyfikowane do portfela bankowego.

Ekspozycje, znajdujące się w portfelu bankowym według stanu na 31 grudnia 2021 roku, ze względu na rodzaj zaangażowania oraz na cel nabycia, dzielą się na następujące grupy:

- 1) zaangażowania w podmioty zależne nieobjęte konsolidacją ostrożnościową – w grupie tej znajdują się spółki, które uzupełniają podstawową ofertę Banku w zakresie usług ubezpieczeniowych, a także zamknięte fundusze inwestycyjne utworzone w celu wsparcia podmiotów (w tym start-upów) oferujących technologiczne innowacje głównie dla sektora finansowego oraz w celu optymalizacji działań zarządczych i sprzedażowych w zakresie nadzorowanych portfeli aktywów,
- 2) zaangażowania w podmioty stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia – inwestycje w spółki świadczące usługi finansowe oraz technologiczne; w grupie tej znajduje się m.in. spółka Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o., wspólnie z którą PKO Bank Polski S.A. oferuje kompleksowe usługi w zakresie posadawienia terminali POS oraz rozliczania transakcji dokonywanych instrumentami płatniczymi z wykorzystaniem tych terminali,
- 3) pozostałe zaangażowania, w tym:
 - a) inwestycje Banku w spółki świadczące usługi finansowe lub przyczyniające się do rozwoju rynków finansowych, w tym tworzące infrastrukturę rynków finansowych,
 - b) jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych – głównie inwestycje spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (PKO TFI S.A.) w zarządzane przez siebie nowe fundusze inwestycyjne; aktywa nabywane są celem zapewnienia środków wymaganych do powstania funduszu,
 - c) inwestycje Banku i inwestycje spółek zależnych objętych konsolidacją ostrożnościową w większości przeznaczone do sprzedaży; w grupie tej znajdują się m.in. akcje i udziały nabyte w ramach restrukturyzacji wierzytelności kredytowych, w tym przejęte na własność przedmioty zabezpieczenia.

Tabela 2.25. Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy

	2021		2020	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa*	Wartość bilansowa	Wartość godziwa*
Inwestycje wyceniane metodą praw własności (podmioty zależne nieobjęte konsolidacją ostrożnościową, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone)	1 383	1 401	1 394	1 412
Udziały w innych podmiotach	87	87	88	88
Kapitałowe papiery wartościowe	243	243	372	372
Akcje dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	22	22	17	17
Akcje niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym**	221	221	355	355
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	6	6	4	4
Razem	1 719	1 737	1 859	1 876

* Szacowana wartość godziwa, w tym dla akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym – wartość rynkowa.

** W pozycji tej są również wykazywane akcje niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym spółek publicznych

Ekspozycje kapitałowe prezentowane w powyższej tabeli podlegają okresowej wycenie.

Inwestycje w podmioty zależne nieobjęte konsolidacją ostrożnościową, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone wyceniane są metodą praw własności. Udział Grupy Kapitałowej Banku w wyniku finansowym wyżej wymienionych podmiotów od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych dochodów całkowitych od dnia nabycia – w innych dochodach całkowitych. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia.

Każdorazowo, na koniec okresu sprawozdawczego, oceniane jest istnienie przesłanek, które wskazują na możliwość wystąpienia utraty wartości inwestycji dokonanych w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją ostrożnościową, wspólnych przedsięwzięciach i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonywane jest oszacowanie wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa (test na utratę wartości). W przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, w rachunku zysków i strat ujmowany jest odpis z tytułu utraty wartości. Wartość użytkowa jest ustalana na podstawie wartości szacunkowej oczekiwanych przyszłych przepływów środków pieniężnych z tytułu dalszego posiadania akcji lub udziałów, na podstawie planów finansowych podmiotów, z wykorzystaniem stopy dyskontowej ustalonej dla zaangażowań kapitałowych Banku. Za wartość godziwą przyjmuje się bieżącą ofertę kupna lub wartość oszacowaną na podstawie technik wyceny powszechnie stosowanych przez uczestników rynku.

Akcje i udziały w pozostałych spółkach wyceniane są według wartości godziwej ustalonej według wartości rynkowej dla spółek, dla których istnieje aktywny rynek lub na podstawie wewnętrznych modeli wyceny – dla spółek, dla których nie istnieje aktywny rynek. Skutki zmiany wartości godziwej akcji i udziałów ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych wyceniane są według wartości godziwej ze skutkiem ujmowanym w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa zaangażowań kapitałowych, ustalona na podstawie wewnętrznych modeli wyceny, została opisana w sprawozdaniach finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za 2021 rok w notach dotyczących hierarchii wartości godziwej.

W 2021 roku Grupa Kapitałowa Banku (według konsolidacji ostrożnościowej) zrealizowała skumulowany zysk brutto ze sprzedaży papierów wartościowych stanowiących ekspozycje kapitałowe portfela bankowego w wysokości 58,5 mln PLN. Całkowita wartość niezrealizowanych zysków brutto Grupy Kapitałowej Banku z aktualizacji wyceny ekspozycji kapitałowych portfela bankowego według stanu na koniec 2021 roku wynosiła 515,9 mln PLN. Wyżej

⁷ Przedmiotowa informacja dotyczy zaangażowania kapitałowego w postaci: akcji, udziałów, jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Bank do portfela bankowego w ramach konsolidacji ostrożnościowej klasyfikuje: jednostki zależne nieobjęte konsolidacją ostrożnościową, jednostki stowarzyszone, wspólne przedsięwzięcia oraz wyżej wymienione papiery wartościowe i udziałowe stanowiące aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu.

wymieniona wartość uwzględnia niezrealizowany zysk Grupy Kapitałowej Banku w wysokości 178,5 mln PLN z tytułu przeszacowania do wartości godziwej ceny nabycia udziałów jednej ze spółek.

W 2021 roku PKO Bank Polski S.A. z tytułu posiadanych akcji i udziałów stanowiących ekspozycje kapitałowe portfela bankowego otrzymał dywidendę brutto w łącznej wysokości 118,6 mln PLN.

PKO Bank Polski S.A. zarządza ekspozycjami kapitałowymi w portfelu bankowym zgodnie z przyjętymi w Banku Strategią Inwestycyjną oraz Polityką Inwestycyjną. Powyższe przepisy regulują cel i zasady zaangażowania Banku w poszczególne inwestycje kapitałowe. Ustanowione limity inwestycyjne ograniczają zaangażowanie Banku do odpowiedniego, akceptowalnego przez Bank poziomu ryzyka. Co najmniej raz w roku Bank dokonuje oceny przyjętej Polityki Inwestycyjnej z punktu widzenia sposobu stosowania, efektywności realizacji celów inwestycyjnych i prawidłowości prowadzonej działalności.

Dodatkowo, w celu ograniczenia zmienności wyniku w związku z posiadanymi przez Bank akcjami uprzywilejowanych VISA serii C, Bank wykorzystuje transakcje pochodne typu Total Return Swap.

2.6. Ryzyko stopy procentowej

2.6.1. Wstęp

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Grupy Kapitałowej Banku, wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

W Banku stosuje się podział na portfele z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

- bankowy – obejmuje pozycje bilansowe oraz pozabilansowe niezaliczone do portfela handlowego, w szczególności pozycje wynikające z działalności podstawowej Banku, transakcje zawierane w celach inwestycyjnych i płynnościowych oraz ich transakcje zabezpieczające,
- handlowy – obejmuje operacje wykonywane na instrumentach finansowych w ramach działalności na rachunek własny i działalności klientowskiej.

Bank aktywnie zarządza ryzykiem stopy procentowej wynikającym zarówno z pozycji w portfelu handlowym, jak i bankowym.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych. W szczególności, celem Grupy Kapitałowej Banku jest ograniczanie zarówno wrażliwości dochodu odsetkowego jak i wrażliwości wartości ekonomicznej do akceptowalnego poziomu, zdefiniowanego w formie strategicznych limitów tolerancji (apetyt na ryzyko).

2.6.2. Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka stopy procentowej

Identyfikacja ryzyka stopy procentowej polega na identyfikacji aktualnych i potencjalnych jego źródeł oraz na szacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na działalność Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Proces oraz organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej Banku są zgodne z zasadami opisanymi w punkcie 2.1.

Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz o najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Rada Nadzorcza zatwierdza także raporty potwierdzające zgodność pomiędzy profilem ryzyka stopy procentowej a tolerancją na ryzyko stopy procentowej określoną na poziomie Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku. Zarząd odpowiada za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej Banku, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Zarząd uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Strategia zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. określa akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej zarówno w Banku jak i Grupie Kapitałowej Banku oraz określa zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej Banku. Dodatkowo Strategia zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym w PKO Banku Polskim S.A. określa podejście do zarządzania ryzykiem stopy procentowej w tym portfelu.

Przypisanie transakcji do modeli biznesowych według MSSF 9 oraz podział pomiędzy portfelem handlowym a bankowym określa Polityka Inwestycyjna Banku w zakresie instrumentów finansowych.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w poszczególnych podmiotach zależnych Grupy Kapitałowej Banku. W ramach nadzoru Bank wpływa na metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w tych podmiotach oraz wspiera ich rozwój. Bank uwzględnia także poziom ryzyka stopy procentowej w działalności poszczególnych podmiotów w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka stopy procentowej na poziomie Grupy Kapitałowej Banku.

Ryzyko stopy procentowej generowane w działalności podstawowej Banku jest przenoszone za pomocą systemu cen transferowych w celu scentralizowanego zarządzania tym ryzykiem. Model biznesowy Banku zakłada aktywne zarządzanie ryzykiem stopy procentowej za pomocą odpowiedniego kształtowania oferty produktowej oraz wykorzystania dostępnych instrumentów finansowych, w ramach przyjętych w Banku limitów i wartości progowych na ryzyko stopy procentowej.

W celu określenia poziomu ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, miarę wrażliwości wartości ekonomicznej (Basis Point Value - BPV), model wartości zagrożonej (VaR), analizy szokowe oraz luki przeszacowań.

Wrażliwość dochodu odsetkowego na skokowe przesunięcie krzywej dochodowości określa potencjalny efekt finansowy tego przesunięcia wyrażony zmianą wysokości dochodu odsetkowego w danym horyzoncie czasowym. Zmiana ta wynika z niedopasowania terminów przeszacowań aktywów, pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych (w szczególności instrumentów pochodnych) wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Wrażliwość wartości ekonomicznej odzwierciedla zmianę wartości godziwej pozycji w portfelu wynikającą z równoległego przesunięcia krzywych dochodowości o jeden punkt bazowy w górę.

Miara IR VaR to potencjalna wartość straty, która może wystąpić w normalnych warunkach rynkowych w określonym czasie (tzn. horyzoncie) oraz z założonym poziomem prawdopodobieństwa z tytułu zmian krzywych stóp procentowych. VaR dla potrzeb zarządzania ryzykiem rynkowym wyznacza się przy poziomie ufności 99% i 10-dniowym okresie utrzymania pozycji. Do zarządzania ryzykiem stopy procentowej wykorzystuje się między innymi wartość VaR wyznaczoną dla poszczególnych instrumentów finansowych oraz dla portfeli Banku, a także w podziale na rodzaje działalności Banku.

Analizy szokowe (*stress-testy*, *crash-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. Dodatkowo Bank stosuje analizy szokowe w postaci odwróconych *stress-testów* ryzyka stopy procentowej.

W Banku stosowane są następujące rodzaje scenariuszy analiz szokowych:

- stress-testy* hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b., ± 200 p.b., wartości przekraczające 200 p.b. oraz scenariusze nierównoległego wygięcia krzywych dochodowości,
- stress-testy* historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających,
- crash-testy* – w których zmiany stóp procentowych przyjmuje się na podstawie zachowania stóp procentowych w przeszłości w taki sposób, aby maksymalizować potencjalną stratę Banku,
- odwrócone *stress-testy* – których celem jest znalezienie takich scenariuszy:
 - przesunięcia krzywych dochodowości,
 - zmiany średniego terminu przeszacowania rachunków bieżących ludności oraz
 - wzrostu zrywalności lokat stałoprocentowych objętych strategią zabezpieczającą przy zmianie stóp procentowych,
- Test Nadzorczy zgodnie z Wytocznymi EBA ws. IRRBB, których wyniki odpowiadałyby zadanej zmianie wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

W procesie pomiaru ryzyka stopy procentowej, w odniesieniu do sald kredytów oraz depozytów o nieokreślonym terminie przeszacowania, Bank stosuje podejście oparte na replikowanych profilach ryzyka stopy procentowej z uwzględnieniem niestabilności sald tych produktów (określonej na podstawie ich kształtowania się w przeszłości). Średnie oraz maksymalne tenory stosowane przez Bank dla poszczególnych grup produktów o nieokreślonym terminie przeszacowania wskazano w poniższej tabeli:

Tabela 2.26. Średnie oraz maksymalne tenory stosowane przez Bank dla poszczególnych grup produktów o nieokreślonym terminie przeszacowania

Produkt	31.12.2021	
	Średni termin (w latach)	Termin maksymalny (w latach)
Rachunki bieżące klientów detalicznych	3,21	10
Rachunki oszczędnościowe klientów detalicznych	0,77	10
Rachunki bieżące klientów korporacyjnych	0,38	3
Rachunki bieżące klientów MŚP	1,57	4

2.6.3. Kontrola ryzyka stopy procentowej

Kontrola ryzyka stopy procentowej obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Grupy Kapitałowej Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka stopy procentowej, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko stopy procentowej.

2.6.4. Monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej Banku monitorowane jest w cyklach dziennych, natomiast Grupy Kapitałowej Banku w cyklach miesięcznych. W 2021 roku ryzyko stopy procentowej Grupy Kapitałowej Banku było zdeterminowane głównie niedopasowaniem terminów przeszacowań aktywów i zobowiązań.

2.6.4. 1. Portfel bankowy

Grupa Kapitałowa Banku, w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej stosuje miary ryzyka stopy procentowej odzwierciedlające zidentyfikowane główne rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania,
- ryzyko krzywej dochodowości,
- ryzyko bazowe,
- ryzyko opcji klienta oraz
- ryzyko spreadu kredytowego z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (CSRBB).

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Bank cyklicznie monitoruje wpływ przedterminowej spłaty kredytów (ryzyko opcji klienta) na miary ryzyka stopy procentowej i według ostatnich analiz uznaje ten wpływ za nieistotny. Bank analizuje również wpływ różnego zachowania indeksów stóp procentowych (ryzyko bazowe) na miary ryzyka stopy procentowej i według ostatnich analiz uznaje ten wpływ za nieistotny.

Wrażliwość dochodu odsetkowego w portfelu bankowym Grupy Kapitałowej Banku na skokowe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b. w horyzoncie jednego roku we wszystkich walutach przedstawia poniższa tabela 2.27.:

Tabela 2.27. Wrażliwość dochodu odsetkowego w portfelu bankowym Grupy Kapitałowej

NAZWA MIARY	31.12.2021	31.12.2020
Wrażliwość dochodu odsetkowego (mln PLN)	-864	-527

Wrażliwość wartości ekonomicznej odzwierciedla zmianę wartości godziwej pozycji w portfelu w efekcie równoległego przesunięcia krzywych dochodowości o 100 p.b. w górę lub w dół (bardziej niekorzystny z wymienionych scenariuszy).

Poniższa tabela przedstawia miarę wrażliwości wartości ekonomicznej (stress-test) portfela bankowego Grupy Kapitałowej Banku we wszystkich walutach na 31 grudnia 2021 roku oraz na 31 grudnia 2020 roku:

Tabela 2.28. Wrażliwość wartości ekonomicznej portfela bankowego Grupy Kapitałowej

NAZWA MIARY	31.12.2021	31.12.2020
Wrażliwość wartości ekonomicznej (mln PLN)	-1 319	-443

Celem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest oszacowanie potencjalnych strat z pozycji w stopie procentowej w przypadku sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych.

Analizę stress-testową narażenia Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela 2.29.:

Tabela 2.29. Analiza stress-testowa narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej w scenariuszach zgodnych z wytycznymi EBA ws IRRBB

NAZWA MIARY	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
	Wrażliwość wartości ekonomicznej		Wrażliwość dochodu odsetkowego	
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o +200 p.b.	-2 405	-776	951	1 371
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o -200 p.b.	1 363	644	-1 523	-726
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o zadany wzrost dla każdej z walut	-3 000	-976		
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o zadany spadek dla każdej z walut	1 762	644		
Wystromienie krzywej dochodowości	211	717		
Wypłaszczenie krzywej dochodowości	-1 038	-1 089		
Wzrost stóp długoterminowych	-2 040	-1 389		
Spadek stóp krótkoterminowych	1 047	824		

Wskazane w powyższych tabelach zmiany miar wrażliwości dochodu odsetkowego jak i wrażliwości wartości ekonomicznej wynikają przede wszystkim z dynamicznego przyrostu bazy depozytowej, przy jednoczesnym zwiększeniu portfela instrumentów dłużnych.

2.6.4. 2. Portfel handlowy

Bank w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w portfelu handlowym stosuje miarę wartości zagrożonej VaR.

IR VaR w portfelu handlowym Banku przedstawia poniższa tabela 2.30.:

Tabela 2.30. Miara VaR w portfelu handlowym Banku

NAZWA MIARY	31.12.2021	31.12.2020
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN) ¹		
Wartość średnia	17	11
Wartość maksymalna	34	20
Wartość na koniec roku	31	13

¹ W związku z charakterem działalności spółek Grupy Kapitałowej miara wartości zagrożonej prezentowana jest dla portfela handlowego Banku.

2.6.5. Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty miesięczne i kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej Banku. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Pomiar narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej dokonywany jest w trybie dziennym a zakres raportów dostosowany jest do częstotliwości i odbiorców raportów. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd, Komitet ds. Ryzyka oraz Rada Nadzorcza.

2.6.6. Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej Banku należą:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 2) limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- 3) określanie charakterystyk oraz poziomu narażenia poszczególnych produktów na ryzyko stopy procentowej,
- 4) określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Grupie Kapitałowej Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na wrażliwość dochodu odsetkowego, na wrażliwość wartości ekonomicznej, a także limity i wartości progowe strat oraz limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te podmioty, dla których ryzyko stopy procentowej jest istotne. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych przez Bank.

Akceptowalny poziom ryzyka zarówno na poziomie Banku jak i Grupy Kapitałowej Banku określany jest w ramach Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A..

Bank co najmniej raz do roku przeprowadza przegląd procesu zarządzania ryzykiem w celu weryfikacji spójności procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej z procesem zarządzania pozostałymi ryzykami, wymogami regulacyjnymi oraz ze stopniem dopasowania do skali i złożoności ryzyka stopy procentowej na jakie narażony jest Bank, co zapewnia utrzymanie stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i środków ograniczających ryzyko. Dodatkowo skuteczność procesu zarządzania ryzykiem jest stale monitorowana w ramach raportów określonych w rozdziale 2.6.5 niniejszego Raportu.

2.7. Ryzyko walutowe

2.7.1. Wstęp

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych. Akceptowalny poziom ryzyka zarówno dla Banku, jak i Grupy Kapitałowej Banku określany jest w ramach wprowadzonej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A..

Ogólna struktura zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem walutowym, zawarta jest w rozdziale 2.1 niniejszego Raportu. Zgodnie z obowiązującymi w Banku, wprowadzonymi przez Zarząd, Zasadami zarządzania ryzykiem walutowym, pozycja walutowa generowana z działalności bankowej (np. spłata przez klienta zaciągniętego kredytu walutowego w PLN, przewalutowanie kredytu) jest codziennie przenoszona do Departamentu Skarbu. Oznacza to, że pozycja walutowa Banku na koniec dnia może się składać wyłącznie z wygenerowanej w tym dniu niedomkniętej pozycji w działalności bankowej oraz ograniczonej limitami pozycji walutowej pochodzącej z działalności handlowej, co powoduje, że narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie.

2.7.2. Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka walutowego

Identyfikacja ryzyka walutowego polega na identyfikacji aktualnych i potencjalnych jego źródeł oraz na szacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na działalność Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Proces oraz organizacja zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej Banku są zgodne z zasadami opisanymi w rozdziale 2.1 niniejszego Raportu.

Proces zarządzania ryzykiem walutowym jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz o najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania tym ryzykiem. Rada Nadzorcza zatwierdza także raporty potwierdzające zgodność pomiędzy profilem ryzyka walutowego a tolerancją na ryzyko walutowe określoną na poziomie Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku. Zarząd odpowiada za zarządzanie ryzykiem walutowym Banku, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym. Zarząd uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym.

Strategia zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. określa akceptowalny poziom ryzyka walutowego zarówno w Banku jak i Grupie Kapitałowej Banku oraz określa zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej Banku.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem zarządzania ryzykiem walutowym w poszczególnych podmiotach zależnych Grupy Kapitałowej Banku. W ramach nadzoru Bank wpływa na metody zarządzania ryzykiem walutowym w tych podmiotach oraz wspiera ich rozwój. Bank uwzględnia także poziom ryzyka walutowego w działalności poszczególnych podmiotów w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka walutowego na poziomie Grupy Kapitałowej Banku.

W celu określenia poziomu ryzyka walutowego Bank wykorzystuje model wartości zagrożonej (VaR) oraz analizy szokowe.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Analizy szokowe (*stress-testy*, *crash-testy*) dla ryzyka walutowego służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. Dodatkowo Bank stosuje analizy szokowe w postaci odwróconego *stress-testu* z tytułu ryzyka walutowego.

W Banku przeprowadzane są analizy *stress-testowe*, analizy *crash-testowe* oraz analizy odwróconych *stress-testów* z wykorzystaniem następujących scenariuszy zmian kursów walutowych:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (10-procentową oraz 30-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości,
- 3) odwrócone *stress-testy* – badające potencjalne zmiany kursów walutowych skutkujące stratą Banku na określonym poziomie funduszy własnych Banku.

2.7.3. Kontrola ryzyka walutowego

Głównym narzędziem kontrolowania ryzyka walutowego zarówno na poziomie Banku jak i Grupy Kapitałowej Banku są ustalone strategiczne limity tolerancji na ryzyko walutowe oraz wprowadzane przez KZAP limity określające dopuszczalne narażenie poszczególnych portfeli Banku na ryzyko walutowe.

W Grupie Kapitałowej Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę na rynku walutowym.

2.7.4. Monitorowanie ryzyka walutowego

W dacie końca 2020 roku Grupa Kapitałowa rozpoznała istotną pozycję walutową w CHF w kwocie około 14,2 miliarda PLN w związku z potwierdzonym uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 23 kwietnia 2021 r. zamiarem zawierania przez Bank ugód z konsumentami, którzy zawarli z Bankiem umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipotecznie w walutach obcych.

Z końcem kwietnia 2021 roku Grupa Kapitałowa zabezpieczyła całkowicie tę pozycję walutową poprzez zawarcie a następnie zamknięcie transakcji opcyjnych, które dawały bankowi prawo nabycia walut obcych, oraz zawarcie i rozliczenie serii transakcji wymiany walutowej, w ramach których Grupa Kapitałowa nabyła za PLN waluty obce. W ślad za zabezpieczeniem pozycji walutowej istotnemu zmniejszeniu uległ wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego.

W drugiej połowie 2021 roku ryzyko walutowe Grupy Kapitałowej Banku kształtowało się na niskim poziomie, gdyż Bank, co do zasady, prowadzi politykę ograniczania pozycji w walutach głównych, tj. EUR, USD, CHF i GBP.

*VaR*i analiza testów warunków skrajnych aktywów finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku (łącznie dla wszystkich walut) narażonych na ryzyko walutowe według stanu na 31 grudnia 2021 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2020 roku przedstawiały się następująco:

Tabela 2.31. Wrażliwość aktywów finansowych narażonych na ryzyko walutowe

MIARA RYZYKA WALUTOWEGO ¹	31.12.2021	31.12.2020
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN) ²	3	615
Zmiana kursu CHF względem PLN o 10% (test warunków skrajnych) ³	4	1424
Zmiana kursu EUR względem PLN o 10% (test warunków skrajnych) ³	25	18
Zmiana wszystkich kursów walut obcych względem PLN o 10% (test warunków skrajnych)	25	1430

¹ Pozycje nie uwzględniają pozycji strukturalnych w UAH (1 072,3 mln PLN) oraz w EUR (23,5 mln PLN), na które Bank uzyskał zgodę KNF na wyłączenie z wyznaczania pozycji walutowych, nie wpływające na wynik Banku.

² W związku z charakterem działalności spółek Grupy Kapitałowej miara wartości zagrożonej prezentowana jest dla Banku.

³ Scenariusze *stress-testowe* zakładają aprecjację lub deprecjację PLN wobec poszczególnych walut obcych; w zależności od tego, która zmiana wygeneruje większą stratę.

Podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej, biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej Banku generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości *VaR*. Podmioty te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę *VaR* 10-dniowy stosuje KREDOBANK S.A., jej wartość według stanu na 31 grudnia 2021 roku wyniosła 0,1 mln PLN, a według stanu na 31 grudnia 2020 roku 0,1 mln PLN.

2.7.5. Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty miesięczne i kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej Banku. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd, Komitet ds. Ryzyka oraz Rada Nadzorcza.

2.7.6. Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej Banku są:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- 2) limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- 3) określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne wprowadzane przez te podmioty, dla których ryzyko walutowe jest istotne. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych przez Bank.

Akceptowalny poziom ryzyka walutowego zarówno na poziomie Banku jak i Grupy Kapitałowej Banku określany jest w ramach Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.

Bank co najmniej raz do roku przeprowadza przegląd procesu zarządzania ryzykiem w celu weryfikacji spójności procesu zarządzania ryzykiem walutowym z procesem zarządzania pozostałymi ryzykami, wymogami regulacyjnymi oraz ze stopniem dopasowania do skali i złożoności ryzyka walutowego na jakie narażony jest Bank, co zapewnia utrzymanie stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i środków ograniczających ryzyko. Dodatkowo skuteczność procesu zarządzania ryzykiem jest stale monitorowana w ramach raportów określonych w rozdziale 2.7.5 niniejszego Raportu.

2.8. Ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania

2.8.1. Wstęp

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie, poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych, niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank zarządza również:

- 1) ryzykiem finansowania, które uwzględnia ryzyko utraty posiadanych źródeł finansowania oraz braku możliwości odnowienia wymagalnych środków finansowania lub utraty dostępu do nowych źródeł finansowania,
- 2) ryzykiem płynności produktu, w celu oszacowania którego, określa koszt upłynienia płynnych papierów wartościowych, który następnie jest wykorzystywany w głównych miarach ryzyka płynności, testach warunków skrajnych oraz w ramach systemu wewnętrznych cen transferowych w Banku.

Proces oraz organizacja zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej Banku są zgodne z opisanymi w rozdziale 2.1 niniejszego Raportu.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz o najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności. Rada Nadzorcza zatwierdza także raporty potwierdzające zgodność pomiędzy profilem ryzyka płynności a tolerancją na ryzyko płynności określoną na poziomie Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku. Zarząd odpowiada za zarządzanie ryzykiem płynności Banku, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem płynności. Zarząd uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności.

Strategia zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. określa akceptowalny poziom ryzyka płynności zarówno w Banku jak i Grupie Kapitałowej Banku oraz określa zasady zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej Banku.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem zarządzania ryzykiem płynności w poszczególnych podmiotach zależnych Grupy Kapitałowej Banku. W ramach nadzoru, Bank wpływa na metody zarządzania ryzykiem płynności w tych podmiotach oraz wspiera ich rozwój. Bank uwzględnia także poziom ryzyka płynności w działalności poszczególnych podmiotów w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka płynności na poziomie Grupy Kapitałowej Banku.

Funkcje skarbowe oraz zarządzania ryzykiem płynności są w Banku rozdzielone pomiędzy Obszar Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej a Obszar Zarządzania Ryzykiem, natomiast w ramach poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej Banku są scentralizowane. Wewnętrzny transfer płynności w ramach Grupy Kapitałowej Banku ograniczony jest do poziomu zgłaszanego zapotrzebowania na finansowanie oraz przyznaných limitów. Bank dokonuje również sprzedaży wybranej części portfela kredytów mieszkaniowych PKO Bankowi Hipotecznemu, w ramach której PKO Bank Hipoteczny przeprowadza emisję długoterminowych listów zastawnych w walutach PLN i EUR, których zabezpieczeniem są wyżej wspomniane wierzycelności.

Grupa Kapitałowa Banku, posiada różnego rodzaju długoterminowe źródła zewnętrznego finansowania, w ramach których należy wymienić kredyty pozyskane od międzynarodowych instytucji finansowych, emisje obligacji w ramach Programu Emisji Obligacji Własnych PKO Banku Polskiego S.A. na rynku krajowym oraz programu Euro Medium Term Notes (EMTN) na rynku zagranicznym, emisje obligacji na rynku zagranicznym za pośrednictwem PKO Finance AB w ramach programu EMTN, emisje listów zastawnych przez PKO Bank Hipoteczny S.A. oraz sekurytyzacje aktywów przez PKO Leasing S.A.

2.8.2. Identyfikacja pomiar i ocena ryzyka płynności

Identyfikacja ryzyka płynności polega na identyfikacji aktualnych i potencjalnych jego źródeł oraz na szacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na działalność Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej Banku w zakresie płynności jest utrzymywanie odpowiedniego poziomu nadwyżki płynności oraz nadzorczych i wewnętrznych miar ryzyka płynności i finansowania, poprzez wzrost portfela płynnych papierów wartościowych oraz stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Grupie Kapitałowej Banku wykorzystywane są m.in. następujące miary ryzyka płynności:

- 1) kontraktowa luka płynności – zestawienie wszystkich pozycji bilansu ze względu na ich umowny termin zapadalności i wymagalności,
- 2) urealniona luka płynności – zestawienie poszczególnych kategorii bilansu ze względu na ich urealniony termin zapadalności lub wymagalności,
- 3) wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR) – miara, która określa relację płynnych aktywów wysokiej jakości do wypływów netto w horyzoncie 30 dni w warunkach skrajnych (europejska miara nadzorcza),

- 4) wskaźnik pokrycia stabilnego finansowania netto (NSFR) – miara, która określa relację pozycji zapewniających stabilne finansowanie do pozycji wymagających stabilnego finansowania (europejska miara nadzorcza),
- 5) nadwyżka płynności – miara określająca zdolność Banku do utrzymania płynności w każdym dniu w trakcie okresu zwanego „horyzontem przeżycia”, w warunkach skrajnych, uwzględniających scenariusze o różnym stopniu dotkliwości i prawdopodobieństwa,
- 6) rezerwa płynności – różnica pomiędzy najbardziej płynnymi aktywami, a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym okresie,
- 7) wskaźnik relacji stabilnych środków finansowania do aktywów niepłynnych – relacja stanu stabilnej bazy depozytowej, funduszy własnych oraz stabilnych rynkowych źródeł finansowania do kredytów, aktywów trwałych oraz niepłynnych papierów wartościowych,
- 8) wskaźnik koncentracji długoterminowych rynkowych źródeł finansowania – relacja długoterminowych źródeł finansowania, grupowanych łącznie według zdefiniowanego okresu wymagalności, do bazy depozytowej i wszystkich długoterminowych źródeł finansowania,
- 9) miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- 10) wskaźniki wczesnego ostrzegania – monitorowanie ich poziomu ma na celu wczesne wykrycie niekorzystnych zjawisk mogących mieć negatywny na sytuację płynnościową Banku lub sektora finansowego, (których przekroczenie uruchamia płynnościowe plany awaryjne),
- 11) testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Podstawowym celem przeprowadzania testów warunków skrajnych (stress-testu) w ramach zarządzania ryzykiem płynności jest zidentyfikowanie i określenie czynników stanowiących największe zagrożenie prowadzące do ograniczenia płynności Banku oraz ich wpływu na płynność Banku, gdyby doszło do ich materializacji.

W Banku w pomiarze ryzyka płynności wykorzystywane są następujące rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusz horyzontu przeżycia Banku w warunkach skrajnych,
- 2) scenariusze masowego wycofywania depozytów przez klientów niefinansowych,
- 3) scenariusze wrażliwości wpływów i wypływów na zmianę warunków rynkowych,
- 4) scenariusze oddziaływania skrajnych warunków rynkowych na oczekiwane straty na portfelu kredytów mieszkaniowych,
- 5) scenariusze prognozowanego ryzyka płynności w warunkach szokowych,
- 6) scenariusze dotyczące dodatkowego zabezpieczenia zawartych instrumentów pochodnych na wypadek obniżenia oceny kredytowej Banku,
- 7) stress testy dotyczące płynności śróddziennej,
- 8) stress-testy odwrócone.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są w szczególności w:

- 1) monitorowaniu ekspozycji Banku na ryzyko płynności w warunkach skrajnych,
- 2) procesie ustalania limitów i wartości progowych nałożonych na miary ryzyka płynności,
- 3) kontrolowaniu utrzymania nadwyżki płynności, w każdym dniu w trakcie okresu zwanego „horyzontem przeżycia”,
- 4) procesie planowania finansowego w Banku,
- 5) określaniu symptomów uruchamiających płynnościowe plany awaryjne Banku,
- 6) określaniu poziomów wskaźników powodujących uruchomienie Planu Naprawy.

2.8.3. Kontrola ryzyka płynności

Kontrola ryzyka płynności obejmuje ustalanie dostosowanych do skali oraz złożoności Banku i Grupy Kapitałowej Banku, limitów strategicznych tolerancji na ryzyko płynności, limitów i wartości progowych określających akceptowalny poziom narażenia podmiotów Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

2.8.4. Monitorowanie ryzyka płynności

Prezentowane poniżej urealnione luki płynności zawierają zestawienie zapadających aktywów i wymagalnych zobowiązań oraz dodatkowo zostały urealnione w zakresie niektórych pozycji bilansowych oraz pozabilansowych w celu właściwego zobrazowania pozycji płynnościowej Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej Banku.

Najważniejsze urealnienia dotyczą:

- 1) osadu depozytów (z wyłączeniem rynku międzybankowego) i ich wymagalności – depozyty klientów (rachunki bieżące, konta oszczędnościowe oraz depozyty terminowe) zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych uwzględniając ich stabilność (utrzymywanie się odpowiedniego poziomu salda lub odnawialność po terminie wymagalności),
- 2) kredytów w rachunkach bieżących oraz kart kredytowych i ich zapadalności – oczekiwane przepływy, dotyczące spłat kredytów w rachunkach bieżących i kredytów kartowych oraz realizacji zobowiązań pozabilansowych dotyczących tych produktów zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych, uwzględniających spłacalność i odnawialność tych kredytów,
- 3) płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności – oczekiwane przepływy zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych, zgodnie z możliwym terminem ich upłynienia (zastawu, sprzedaży),
- 4) transakcji zabezpieczających złożonych w związku z realizacją umów CSA – spodziewane wpływy bądź wypływy zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych, zgodnie z szacowaną wartością lokat do złożenia przez Bank lub depozytów należnych Bankowi,
- 5) rynkowych źródeł finansowania – oczekiwane przepływy zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów, zgodnie z planowanym odnowieniem zapadających rynkowych źródeł finansowania,
- 6) udzielonych oraz otrzymanych zobowiązań pozabilansowych – oczekiwane przepływy zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów, zgodnie z szacowanym terminem i stopniem wykorzystania zobowiązań pozabilansowych (w szczególności przyznanym kredytów).

Poniższe tabele prezentują dane dotyczące luki okresowej oraz skumulowanej luki okresowej Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej Banku, według stanu na 31 grudnia 2021 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2020 roku.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 2.32. Urealniona luka płynności* - aktywa i zobowiązania bilansowe i pozabilansowe

2021	a'vista	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	powyżej 5 lat
PKO Bank Polski SA								
Luka okresowa	9 604	84 503	-8 396	-3 436	-1 085	15 878	33 475	-130 543
Luka skumulowana	9 604	94 107	85 712	82 275	81 190	97 069	130 543	0
Podmioty Grupy Kapitałowej Banku								
Luka okresowa	448	3 838	977	-3 358	259	-481	-1 224	-459
Luka skumulowana	448	4 287	5 263	1 906	2 165	1 683	459	0
Razem - Luka okresowa	10 053	88 341	-7 419	-6 794	-826	15 397	32 251	-131 003
Razem - Luka skumulowana	10 053	98 394	90 975	84 181	83 355	98 752	131 003	0

* Wyznaczona jako suma urealnionej luki płynności PKO Banku Polskiego SA, PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasingu SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i KREDOBAN K oraz kontraktowej luki płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej Banku.

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej Banku wykazywała wartości dodatnie. Oznacza to skumulowaną nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia nadwyżkę płynności Banku według stanu na 31 grudnia 2021 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2020 roku.

Tabela 2.33. Nadwyżka płynności Banku

MIARA	2021	2020
Nadwyżka płynności w horyzoncie do 30 dni	14 656	14 522

Bank utrzymuje wysoki, bezpieczny poziom nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, które stanowią zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy skrajnych płynności (nadwyżka płynności). Do aktywów łatwo zbywalnych zaliczane są: gotówka (pomniejszona o minimalny stan utrzymywany w bankomatach i oddziałach Banku), środki na rachunkach nostro (z wyłączeniem średniego poziomu rezerwy obowiązkowej), lokaty międzybankowe ulokowane w innych bankach oraz płynne papiery wartościowe.

Tabela 2.34. Pozycje nadwyżki płynności dotyczące aktywów płynnych w Banku

POZYCJA	2021	2020
Gotówka	3 139	2 989
Rachunki nostro i lokaty	2 434	3 340
Bony i obligacje skarbowe	83 489	82 749
Bony pieniężne	0	0
Inne płynne papiery wartościowe	26 182	22 698

Poniższa tabela przedstawia nadzorcze miary płynności Grupy Kapitałowej Banku według stanu na 31 grudnia 2021 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2020 roku.

Tabela 2.35. Nadzorcze miary płynności

Miara	2021	2020
LCR	193,3%	227,6%
NSFR	129,0%	134,7%

W okresie od 31 grudnia 2020 roku do 31 grudnia 2021 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

Struktura źródeł finansowania Banku została opisana w rocznym sprawozdaniu finansowym Banku za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku (nota 73. Zarządzanie ryzykiem płynności). Bank stosuje strategię polegającą na wykorzystaniu jako podstawowego źródła finansowania we wszystkich walutach stabilnej części bazy depozytowej. Istotny udział w finansowaniu Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku (w szczególności w przypadku walut obcych) stanowią także emisje obligacji denominowanych w EUR, PLN i USD oraz listów zastawnych denominowanych w EUR i PLN. Nadwyżki finansowania pozyskanego z rynku w danej walucie (emisje papierów wartościowych) wykorzystywane są do zarządzania walutowymi potrzebami płynnościowymi Banku przy zastosowaniu transakcji pochodnych (przede wszystkim CIRS, FX swap).

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechniej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(W MILIONACH ZŁOTYCH)**

Tabela 2.36. Informacje ilościowe na temat wskaźnika pokrycia wpływów netto [Wzór EU LIQ1]

		a	b	c	d	e	f	g	h
		Całkowita wartość nieważona (średnia)				Całkowita wartość ważona (średnia)			
EU 1a	Koniec kwartału (DD miesiąc RRR)	31.12.2021	30.09.2021	30.06.2021	31.03.2021	31.12.2021	30.09.2021	30.06.2021	31.03.2021
EU 1b	Liczba punktów danych użyta do obliczenia średnich wartości	12	12	12	12	12	12	12	12
AKTYWA PŁYNNE WYSOKIEJ JAKOŚCI									
1	Całkowite aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA)					117 683	116 954	113 373	108 471
ŚRODKI PIENIĘŻNE - WYPŁYWY									
2	Depozyty detaliczne i depozyty klientów będących małymi przedsiębiorstwami, w tym:	216 101	211 198	206 466	201 408	15 294	15 001	14 766	14 587
3	Stabilne depozyty	157 968	153 865	149 397	143 934	7 898	7 693	7 470	7 197
4	Mniej stabilne depozyty	58 133	57 333	57 069	57 474	7 395	7 307	7 296	7 390
5	Niezabezpieczone finansowanie na rynku międzybankowym	83 926	80 834	80 856	82 920	29 304	27 855	27 885	29 288
6	Depozyty operacyjne (wszyscy kontrahenci) i depozyty w sieciach banków spółdzielczych	29 003	29 487	29 954	28 868	7 006	7 140	7 274	7 025
7	Depozyty nieoperacyjne (wszyscy kontrahenci)	53 301	50 141	49 922	53 384	20 676	19 510	19 631	21 595
8	Dług niezabezpieczony	1 622	1 206	979	668	1 622	1 206	979	668
9	Zabezpieczone finansowanie na rynku międzybankowym					-	-	-	-
10	Wymogi dodatkowe	65 190	60 934	59 793	58 387	10 970	9 267	8 552	8 191
11	Wpływy związane z ekspozycjami z tytułu instrumentów pochodnych i inne wymogi dotyczące zabezpieczenia	3 850	2 588	2 134	2 032	3 850	2 588	2 134	2 032
12	Wpływy związane ze stratą środków z tytułu produktów dłużnych	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Instrumenty kredytowe i instrumenty wsparcia płynności	61 340	58 345	57 659	56 355	7 120	6 679	6 418	6 159
14	Inne zobowiązania umowne w zakresie finansowania	2 580	2 256	2 183	2 184	1 797	1 509	1 456	1 446
15	Inne zobowiązania warunkowe w zakresie finansowania	15 965	18 242	17 525	17 295	3 238	3 580	3 449	3 492
16	CAŁKOWITE WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH					60 602	57 212	56 107	57 004
ŚRODKI PIENIĘŻNE - WYPŁYWY									
17	Zabezpieczone transakcje kredytowe (np. transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu)	604	270	312	117	7	3	3	1
18	Wpływy z tytułu ekspozycji w pełni obsługiwanych	7 567	7 245	7 262	7 542	5 354	5 027	5 030	5 191
19	Inne wpływy środków pieniężnych	2 304	1 641	1 550	1 540	1 909	1 101	902	903
EU-19a	(Różnica między całkowitą ważoną kwotą wpływów a całkowitą ważoną kwotą wpływów wynikających z transakcji w państwach trzecich, w których istnieją ograniczenia transferu, lub które są denominowane w walutach niewymienialnych)					-	-	-	-
EU-19b	(Nadwyżka wpływów z powiązanej wyspecjalizowanej instytucji kredytowej)					-	-	-	-
20	CAŁKOWITE WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	10 474	9 156	9 123	9 199	7 270	6 131	5 935	6 095
EU-20a	Wpływy całkowicie wyłączone	-	-	-	-	-	-	-	-
EU-20b	Wpływy podlegające ograniczeniu w wysokości 90 %	-	-	-	-	-	-	-	-
EU-20c	Wpływy podlegające ograniczeniu w wysokości 75 %	10 474	9 156	9 123	9 199	7 270	6 131	5 935	6 095
WARTOŚĆ SKORYGOWANA OGÓLEM									
EU-21	ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PŁYNNOŚCI					117 683	116 954	113 373	108 471
22	CAŁKOWITE WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO					53 332	51 081	50 172	50 908
23	WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO					222%	229%	226%	214%

Wskaźnik pokrycia wpływów netto wyznaczany jest jednostkowo przez każdy podmiot Grupy Kapitałowej Banku objęty wymogiem wyznaczania tego wskaźnika oraz na poziomie skonsolidowanym.

Wskaźnik LCR według stanu na 31 grudnia 2021 r. utrzymuje się na wysokim poziomie, znacznie powyżej limitu nadzorczego oraz wewnętrznych limitów i wartości progowych. W porównaniu do 30 czerwca 2021 r. wartość wskaźnika spadła o ok. 25 p.p. głównie w wyniku wzrostu wymaganej przez NBP stopy rezerwy obowiązkowej, wzrostu kosztu upłynienia korporacyjnych i komunalnych papierów wartościowych uwzględnianych w aktywach płynnych oraz wzrostu wpływów w scenariuszu wpływu niekorzystnych warunków rynkowych na instrumenty pochodne, transakcje finansowania oraz inne umowy. Aktywa płynne Grupy Kapitałowej zmniejszyły się w tym okresie o ok. 8 mld PLN, głównie w wyniku spadku wyceny płynnych papierów wartościowych.

Bank utrzymuje wysoki, bezpieczny poziom nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, które stanowią zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy skrajnych płynności (nadwyżka płynności). Do aktywów łatwo zbywalnych zaliczane są: gotówka (pomniejszona o minimalny stan utrzymywany w bankomatach i oddziałach Banku), środki na rachunkach nostro (z wyłączeniem średniego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej), lokaty międzybankowe ulokowane w innych bankach oraz płynne papiery wartościowe.

Według stanu na koniec grudnia 2021 roku wpływy z tytułu instrumentów pochodnych wyznaczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR wyniosły 2,1 mld PLN, natomiast wpływ scenariusza niekorzystnych warunków rynkowych na instrumenty pochodne, transakcje finansowania oraz inne umowy stanowił 1,0% całkowitej nieważonej wartości wpływów ujmowanych we wskaźniku pokrycia wpływów netto.

Według stanu na koniec grudnia 2021 roku Grupa Kapitałowa Banku posiadała 2 waluty, dla których stosunek wartości zobowiązań w danej walucie do łącznej wartości zobowiązań we wszystkich walutach wynosił co najmniej 5%: PLN oraz EUR. Grupa Kapitałowa Banku posiadała wskaźnik LCR powyżej 100% dla wszystkich walut łącznie oraz dla waluty PLN.

Tabela 37. Wskaźnik stabilnego finansowania netto [Wzór EU LIQ2]

(kwota w walucie)		31.12.2021				
		a	b	c	d	e
		Wartość nieważona według rezydualnego terminu zapadalności				Wartość ważona
Brak terminu zapadalności	< 6 miesięcy	6 miesięcy do < 1 rok	≥ 1 rok			
Pozycje dostępnego stabilnego finansowania						
1	Pozycje i instrumenty kapitałowe	43 520	-	-	2 700	46 220
2	Fundusze własne	43 520	-	-	2 700	46 220
3	Inne instrumenty kapitałowe		-	-	-	-
4	Depozyty detaliczne		225 400	-	-	211 038
5	Stabilne depozyty		163 562	-	-	155 354
6	Mniej stabilne depozyty		61 838	-	-	55 684
7	Finansowanie na rynku hurtowym		108 367	4 808	12 660	46 384
8	Depozyty operacyjne		31 350	-	-	15 675
9	Pozostałe finansowanie na rynku hurtowym		77 018	4 808	12 660	30 710
10	Zobowiązania współzależne		-	-	-	-
11	Pozostałe zobowiązania:		14 637	-	-	-
12	Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych w ramach wskaźnika stabilnego finansowania netto		-	-	-	-
13	Wszystkie pozostałe zobowiązania i instrumenty kapitałowe nieujęte w powyższych kategoriach		14 637	-	-	-
14	Całkowite dostępne stabilne finansowanie					319 317
Pozycje wymaganego stabilnego finansowania						
15	Całkowite aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA)					1 181
EU-15a	Aktywa obciążone na rezydualny termin zapadalności wynoszący co najmniej jeden rok w puli aktywów stanowiących zabezpieczenie		252	230	10 000	8 910
16	Depozyty utrzymywane w innych instytucjach finansowych do celów operacyjnych		-	-	-	-
17	Obsługiwane kredyty i papiery wartościowe:		20 263	12 849	208 406	200 726
18	Obsługiwane transakcje finansowane z użyciem papierów wartościowych z klientami finansowymi zabezpieczone aktywami płynnymi wysokiej jakości poziomu 1 z zastosowaniem redukcji wartości równej 0 %		-	-	-	-
19	Obsługiwane transakcje finansowane z użyciem papierów wartościowych z klientem finansowym zabezpieczone innymi aktywami oraz pożyczkami i zaliczkami na rzecz instytucji finansowych		1 903	1	3	194
20	Obsługiwane kredyty udzielone niefinansowym klientom korporacyjnym, kredyty udzielone klientom detalicznym i małym przedsiębiorstwom oraz kredyty udzielone państwom i podmiotom sektora publicznego, w tym:		14 243	9 391	100 376	108 988
21	O wadze ryzyka nieprzekraczającej 35 % zgodnie z metodą standardową określoną w regulacjach Bazylea II		499	346	6 443	5 657
22	Obsługiwane kredyty hipoteczne, w tym:		2 946	2 974	95 139	77 836
23	O wadze ryzyka nieprzekraczającej 35 % zgodnie z metodą standardową określoną w regulacjach Bazylea II		1 642	1 490	60 079	44 113
24	Inne kredyty i papiery wartościowe, których nie dotyczą niewykonanie zobowiązania i które nie kwalifikują się jako HQLA, w tym giełdowe instrumenty kapitałowe i bilansowe produkty związane z finansowaniem handlu		1 170	483	12 888	13 708
25	Współzależne aktywa		-	-	-	-
26	Inne aktywa:					
27	Towary będące przedmiotem fizycznego obrotu				-	-
28	Aktywa wniesione jako początkowy depozyt zabezpieczający w odniesieniu do kontraktów na instrumenty pochodne i wkłady do funduszy kontrahentów centralnych na wypadek niewykonania zobowiązania		-	-	1 436	1 220
29	Aktywa z tytułu instrumentów pochodnych w ramach wskaźnika stabilnego finansowania netto		217			217
30	Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych w ramach wskaźnika stabilnego finansowania netto przed odliczeniem wniesionego zmiennego depozytu zabezpieczającego		8 757			438
31	Wszystkie pozostałe aktywa nieujęte w powyższych kategoriach		9 508	391	27 165	31 020
32	Pozycje pozabilansowe		15 589	16 103	36 774	3 856
33	Wymagane stabilne finansowanie ogółem					247 567
34	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)					129,0%

2.8.5. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty miesięczne oraz kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej Banku. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd, Komitet ds. Ryzyka oraz Rada Nadzorcza.

2.8.6. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej Banku są:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności płynnościowe plany awaryjne,
- 2) limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- 3) transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- 4) transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez podmioty, dla których ryzyka płynności jest istotne. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych przez Bank.

Akceptowalny poziom ryzyka zarówno na poziomie Banku jak i Grupy Kapitałowej Banku określany jest w ramach Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.

Bank co najmniej raz do roku przeprowadza przegląd procesu zarządzania ryzykiem (z uwzględnieniem wytycznych ILAAP) w celu weryfikacji czy proces zarządzania ryzykiem płynności jest odpowiedni do skali i złożoności ryzyka płynności na jakie narażony jest Bank oraz spójny z procesem zarządzania pozostałymi ryzykami i wymogami regulacyjnym. Działanie to zapewnia utrzymanie stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i środków

ograniczających ryzyko. Dodatkowo skuteczność procesu zarządzania ryzykiem jest stale monitorowana w ramach raportów określonych w rozdziale 2.8.5 niniejszego Raportu.

2.9. Ryzyko operacyjne

2.9.1. Wstęp

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego, a uwzględnia ryzyko prawne oraz ryzyko cyberbezpieczeństwa:

- ryzyko prawne - ryzyko poniesienia straty wynikającej z niezajomości, niezrozumienia i niestosowania norm prawnych oraz standardów rachunkowości, niemożności wyegzekwowania postanowień umów, niekorzystnych interpretacji lub rozstrzygnięć sądów albo organów administracji publicznej,
- ryzyko cyberbezpieczeństwa - stopień narażenia przez potencjalne, negatywne czynniki ryzyka cyberbezpieczeństwa, związane z technologiami teleinformatycznymi, mogące powodować szkodę finansową dla organizacji poprzez naruszenie dostępności, integralności, poufności lub rozliczalności informacji przetwarzanych w zasobach SIB.

Zgodnie ze strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie efektywności operacyjnej i kosztowej oraz bezpieczeństwa prowadzonej działalności przez ograniczanie występowania zdarzeń operacyjnych oraz ich negatywnych skutków.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku oraz na poziomie Grupy Kapitałowej Banku, odbywa się zgodnie z najlepszymi praktykami zarządzania ryzykiem w bankach oraz zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Podmioty wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Banku zarządzają ryzykiem operacyjnym wspólnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w Banku, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku, specyfiki i skali działalności poszczególnych podmiotów.

Profil ryzyka operacyjnego Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku rozumiany jako skala i struktura ekspozycji na ryzyko operacyjne, określony jest przez strategiczne limity tolerancji na ryzyko operacyjne. Zarząd określa poziomy wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, których przekroczenie jest sygnałem do podjęcia ewentualnych działań mających na celu nieprzekroczenie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowany jest na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Przepisy wewnętrzne Banku jednoznacznie określają organizację, podział kompetencji i zadania w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Grupy Kapitałowej Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków i polega na zapobieganiu materializacji zdarzeń operacyjnych powstających przy obsłudze produktów, realizacji procesów i eksploatacji aplikacji oraz na reagowaniu na występujące zdarzenia operacyjne. Reagowanie obejmuje:

- 1) identyfikowanie zdarzeń oraz wyjaśnianie przyczyn ich powstawania,
- 2) określanie skutków zdarzeń operacyjnych,
- 3) rejestrowanie danych o zdarzeniach operacyjnych i ich skutkach,
- 4) monitorowanie informacji o zdarzeniach operacyjnych i ich skutkach,
- 5) likwidowanie negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- 6) wdrażanie działań naprawczych i prewencyjnych.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących kontroli poziomu ryzyka operacyjnego, umożliwiającym realizację celów Banku. Głównymi obszarami systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- 1) bezpieczeństwo,
- 2) informatyka,
- 3) rozliczenia,
- 4) zasoby ludzkie,
- 5) działalność biznesowa,
- 6) administracja,
- 7) wsparcie (w szczególności zarządzanie ubezpieczeniami, powierzenie wykonania czynności podmiotom zewnętrznym, budowa i wdrażanie wewnętrznego modelu pomiaru ryzyka operacyjnego oraz systemów identyfikowania, oceny, monitorowania i limitowania ryzyka operacyjnego itp.).

Rada Nadzorcza, w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym, nadzoruje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym:

- 1) zatwierdza strategiczne limity tolerancji na ryzyko operacyjne Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) zatwierdza strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 3) ocenia proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w szczególności na podstawie cyklicznych raportów ryzyka operacyjnego uwzględniających roczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Zarząd, w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym, ustala proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w szczególności:

- 1) wyznacza cel zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) kształtuje strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 3) podejmuje uchwały w sprawie zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne oraz znacznych zmian i rozszerzeń podejścia AMA,
- 4) akceptuje wartość korekty kierowniczej dotyczącej wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- 5) przyjmuje raporty i informacje na temat ryzyka operacyjnego.

Prawidłowość realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym weryfikowana jest cyklicznie w ramach:

- 1) przeglądu strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym mającego na celu ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym,

- 2) samooceny utrzymania zgodności z wymogami dotyczącymi podejścia AMA,
- 3) walidacji podejścia AMA,
- 4) audytu wewnętrznego.

2.9.2. Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka operacyjnego

2.9.2.1. Identyfikacja, metoda pomiaru i oceny ryzyka operacyjnego

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych oraz przyczynach i skutkach ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości wskaźników ryzyka operacyjnego oraz dane dotyczące jakości systemu kontroli wewnętrznej.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych i jest przeprowadzana cyklicznie oraz przed wprowadzaniem nowych lub zmienianych produktów, procesów i aplikacji Banku z wykorzystaniem zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych oraz informacji pozyskiwanych w trakcie pomiaru, monitorowania, współpracy z podmiotami Grupy Kapitałowej Banku oraz raportowania ryzyka operacyjnego, w tym audytów wewnętrznych oraz audytów bezpieczeństwa.

W 2021 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej Banku miały PKO Bank Polski S.A. oraz Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A.

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) obliczanie wskaźników ryzyka operacyjnego: *KRI* i *RI*,
- 2) obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA (Bank z uwzględnieniem oddziału w Niemczech i oddziału w Czechach) oraz *BIA* (oddział w Słowacji oraz podmioty Grupy Kapitałowej Banku objęte konsolidacją ostrożnościową),
- 3) testy warunków skrajnych,
- 4) obliczanie kapitału wewnętrznego dla Grupy Kapitałowej Banku.

Wymóg *BIA* w zakresie działalności prowadzonej przez Bank objętej podejściem *BIA* obliczany jest zgodnie z Rozporządzeniem CRR (część III, tytuł III) i dotyczy tej części działalności prowadzonej przez Bank, do której Bank posiada zezwolenie KNF uzyskane w związku z łączeniem podejścia *BIA* i *AMA* do obliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymóg *AMA* jest wyliczany zgodnie z wymogami Rozporządzenia CRR i z uwzględnieniem wymogów zawartych w Rozporządzeniu RTS AMA. Podejście podlega niezależnemu przeglądowi oraz jest corocznie weryfikowane w ramach samooceny zgodności z wymogami AMA zgodnie z wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie procesu walidacji nadzorczej statystycznych metod obliczania wymogów kapitałowych, które są traktowane przez Bank jako dokument uzupełniający, stanowiący najlepsze praktyki w zakresie stosowanego zaawansowanego podejścia do pomiaru ryzyka operacyjnego.

Bank spełnia standardy dotyczące danych zewnętrznych i wewnętrznych, o których mowa w art. 322 ust. 3 i 4 Rozporządzenia CRR.

W pomiarze ryzyka operacyjnego Bank uwzględni wewnętrzne zdarzenia operacyjne, których poziom straty przekracza przyjęty próg i obejmuje okres:

- a) do modelowania dotkliwości od 1 stycznia 2005 r. do daty, na którą dokonywany jest pomiar,
- b) do modelowania rozkładu częstotliwości od 1 maja 2007 r. do daty, na którą dokonywany jest pomiar.

Jest to pełny zakres danych Banku spójny z udzielonym przez KNF zezwoleniem na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru ryzyka operacyjnego AMA.

Bank przyporządkowuje wewnętrzne dane historyczne dotyczące strat do linii biznesowych określonych w art. 317 Rozporządzenia CRR oraz do rodzajów zdarzeń strat zdefiniowanych w art. 324 Rozporządzenia CRR. Kolejne poziomy kategoryzacji rodzajów zdarzeń zostały wprowadzone na potrzeby Banku, celem gromadzenia danych o wyższym poziomie szczegółowości. Ponadto na potrzeby pomiaru ryzyka operacyjnego z wykorzystaniem metody zaawansowanego pomiaru wdrożona została segmentacja wykorzystująca ww. kategoryzację.

W bazie zdarzeń operacyjnych gromadzone są wszystkie zdarzenia operacyjne Banku, w tym powiązane z ryzykiem kredytowym oraz rynkowym. Straty z pogranicza ryzyka operacyjnego oraz ryzyka kredytowego, które są uwzględniane podczas kalkulacji wymogu w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka kredytowego zgodnie z art. 322 ust. 3 lit b) Rozporządzenia CRR są identyfikowane i wyłączone z modelowania ryzyka operacyjnego w celu wykluczenia możliwości podwójnego ujęcia tych samych rodzajów ryzyka. Wyjątkiem są koszty ryzyka prawnego portfela kredytów hipotecznych CHF, których część wartości zaksięgowana według stanu na dzień 30 września 2020 jest uwzględniana w pomiarze AMA jako konserwatywny bufor. Straty powiązane z ryzykiem rynkowym są uwzględniane w pomiarze ryzyka operacyjnego.

Przepisy wewnętrzne Banku dotyczące trybu gromadzenia danych o zdarzeniach operacyjnych obligują do raportowania wszystkich strat z tytułu ryzyka operacyjnego przekraczających kwotę progu przez wszystkie jednostki Banku niezależnie od systemów oraz lokalizacji geograficznych, których dotyczyła strata. Wysokość progu dla zdarzeń wewnętrznych została ustalona z uwzględnieniem ekonomicznego kosztu gromadzenia informacji o zdarzeniach operacyjnych i ich wartości dodanej w pomiarze ryzyka operacyjnego.

W ramach informacji o zdarzeniach operacyjnych Bank gromadzi:

- a) informacje opisowe na temat czynników lub przyczyn zdarzenia straty,
- b) straty brutto i kwot odzyskanych ze straty brutto,
- c) daty rozpoczęcia zdarzenia oraz daty ujawnienia zdarzenia, oraz daty ujęcia rozumianą jako datę pierwszego ujęcia kwoty straty z tytułu zdarzenia operacyjnego w rachunku zysków i strat.

Metoda przypisania strat wywołanych zdarzeniami w jednostkach Banku określa linię biznesową, do której powinno zostać przypisane zdarzenie w zależności od produktu, którego dotyczy lub jednostki Banku, której dotyczy skutek finansowy. Alokacja do danej linii biznesowej następuje w oparciu o:

- a) produkt bankowy, z którym jest związana strata,
- b) jednostkę Banku, której dotyczy strata, jeżeli nie jest ona związana z produktem bankowym.

Straty powstałe na skutek zdarzeń rozciągniętych w czasie, lecz powiązanych ze sobą oraz występujące w różnych momentach czasu, lecz powstałe na skutek tego samego zdarzenia są raportowane jako pojedyncze zdarzenie o przypisanych do niego kilku skutkach finansowych. W przypadku zdarzeń powiązanych ze sobą, sumę kwot strat tych zdarzeń agreguje się do jednej obserwacji, względem zdarzenia agregującego. W przypadku zastosowania wyjątków od przyjętego sposobu agregacji, uzasadnia się je oraz weryfikuje czy nie przyczyniają się one do nienależytego obniżenia wymogu AMA. Jako datę obserwacji uwzględnioną w pomiarze przyjmuje się:

- 1) dla zdarzeń niepowiązanych z ryzykiem prawnym, datę ujawnienia zdarzenia operacyjnego,
- 2) dla zdarzeń powiązanych z ryzykiem prawnym, datę ujęcia, a w przypadku braku przypisanej daty ujęcia do obserwacji – datę wystąpienia najwcześniejszej kwoty straty.

Dodatkowo w pomiarze ryzyka operacyjnego uwzględniane są dane makroekonomiczne oraz dane obrazujące rozmiar działalności operacyjnej i biznesowej Banku zgodnie z art. 322 ust. 6 Rozporządzenia CRR. Czynniki otoczenia biznesowego są wykorzystywane do skalowania dotkliwości i częstotliwości strat w pomiarze LDA, a czynniki kontroli wewnętrznej są uwzględniane w korekcie z tytułu zmian jakości kontroli.

Zgodnie z wymogami art. 322 ust. 4 Rozporządzenia CRR Bank stosuje dane zewnętrzne przy wyliczeniach LDA dla wybranych modelowych kategorii ryzyka podejścia AMA i jako bazę informacji do analizy w ramach analizy scenariuszowej. Dane zewnętrzne stanowią uzupełnienie danych wewnętrznych w ramach pomiaru ryzyka operacyjnego i pochodzą m. in. z systemu wymiany informacji na temat zdarzeń z obszaru ryzyka operacyjnego, prowadzonego przez Związek Banków Polskich (ZORO). Bank dokonuje okresowych przeglądów zasad stosowania danych zewnętrznych w pomiarze AMA.

Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA odpowiada wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne, powiększonej o wynik analizy scenariuszowej oraz skorygowanej o wartość korekty z tytułu zmian jakości kontroli wewnętrznej i korekty kierowniczej, zgodnie z poniższą formułą:

$$AMA = (LDA + AS) * (1 + KW) + KK$$

gdzie:

- AMA - wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego (wymóg AMA),
- LDA - wartość zagrożona,
- AS - wynik analizy scenariuszowej,
- KW - korekta z tytułu zmian jakości kontroli,
- KK - korekta kierownicza.

Miara wymogu AMA obejmuje potencjalnie poważne przypadki skrajne, osiągając normę ostrożnościową na poziomie ufności 99,9% przez okres jednego roku zgodnie z wytycznymi art. 322 ust. 2 lit. a Rozporządzenia CRR.

Wyliczenia wartości zagrożonej dokonuje się za pomocą podejścia rozkładu strat (LDA). W ramach tego podejścia, na podstawie historycznych wewnętrznych i zewnętrznych danych o zdarzeniach operacyjnych oraz o otoczeniu operacyjnym, mierzy się potencjalną stratę, która z prawdopodobieństwem 99,9% nie zostanie przekroczona w ciągu najbliższego roku.

Celem analizy scenariuszowej jest uwzględnienie w wymogu AMA ryzyka operacyjnego związanego z typami zdarzeń operacyjnych, które nie zostały pokryte podejściem LDA. Wyniki analizy scenariuszowej zgodnie z art. 322 ust. 5 Rozporządzenia CRR są oparte na opiniach ekspertów, informacji o stratach, które wystąpiły w innych instytucjach oraz profilu tych instytucji a także uzupełniających informacji o profilu działalności Banku.

Korekta z tytułu zmian jakości kontroli pozwala na uwzględnienie możliwości pogorszenia jakości kontroli w Banku skutkującej wzrostem częstotliwości lub dotkliwości zdarzeń operacyjnych. Stosowane oceny adekwatności i efektywności kluczowych mechanizmów kontrolnych są prospektywne i odzwierciedlają potencjalne źródła ryzyka operacyjnego – oceny odzwierciedlają stan funkcjonowania procesów w Banku, w tym mechanizmów kontrolnych a zidentyfikowane kwestie, do czasu ich wyeliminowania mogą powodować powstanie strat finansowych i zmian w profilu ryzyka Banku (zgodnie z wytycznymi art. 322 ust. 6 Rozporządzenia CRR i art. 27 Rozporządzenia RTS AMA).

Celem korekty kierowniczej jest uwzględnienie w kalkulacji wymogu AMA nadzwyczajnych zdarzeń, które ze względu na swoją specyfikę nie zostały uwzględnione w wymogu AMA w ramach podejścia LDA ani w ramach analizy scenariuszowej.

Zgodnie z wymogami art. 322 ust. 5 Rozporządzenia CRR i art. 26 Rozporządzenia RTS AMA w ramach pomiaru ryzyka przeprowadzane są testy warunków skrajnych, które dotyczą potencjalnych następstw realizacji skrajnie niekorzystnych, lecz możliwych, scenariuszy. Ma to na celu określenie wrażliwości wyników Banku na realizację scenariusza testowego oraz ustalenie czy wymóg AMA pokrywa łączną kwotę strat wynikających z realizacji tych scenariuszy. Dotychczasowe wyniki testów warunków skrajnych nie podważają dostatecznego konserwatyzmu wymogu AMA. Dodatkowo Bank dokonuje testowania wstecznego poprawności obliczonego wymogu AMA. Wyniki testowania wstecznego potwierdzają dostateczny konserwatyzm wymogu AMA.

Departament Walidacji Modeli, jako niezależna jednostka Banku, cyklicznie dokonuje walidacji stosowanego podejścia AMA zgodnie z wymogami określonymi w art. 321 lit. f Rozporządzenia CRR oraz art. 16 i 17 Rozporządzenia RTS AMA. Celem walidacji podejścia AMA jest niezależna ocena stopnia realizacji przez model potrzeb biznesowych znanych w momencie przeprowadzania walidacji. Niezależność procesu walidacji zapewniona jest poprzez odpowiednie umiejscowienie komórki walidacyjnej w strukturze organizacyjnej Banku, która w sprawach związanych z walidacją modeli podlega bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu nadzorującemu Obszar Zarządzania Ryzykiem.

Za przeprowadzanie audytu wewnętrznego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym odpowiada Departament Audytu Wewnętrznego. Istotnymi elementami podlegającymi badaniu audytu zgodnie z wytycznymi art. 16 Rozporządzenia RTS AMA są systemy pomiaru ryzyka operacyjnego oraz także ocena w zakresie jakości źródeł i danych wykorzystywanych do celów pomiaru ryzyka operacyjnego i zarządzania nim.

2.9.2.2. Polityka ubezpieczeniowa Banku

W celu zminimalizowania niekorzystnych skutków finansowych zdarzeń operacyjnych Bank prowadzi politykę ubezpieczeniową polegającą na zapewnieniu ciągłej i efektywnej ochrony ubezpieczeniowej w zamian za akceptowalny poziom kosztów. PKO Bank Polski S.A. dąży do stosowania jednolitych zasad ubezpieczenia dla całej Grupy Kapitałowej Banku tak aby zoptymalizować zakres oraz koszty ochrony ubezpieczeniowej poprzez wykorzystanie efektu skali.

Program ubezpieczeniowy Banku jest na bieżąco monitorowany pod kątem identyfikacji potrzeby niezbędnych zmian.

2.9.2.3. Wpływ ubezpieczeń

Bank w obliczaniu wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego uwzględnia wpływ ubezpieczeń.

Wykorzystywane przez Bank do pomniejszenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego polisy ubezpieczeniowe spełniają kryteria określone w art. 323 Rozporządzenia CRR oraz w art. 36-44 Rozporządzenia RTS AMA i są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku w zakresie wyliczenia wartości pomniejszeń wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ubezpieczeń. Polisy ubezpieczeniowe Banku dotyczą przede wszystkim ubezpieczenia od przestępstw i odpowiedzialności cywilnej zawodowej, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej Członków władz Spółki, odpowiedzialności cywilnej Banku oraz ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk. Przy wyliczeniu pomniejszeń z tytułu posiadanych ubezpieczeń Bank uwzględnia udział własny oraz franszyzę.

Zgodnie z art. 323 Rozporządzenia CRR obniżenie wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu uznania ubezpieczeń i innych mechanizmów transferu ryzyka nie przekracza wartości 20% wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego przed uwzględnieniem technik ograniczania ryzyka.

2.9.3. Kontrola ryzyka operacyjnego

Celem kontroli ryzyka operacyjnego jest dążenie do utrzymania poziomu ryzyka operacyjnego Banku i Grupy Kapitałowej Banku na ustalonym poziomie.

Kontrola ryzyka operacyjnego obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku mechanizmów kontroli ryzyka w postaci limitów ryzyka operacyjnego, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów strat oraz wskaźników ryzyka operacyjnego, wraz z wartościami progowymi i krytycznymi.

Strategiczne limity tolerancji na ryzyko operacyjne określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza. Dodatkowo Zarząd określa poziomy wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne dla Banku oraz dla Grupy Kapitałowej Banku, których przekroczenie jest sygnałem do podjęcia działań zarządczych ograniczających ryzyko operacyjne.

W Banku funkcjonuje system limitów strat przypisanych poszczególnym jednostkom Banku lub pionom funkcjonalnym zarządzających ryzykiem operacyjnym związanym z poszczególnymi obszarami systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym, którego celem jest określenie maksymalnego, dopuszczalnego poziomu ryzyka operacyjnego dla poszczególnych jednostek Banku lub pionów funkcjonalnych, zapewniającego niedopuszczenie do przekroczenia strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne.

2.9.4. Monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu obserwację odchyżeń od założonych punktów odniesienia (w szczególności limitów, wartości progowych, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń) w celu diagnozowania obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- 1) stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji dla Banku, Grupy Kapitałowej Banku oraz limitów strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- 2) zdarzenia operacyjne i ich skutki,
- 3) wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- 4) wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA w zakresie działalności oddziału w Słowacji oraz zgodnie z podejściem AMA w zakresie pozostałej działalności prowadzonej przez Bank, a dla podmiotów Grupy Kapitałowej Banku objętych konsolidacją ostrożnościową zgodnie z podejściem BIA,
- 5) wyniki testów warunków skrajnych, w tym odwrotnych testów warunków skrajnych,
- 6) wartości wskaźników ryzyka operacyjnego w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- 7) poziom ryzyka dla Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku, obszarów i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku takich jak samoocena, wskaźniki ryzyka operacyjnego, limity strat,
- 8) skuteczność i terminowość podejmowanych działań zarządczych w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- 9) działania zarządcze związane z występowaniem podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka operacyjnego oraz ich skuteczność w zakresie obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego.

2.9.5. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu oraz Rady Nadzorczej w cyklach miesięcznych i kwartalnych. Zakres informacji jest dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

Odbiorcami informacji miesięcznych są KRO, wyższa kadra kierownicza, jednostki Banku odpowiedzialne za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Informacja miesięczna zawiera w szczególności informacje o:

- 1) liczbie i skutkach zdarzeń operacyjnych,
- 2) strukturze zdarzeń operacyjnych,
- 3) wartościach wybranych wskaźników ryzyka operacyjnego,
- 4) poziomie ryzyka operacyjnego dla strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów strat oraz samooceny ryzyka operacyjnego.

Odbiorcami raportów kwartalnych są KRO, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- 1) profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku, pomiaru LDA,
- 2) poziomu ryzyka operacyjnego dla Banku, obszarów i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym takich jak samoocena, wskaźniki ryzyka operacyjnego, limity strat,
- 3) wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,

- 4) działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego.

2.9.6. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Działania zarządcze podejmuje się w następujących przypadkach:

- 1) z inicjatywy KRO lub Zarządu,
- 2) z inicjatywy jednostek Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- 3) gdy ryzyko operacyjne przekroczyło poziom ustalony przez Zarząd lub KRO.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego osiągnął stan podwyższony lub wysoki Bank stosuje następujące podejścia i instrumenty zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- 1) redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji przez wprowadzenie lub wzmocnienie instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym takich jak:
 - a) instrumenty kontrolne (m.in. autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
 - b) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
 - c) ustalenie lub weryfikacja wartości progowych i krytycznych wskaźników ryzyka operacyjnego,
 - d) ustalenie lub weryfikacja limitów ryzyka operacyjnego,
 - e) plany awaryjne,
- 2) transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny:
 - a) ubezpieczenia,
 - b) outsourcing,
- 3) unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

2.9.7. Poniesione straty i działania zarządcze ograniczające ryzyko operacyjne

W 2021 roku w Banku zostały ujawnione zdarzenia z tytułu ryzyka operacyjnego, z wyłączeniem strat powiązanych z procesem kredytowania, które obejmowały straty zaprezentowane w tabeli 2.38 na łączną kwotę netto w wysokości 24,11 mln PLN (56,46 mln PLN brutto).

Najistotniejsze zdarzenia operacyjne zostały ujawnione w kategorii Oszustwa zewnętrzne, m.in. dotyczące realizacji nieuprawnionych przelewów wskutek skorzystania przez klientów Banku z wysoko pozycjonowanych w wyszukiwarkach internetowych linków przekierowujących do fałszywych stron podszywających się pod serwis bankowości internetowej Banku. W efekcie podania przez klientów poufnych danych na tego typu stronie dochodziło do realizacji oraz prób realizacji przez cyberprzestępców nieuprawnionych przelewów z rachunków klientów. Bank podejmuje skuteczne działania w celu zablokowania ww. transakcji lub odzyskania środków.

Tabela 2.38. Straty* z tytułu zdarzeń ujawnionych

KATEGORIE ZDARZEŃ - PKO BANK POLSKI SA		2021	
Kategoria ogólna	Kategoria szczegółowa	Wysokość straty brutto**	Wysokość straty netto***
Oszustwa wewnętrzne	Działania nieuprawnione	0,32	0,00
	Kradzież i oszustwo	1,03	0,92
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	1,83	0,60
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0,26	0,24
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0,01	0,01
	Wady produktów	1,29	1,21
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0,09	0,05
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	0,07	0,05
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	3,45	2,68
	Napływ i dokumentacja klientów	0,25	0,00
	Zarządzanie rachunkami klientów	0,27	0,14
	Sprzedawcy i dostawcy	2,40	2,02
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	3,43	0,22
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	41,75	15,97
Razem		56,46	24,11

* Straty nie uwzględniają strat z tytułu ryzyka operacyjnego powiązanych z ryzykiem kredytowym, które traktowane są jako straty ryzyka kredytowego do celów obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych

** Straty brutto na dzień 31.12.2021 r. obejmują zgodnie z Rekomendacją M KNF straty zrealizowane (np. rezerwy, odpisy, koszty), jak i straty niezrealizowane (straty potencjalne); nie uwzględniają z kolei odzysków bezpośrednich ani odzysków z tytułu mechanizmu transferu ryzyka

*** Straty netto na dzień 31.12.2021 r. obejmują straty zrealizowane (np. rezerwy, odpisy, koszty)

W celu ograniczania strat z tytułu ryzyka operacyjnego w Banku podejmowane są działania zarządcze mające zarówno charakter doraźny, jak i systemowy. Działania doraźne obejmują bezpośrednio reagowanie na identyfikowane źródła ryzyka, niwelowanie nieprawidłowości o charakterze odwracalnym oraz odzyskiwanie utraconych środków. Na działania systemowe składają się m.in. zabezpieczenia systemów informatycznych, doskonalenie sposobów autoryzacji transakcji, rozwój procesów identyfikacji i blokowania przelewów na rachunki zidentyfikowane jako przestępcze, rozwój systemu antyfraudowego, rozwój i optymalizacja systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML), doskonalenie procesów, optymalizacja kontroli wewnętrznej, szkolenia, transfer ryzyka (ubezpieczenia, outsourcing).

Bank stale podnosi zabezpieczenia systemów IT, w szczególności w zakresie aplikacji wykorzystywanych przez klientów Banku - dotyczy to m.in. aktywnego zwalczania stron phishingowych podszywających się pod serwisy Banku, identyfikacji zamiarów oraz możliwości przestępców z uwzględnieniem taktyk, technik i procedur (normalizacja i ustrukturyzowanie informacji o zagrożeniach w jednym modelu danych), śledzenia rozwoju złośliwego oprogramowania atakującego klientów Banku, rozwoju mechanizmów detekcji zainfekowanych komputerów klientów oraz doskonalenia reguł i rozszerzania zakresu monitoringu transakcji elektronicznych.

W 2021 roku Bank wdrożył projekt CyberSecurity Operations Center, w ramach którego zoptymalizowano procesy w obszarze cyberbezpieczeństwa oraz przygotowano strategię świadczenia usług dla Spółek GK Banku. Ponadto w 2021 roku Bank wdrożył system klasy SOAR umożliwiający automatyzację obsługi incydentów bezpieczeństwa, doskonalili systemy wykrywania incydentów, anomalii oraz zaawansowanych typów złośliwego oprogramowania, zapewnił aktualność technologiczną rozwiązań do informatyki śledczej zgodnie z aktualnym profilem wymagań.

Ponadto pracownicy Banku są systematycznie edukowani w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w tym środowisku. Mogą oni korzystać ze szkoleń dotyczących zagrożeń związanych z:

- korzystaniem z urządzeń mobilnych,
- korzystaniem z własnego sprzętu informatycznego w celach zawodowych oraz korzystaniem ze sprzętu służbowego w celach prywatnych,
- publikowaniem przez pracowników informacji dotyczących Banku w Internecie (w szczególności na portalach społecznościowych),
- atakami socjotechnicznymi.

Zgodnie z polityką Banku, zasad cyberbezpieczeństwa muszą przestrzegać nie tylko pracownicy, ale również podmioty zewnętrzne (wykonawcy). Bank określa wymagania bezpieczeństwa dla dostawców usług IT w zakresie ochrony informacji Banku, dostępu do budynków i pomieszczeń Banku, ochrony SIB.

Działająca w strukturach Banku specjalistyczna komórka CERT realizuje strategię zapewnienia bezpieczeństwa informatycznego usług świadczonych przez Bank. CERT PKO BP jest członkiem międzynarodowego forum zrzeszającego zespoły reagujące - FIRST oraz należy do grupy roboczej europejskich zespołów

reagujących – TERENA TF-CSIRT i działającej przy niej organizacji Trusted Introducer. Udział w międzynarodowych organizacjach pozwala zespołowi CERT PKO BP na bardziej skuteczne i szybsze reagowanie na zagrożenia cyberbezpieczeństwa poprzez współpracę operacyjną oraz wymianę doświadczeń i wiedzy z podobnymi jednostkami na całym świecie. Członkostwo Banku, będącego organizacją spełniającą najwyższe standardy krajowe oraz międzynarodowe w zakresie cyberbezpieczeństwa, w ww. organizacjach jest potwierdzeniem wysokiego poziomu realizowanych usług oraz uznaniem dla profesjonalizmu i umiejętności w zakresie zapewniania bezpieczeństwa informatycznego Banku. Zespół CERT PKO BP roku działa w trybie 24/7/365, a w ramach działań aktywnie walczy z zagrożeniami w Internecie, w szczególności dotyczącymi bankowości internetowej oraz mobilnej.

Przedstawiciele Banku angażują się w prace realizowane w ramach Bankowego Centrum Cyberbezpieczeństwa (BCC), działającego w ramach Związku Banków Polskich. Celem BCC jest realizacja kompleksowych i długofalowych działań na kilku poziomach: wewnątrzsektorowym, międzysektorowym (m.in. współpraca z instytucjami z sektora telekomunikacji, transportu czy energetyki), ogólnokrajowym (współpraca z administracją państwową, organami ścigania) i międzynarodowym, zmierzających do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa bankowości mobilnej i elektronicznej oraz przygotowanie narzędzi (struktury, procedury, mechanizmy wymiany informacji) umożliwiających zarządzanie sytuacją kryzysową (np. w przypadku zmasowanego ataku cyberprzestępców na sektor bankowy).

W Banku funkcjonuje system antyfraudowy, służący do kompleksowego wykrywania prób nadużyć na szkodę Banku i klientów. Analityka antyfraudowa oparta jest na silnikach decyzyjnych działających w trybie NRT dla procesów kredytowych i w czasie rzeczywistym dla procesów transakcyjnych. Algorytmy wykrywania prób dokonania nadużyć wykorzystują, zaawansowane metody statystyczne detekcji zdarzeń rzadkich, zarówno w kluczowych obszarach kredytowych klientów w oddziałach i agencjach Banku, jak również w kanałach zdalnych oraz w strumieniach transakcyjnych. Modele antyfraudowe analizują zarówno nieuprawnione aktywności pracowników Banku, jak i wykrywają rachunki potencjalnie prowadzone w celu dokonywania przelewów środków pochodzących z wyłudzeń.

W zakresie fizycznego bezpieczeństwa obiektów oraz przechowywanych w nich wartości pieniężnych i przetwarzanych informacji, stosowane są zabezpieczenia techniczne oraz zdalna ochrona w formie monitorowania sygnałów alarmowych z zapewnionym dojazdem grup interwencyjnych. Dodatkowo w wybranych oddziałach oraz obiektach kluczowych stosowana jest ochrona stała. Zarządzanie ochroną fizyczną, monitorowanie sygnałów alarmowych oraz prace w zakresie zabezpieczenia obiektów ukierunkowane są na minimalizację zagrożeń związanych z przechowywaniem znacznych ilości gotówki, takich jak napady, włamania i inne zagrożenia fizycznego bezpieczeństwa, jak pożary, zniszczenia mienia, wandalizm i terroryzm. W związku z epidemią COVID-19, w 2021 roku dostosowano ochronę fizyczną do zmian organizacyjnych w pracy oddziałów. Ponadto prowadzona jest analiza zagrożeń urzędzeń samoobsługowych (analizowany jest poziom zagrożenia każdej lokalizacji) w celu określenia potrzeb dodatkowego zabezpieczenia lokalizacji, m.in. w świetle wzmocnionych ataków na urzędzenia metodą wybuchową.

Zabezpieczenia techniczne i ochrona fizyczna służą także bezpieczeństwu infrastruktury teleinformatycznej Banku oraz przetwarzanych w Banku informacji stanowiących tajemnicę bankową i dane osobowe, zapewniając poziom ich zabezpieczenia wymagany przepisami prawa, adekwatny do oceny ryzyka operacyjnego oraz optymalny pod względem kosztów. Bezpieczeństwo systemu informatycznego zapewniane jest poprzez fizyczne ograniczenia, jak również poprzez stosowanie nieustannie nowocześniejszych systemów alarmowych, kontroli dostępu, telewizji dozorowej i przeciwpożarowych.

W 2021 roku:

- 1) zrealizowano m.in. projekty dotyczące wykonania lub modernizacji systemów przeciwpożarowych wybranych obiektów,
- 2) zintensyfikowano działania Banku mające na celu przeciwdziałanie włamaniom do urzędzeń samoobsługowych (ATM) metodą wybuchową,
- 3) wdrożono nowe mechanizmy uszczelniające proces monitoringu w bankowości elektronicznej, kartowej oraz mobilnej. Dodatkowo został uszczelniony proces udzielania pożyczek gotówkowych,
- 4) doskonalono systemy wykrywania incydentów, anomalii, zaawansowanych typów złośliwego oprogramowania oraz automatyzowano obsługę incydentów,
- 5) kontynuowany był projekt biometryczny. Jego celem jest opracowanie systemu umożliwiającego bezpieczną i skuteczną weryfikację osoby w kanale stacjonarnym i zdalnym na podstawie jej niepowtarzalnych cech fizycznych czy behawioralnych, wykorzystujących innowacyjną technologię biometryczną. Projekt współfinansowany jest przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- 6) w celu ograniczenia ryzyka prawnego zawierane były umowy z klientami indywidualnymi posiadającymi czynne kredyty w CHF, które były przeznaczone na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych. Pozytywnie zakończonych mediacji oraz zawartych umów było około 4,6 krotnie więcej niż negatywnych zakończeń.

2.9. Ryzyko biznesowe

2.9.1. Wstęp

Ryzyko biznesowe (strategiczne) to ryzyko nieosiągnięcia założonych celów finansowych, w tym poniesienia strat, wynikające z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych, negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

2.9.2. Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Grupy Kapitałowej Banku i które mogą znacznie wpływać na sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Grupy Kapitałowej Banku. Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez jakościową ocenę ryzyka biznesowego oraz identyfikację i analizę czynników, które miały wpływ na znaczne odchylenia realizacji przychodów oraz kosztów od ich prognozowanych wartości.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego obejmuje:

- 1) wyliczenie kapitału wewnętrznego,
- 2) przeprowadzanie testów warunków skrajnych
- 3) przeprowadzanie odwrotnych testów warunków skrajnych,
- 4) stopień wykorzystania strategicznego limitu tolerancji.

Ocena poziomu ryzyka biznesowego dokonywana jest w ujęciu kwartalnym, w oparciu o poziom ryzyka wynikający z:

- 1) poziomu wyliczonych strategicznych limitów tolerancji,
- 2) jakościowej oceny ryzyka biznesowego,
- 3) wskaźnika opartego na odchyleniach realizacji przychodów i kosztów od ich prognozowanych wartości oraz poziomie kapitału wewnętrznego.

2.9.3. Kontrola ryzyka biznesowego

Celem kontroli ryzyka biznesowego jest dążenie do utrzymania poziomu ryzyka biznesowego Grupy Kapitałowej Banku na akceptowalnym poziomie.

Kontrola ryzyka biznesowego obejmuje ustalanie i cykliczny przegląd mechanizmów kontroli ryzyka w postaci limitów tolerancji na ryzyko biznesowe, wraz z jego wartościami progowymi i krytycznymi, adekwatnymi do skali i złożoności działalności Grupy Kapitałowej Banku.

2.9.4. Monitorowanie ryzyka biznesowego

Celem monitorowania ryzyka biznesowego jest diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Monitorowaniu podlegają w szczególności:

- 1) strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe,
- 2) wyniki testów warunków skrajnych (scenariusze obejmują następujące typy zdarzeń: wzrost kosztów bez jednoczesnej zmiany przychodów, nasilenie zjawiska niewypracowania prognozowanego wyniku, kumulacja strat, wzrost skali strat),
- 3) wyniki odwrotnych testów warunków skrajnych,
- 4) poziom kapitału wewnętrznego,
- 5) odchylenia realizacji ryzyka biznesowego od prognozy,
- 6) wyniki jakościowej oceny ryzyka biznesowego.

2.9.5. Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego Grupy Kapitałowej Banku prowadzone jest w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów ryzyka biznesowego są KZAP, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty zawierają m.in. wyniki pomiaru ryzyka biznesowego, w szczególności kapitał wewnętrzny, stopień wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko biznesowe, wyniki jakościowej oceny ryzyka biznesowego, prognozę kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego, testowanie wsteczne prognozy oraz wyniki monitoringu wysokości przychodów i kosztów Banku, wyniki testów warunków skrajnych oraz odwrotnych testów warunków skrajnych, wyniki corocznej oceny adekwatności i skuteczności zarządzania ryzykiem, w tym przeglądu procesu zarządzania ryzykiem biznesowym, informacje na temat ryzyka biznesowego w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku, w szczególności kapitał wewnętrzny oraz stopień wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko biznesowe.

2.9.6. Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- 1) weryfikacji i aktualizacji kwartalnych prognoz finansowych, z uwzględnieniem działań zmierzających do ograniczenia poziomu ryzyka biznesowego,
- 2) monitorowaniu poziomu strategicznego limitu tolerancji na ryzyko biznesowe.

2.10. Ryzyko modeli

2.10.1. Wstęp

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli. W ramach Grupy Kapitałowej Banku ryzyko modeli zarządzane jest zarówno na poziomie danego podmiotu Grupy Kapitałowej Banku (właściciela modelu), jak i na poziomie Banku jako podmiotu dominującego Grupy Kapitałowej Banku.

Celem zarządzania ryzykiem modeli jest ograniczanie ryzyka poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli poprzez odpowiednio zdefiniowany i realizowany proces zarządzania modelami.

Wszystkie modele istotne w Banku oraz modele podmiotów Grupy Kapitałowej Banku istotne dla Grupy Kapitałowej Banku objęte są procesem niezależnej walidacji przeprowadzanej przez jednostkę walidacyjną PKO Banku Polskiego S.A.

2.10.2. Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli polega w szczególności na:

- 1) gromadzeniu informacji o wykorzystywanych, a także planowanych do wdrożenia modelach,
- 2) cyklicznym określaniu istotności modeli.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. Ocena pozwala na ustalenie profilu ryzyka oraz zidentyfikowanie modeli, które generują najwyższe ryzyko narażając Grupę Kapitałową Banku na potencjalne straty. Oceny dokonuje się na poziomie pojedynczego modelu, a także w ujęciu zagregowanym na poziomie poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej Banku.

2.10.3. Kontrola ryzyka modeli

Celem kontroli ryzyka modeli jest utrzymanie zagregowanej oceny ryzyka modeli na poziomie akceptowanym przez Grupę Kapitałową Banku. Kontrola ryzyka modeli polega na określeniu mechanizmów wykorzystywanych do diagnozowania poziomu ryzyka modeli oraz narzędzi ograniczania poziomu tego ryzyka. W ramach narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania ryzyka modeli wyróżnia się strategiczny limit tolerancji na ryzyko modeli oraz wartości progowe ryzyka modeli.

2.10.4. Monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Monitorowanie ryzyka modeli, obejmuje:

- 1) aktualizację poziomu ryzyka modeli,
- 2) ocenę wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko modeli oraz wartości progowych ryzyka modeli,
- 3) weryfikację statusu wykonania oraz ocenę skuteczności realizacji działań w ramach ograniczania ryzyka modeli.

Wyniki monitorowania są cyklicznie prezentowane w raportach skierowanych do KR, Zarządu oraz Rady Nadzorczej i zawierają kompleksową ocenę ryzyka modeli, a w szczególności:

- 1) informacje o stopniu wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko modeli,
- 2) informacje o poziomie ryzyka modeli (w ujęciu jednostkowym i skonsolidowanym),
- 3) mapę ryzyka modeli,
- 4) ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- 5) ewentualne propozycje nowych działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli.

2.10.5. Działania zarządcze dotyczące ryzyka modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka poprzez ustalenie akceptowalnych poziomów ryzyka oraz podejmowanie decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

2.11. Ryzyko zmian makroekonomicznych

2.11.1. Wstęp

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Grupy Kapitałowej Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku.

2.11.2. Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych (w szczególności struktura bilansu i plany reakcji przygotowywane na potrzeby scenariuszy stresowych) i niezależnych od działań Grupy Kapitałowej Banku (czynniki makroekonomiczne). Grupa Kapitałowa Banku identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka zmian makroekonomicznych i obejmuje:

- 1) wyznaczenie w ramach kompleksowych testów warunków skrajnych wyniku finansowego (w oparciu o scenariusze: bazowy - zakładający przyspieszenie szczepień w 2021 r. i osiągnięcie odporności populacyjnej; stresowy - zakładający utrzymywanie się podwyższonego poziomu zakażeń koronawirusem do 2024), wraz z jego składowymi oraz miar ryzyka,
- 2) przeprowadzanie odwrotnych testów warunków skrajnych,
- 3) wyliczanie kapitału wewnętrznego.

Ocena poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych dokonywana jest w cyklu rocznym, w oparciu o wyniki cyklicznych kompleksowych testów warunków skrajnych (scenariusze dla oceny ryzyka zmian makroekonomicznych). Poziom ryzyka zmian makroekonomicznych określa się jako umiarkowany, podwyższony lub wysoki.

2.11.3. Kontrola ryzyka zmian makroekonomicznych

Celem kontroli ryzyka zmian makroekonomicznych jest dążenie do ograniczenia niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku.

Kontrola ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu dostosowanego do skali działalności Grupy Kapitałowej Banku dopuszczalnego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych i jego wpływu na funkcjonowanie i sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku. Dopuszczalny poziom ryzyka zmian makroekonomicznych oznacza sytuację, w której wyniki kompleksowych testów warunków skrajnych nie wskazują na konieczność podejmowania działań naprawczych, lub działania naprawcze, konieczne do podjęcia będą wystarczające do poprawy sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Banku.

2.11.4. Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych polega na analizie sytuacji makroekonomicznej, czynników makroekonomicznych, na które Grupa Kapitałowa Banku jest wrażliwa, poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych oraz wyników kompleksowych testów warunków skrajnych.

2.11.5. Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w cyklu kwartalnym w postaci raportu przekazywanego KZAP, KR, Zarządowi, Komitetowi ds. Ryzyka Rady Nadzorczej oraz Radzie Nadzorczej.

Raportuje się w szczególności:

- 1) wyniki pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych, w szczególności kapitał wewnętrzny,
- 2) poziom ryzyka zmian makroekonomicznych,
- 3) wyniki kompleksowych testów warunków skrajnych,
- 4) wyniki odwrotnych testów warunków skrajnych.

2.11.6. Działania zarządcze dotyczące ryzyka zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- 1) ustaleniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- 2) podjęciu działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

2.12. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA

W PKO Banku Hipotecznym S.A. obowiązuje system zarządzania ryzykiem spójny z systemem obowiązującym w Grupie Kapitałowej Banku.

Specjalistyczny charakter banku hipotecznego sprawia, że:

- 1) zarządzanie ryzykiem kredytowym dotyczy głównie kompetencji w zakresie segmentu kredytów hipotecznych, oceny zdolności kredytowej klienta detalicznego i oceny bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości (BHWN),
- 2) głównym źródłem finansowania jest emisja długoterminowych listów zastawnych, kompetencje w zakresie zarządzania płynnością koncentrują się w obszarze emisji instrumentów na krajowym i zagranicznym rynku długu zabezpieczonego.

PKO Bank Hipoteczny S.A. buduje portfel kredytów hipotecznych w drodze sprzedaży agencyjnej oraz nabywania wierzycielności od podmiotu dominującego. Portfel kredytów hipotecznych stanowi podstawę puli zabezpieczającej emisję listów zastawnych.

Bankowo-hipoteczna wartość nieruchomości jest to ustalona przez PKO Bank Hipoteczny S.A. wartość, która w ocenie banku odzwierciedla poziom ryzyka związanego z nieruchomością jako przedmiotem zabezpieczenia udzielanych kredytów oraz służy do określenia kwoty, do jakiej może być udzielony kredyt zabezpieczony hipoteką na danej nieruchomości lub do decyzji, czy wierzycielność zabezpieczona na przedmiotowej nieruchomości może być nabyta przez Bank.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Bank Polski

PKO Bank Hipoteczny S.A. ustala BHWN w oparciu o ekspertyzę bankowo-hipoteczną wartości nieruchomości, która jest wykonywana z zachowaniem należytej staranności i ostrożności, uwzględniając jedynie te cechy nieruchomości i nakłady konieczne do jej budowy, które będą miały charakter trwały i przy założeniu racjonalnej eksploatacji będą możliwe do uzyskania przez każdego posiadacza nieruchomości. W ekspertyzie, sporządzonej na określoną datę, udokumentowane są założenia i parametry przyjęte do analizy, proces ustalania BHWN i wynikająca z niego propozycja BHWN. Ekspertyza uwzględnia analizy i prognozy dotyczące parametrów specyficznych dla danej nieruchomości, które mają wpływ na ocenę ryzyka kredytowego, a także czynniki o charakterze ogólnym np. rozwój liczby ludności, stopę bezrobocia, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Hipoteczny list zastawny to dłużny papier wartościowy imienny lub na okaziciela, emitowany przez banki hipoteczne, którego podstawą emisji jest pula wierzytelności zabezpieczonych hipoteką. Listy zastawne są emitowane głównie na dłuższe terminy, stanowią więc źródło długoterminowego finansowania dla Grupy Kapitałowej Banku.

Model biznesowy PKO Banku Hipotecznego S.A. zakłada wysoki udział listów zastawnych w strukturze finansowania. List zastawny jest stabilnym źródłem finansowania, ale balonowy charakter wykupu sprawia, że w większości przypadków w chwili wykupu powstaje potrzeba zastąpienia tego finansowania kolejnymi emisjami lub alternatywnym źródłem finansowania. W procesie zarządzania płynnością finansową PKO Bank Hipoteczny S.A. zwraca szczególną uwagę na dopasowanie terminów przepływów i możliwości odnowienia źródeł finansowania w momentach wymagalności znacznych wartościowo pasywów (wykup listów zastawnych).

System zarządzania ryzykiem oraz informacje ilościowe w zakresie ujawnień znajdują się w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Hipotecznego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku oraz Sprawozdaniu Zarządu z działalności PKO Banku Hipotecznego za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku.

3. Fundusze własne

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są zgodnie z przepisami ustawy prawo bankowe, części drugiej Rozporządzenia CRR oraz aktami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej Banku składają się z kapitału podstawowego Tier I oraz kapitału Tier II. W Grupie Kapitałowej Banku nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) kapitał zakładowy, prezentowany zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego według wartości nominalnej,
- 2) kapitał zapasowy, tworzony z corocznych odpisów z zysku netto i przeznaczony na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Grupy,
- 3) kapitał rezerwowy, tworzony niezależnie od kapitału zapasowego z corocznych odpisów z zysku netto w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie (zwane dalej „WZ”) i przeznaczony wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych,
- 4) inne skumulowane całkowite dochody (z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych),
- 5) fundusz ogólnego ryzyka, tworzony z odpisów z zysku netto w wysokości uchwalonej przez WZ i przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej,
- 6) zyski zatrzymane (niepodzielony wynik z lat ubiegłych),
- 7) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta; warunkiem zaliczenia wyniku do funduszy własnych jest jego zatwierdzenie przez WZ lub przed zatwierdzeniem przez WZ, uzyskanie zgody KNF na jego zaliczenie do funduszy własnych. Po spełnieniu ww. wymogów formalnych Bank dokonuje wstecznych korekt funduszy własnych⁸.

Kapitał podstawowy Tier I pomniejsza się o:

- 1) straty za bieżący rok obrotowy,
- 2) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej po pomniejszeniu o kwotę powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, odliczana kwota zawiera wartość firmy uwzględnioną w wycenie znacznych inwestycji Grupy, z odliczenia wyłączone są ostrożnie wyceniane aktywa będące oprogramowaniem⁹,
- 3) dodatkowe korekty wartości aktywów wycenianych według wartości godziwej, które wynikają ze stosowania wymogów w zakresie ostrożnej wyceny,
- 4) dodatkowe korekty wartości godziwej instrumentów pochodnych odzwierciedlające własne ryzyko kredytowe Banku,
- 5) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i nie wynikające z różnic przejściowych,
- 6) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej Banku (wyliczonego bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego)¹⁰,
- 7) zaangażowania kapitałowe bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego, jeżeli Grupa Kapitałowej Banku nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier I lub instrumentów w Tier II tych podmiotów, o ile ich suma przekracza 10% kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej Banku (wyliczonego bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 8) zaangażowania kapitałowe bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego, jeżeli Grupa Kapitałowa Banku dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier I tych podmiotów, których suma przekracza 10% kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej Banku (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 9) kwotę, o jaką suma:
 - a) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej Banku (obliczonego -bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz
 - b) zaangażowań kapitałowych bezpośrednich i pośrednich w podmioty sektora finansowego, jeżeli Grupa Kapitałowej Banku dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażonych w postaci posiadanych akcji lub udziałów lub instrumentów kapitału podstawowego Tier I tych podmiotów, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej Banku (obliczonego bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),przekracza równowartość 17,65% kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej Banku (wyliczonego z uwzględnieniem wszystkich pomniejszeń określonych w pkt 1-6 oraz pełnej wartości sumy pozycji wskazanych w pkt 9 lit. a-b, bez stosowania progu wynoszącego 17,65% kapitału podstawowego. Kwota poniżej progu (17,65%) jest uwzględniana w aktywach ważonych ryzykiem.
- 10) mającą zastosowanie kwotę niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych, obliczoną zgodnie z art. 47c Rozporządzenia CRR, za wyjątkiem kwoty niedoboru dotyczącej ekspozycji powstałych przed 26 kwietnia 2019 r., o ile warunki tych ekspozycji nie zostały zmienione w sposób, który zwiększa ekspozycję Banku wobec dłużnika,
- 11) Pozycje sekurytyzacyjne – jako alternatywa stosowania wagi ryzyka 1 250%, ekspozycje w posiadaniu Grupy (transza junior oraz rezerwa gotówkowa na pokrycie ryzyka płynności, pomniejszone o korekty z tyt. ryzyka szczególnego dla ekspozycji bazowych) pomniejszają fundusze własne.

⁸ Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opublikował w maju 2020 roku w ramach jednolitego zbioru pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A) stanowisko dotyczące momentu rozpoznawania zysków rocznych oraz śródrocznych w danych dotyczących adekwatności kapitałowej (Q&A 2018_3822 oraz Q&A 2018_4085). Zgodnie z tym stanowiskiem, od momentu kiedy Bank lub Grupa Kapitałowa Banku formalnie spełnia kryteria pozwalające mu zaliczyć zysk za dany okres do kapitału Tier I, uznaje się, że zysk ten powinien być zaliczony na datę wsteczną (datę zysku a nie datę spełnienia kryterium) i należy dokonać korekty funduszy własnych na datę której dotyczy zysk.

⁹ W zakresie oprogramowania kwotę do odliczenia od funduszy własnych określa się na podstawie zakumulowanej amortyzacji ostrożnościowej aktywów będących oprogramowaniem obliczanej począwszy od dnia, w którym aktywa będące oprogramowaniem są dostępne do użytku i zaczynają być amortyzowane do celów rachunkowości. Pozostała kwota oprogramowania uwzględniana jest w aktywach ważonych ryzykiem z wagą 100%.

¹⁰ Grupa korzysta z możliwości wskazanej w wytycznych Europejskiego Nadzoru Bankowego określonych w ramach jednolitego zbioru pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A nr 2015_1887). Zgodnie z odpowiedzią EBA aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z zyskami lub stratami na zabezpieczeniach przepływów pieniężnych (które nie są włączone do funduszy własnych zgodnie z art. 33 CRR) nie muszą być uwzględniane także w aktywach z tytułu dochodowego podatku odroczonego uwzględnianych w odliczeniach od funduszy własnych zgodnie z art. 36 oraz 48 CRR.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Bank Polski

W skład kapitału Tier II, po uzyskaniu przez Bank zgody KNF, wchodzi zobowiązania podporządkowane, rozumiane jako zobowiązania z tytułu przyjęcia przez Bank, w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji KNF wydawanej na wniosek Banku, środków pieniężnych spełniających warunki określone w art. 63 Rozporządzenia CRR.

Kapitał Tier II pomniejszany jest o:

- 1) zaangażowania kapitałowe bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego w postaci instrumentów kapitału Tier II tych podmiotów, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty,
- 2) zaangażowania kapitałowe bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału Tier II, o ile łączna kwota tych zaangażowań przekracza 10% kapitału podstawowego Tier I Banku.

W przypadku, gdyby wartość pomniejszeń, o których mowa w pkt 1 i 2 obniżyłaby wartość kapitału Tier II poniżej zera, wartość nadwyżki tych pomniejszeń ponad wartość kapitału Tier II odejmuje się od kapitału podstawowego Tier I.

Zgodnie z wymogiem Rozporządzenia 2021/637, tabela 3.1 przedstawia informacje na temat charakteru i kwot poszczególnych pozycji funduszy własnych wykorzystanych do obliczenia łącznego współczynnika kapitałowego na 31 grudnia 2021 roku. Wiersze zostały pominięte tylko w przypadku, gdy ich wartość wyniosła 0.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechniej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 3.1 Struktura regulacyjnych funduszy własnych [Wzór EU CC1]

		31.12.2021	
		(a)	(b)
		Kwoty	Źródło w oparciu o numery/litery referencyjne bilansu skonsolidowanego w ramach regulacyjnego zakresu konsolidacji*
Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe			
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażo emisyjne	1 250	nota 32.
	w tym: instrument typu 1 SERIA A AKCJE ZWYKŁE IMIENNE	313	nota 32.
	w tym: instrument typu 2 SERIA A AKCJE ZWYKŁE NA OKAZIĘ	198	nota 32.
	w tym: instrument typu 3 SERIA B AKCJE ZWYKŁE NA OKAZIĘ	105	nota 32.
	w tym: instrument typu 4 SERIA C AKCJE ZWYKŁE NA OKAZIĘ	385	nota 32.
	w tym: instrument typu 5 SERIA D AKCJE ZWYKŁE NA OKAZIĘ	250	nota 32.
2	Zyski zatrzymane	6 717	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	24 061	
EU-3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 070	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3 CRR, i powiązane ażo emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	-	
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	-	
EU-5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	1 975	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	35 074	
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-449	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-2 422	
9	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 CRR) (kwota ujemna)	-	
11	Rezerwy odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne z tytułu instrumentów finansowych, które nie zostały wycenione według wartości godziwej	3 700	
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	-	
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)	-	
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	-	
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	-	
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	-	
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	-	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
20	Nie dotyczy	-	
EU-20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	-54	
EU-20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	-	
EU-20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	-54	
EU-20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	-	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 CRR) (kwota ujemna)	-	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65 % (kwota ujemna)	-	
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-	
24	Nie dotyczy	-	
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	-	
EU-25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	-	
EU-25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I, z wyjątkiem przypadków, w których instytucja odpowiednio koryguje kwotę pozycji kapitału podstawowego Tier I, o ile takie obciążenia podatkowe obniżają kwotę tych pozycji, którą można maksymalnie wykorzystać w celu pokrycia ryzyka lub strat (kwota ujemna)	-	
26	Nie dotyczy	-	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	-	
27a	Inne korekty regulacyjne	2 676	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	3 450	
29	Kapitał podstawowy Tier I	38 524	nota 45.
Kapitał dodatkowy Tier I: instrumenty			
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażo emisyjne	-	
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	-	
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	-	
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4 CRR, i powiązane ażo emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	-	
EU-33a	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 494a ust. 1 CRR, przeznaczona do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	-	
EU-33b	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 494b ust. 1 CRR, przeznaczona do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	-	
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	-	
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	-	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	-	

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne			
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale dodatkowym Tier I (kwota ujemna)	-	
38	Bepośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	-	
39	Bepośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
41	Nie dotyczy	-	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)	-	
42a	Inne korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	-	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	-	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	-	
45	Kapitał Tier I (kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	38 524	nota 45.
Kapitał Tier II: instrumenty			
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażo emisyjne	2 700	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5 CRR, i powiązane ażo emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II, zgodnie z art. 486 ust. 4 CRR	-	
EU-47a	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 494a ust. 2 CRR, przeznaczona do wycofania z kapitału Tier II	-	
EU-47b	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 494b ust. 2 CRR, przeznaczona do wycofania z kapitału Tier II	-	
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich	-	
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	-	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	-	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	2 700	
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)	-	
53	Bepośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	-	
54	Bepośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
54a	Nie dotyczy	-	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
56	Nie dotyczy	-	
EU-56a	Kwalifikowalne odliczenia od kwalifikowalnych zobowiązań, które przekraczają pozycje zobowiązań kwalifikowalnych instytucji (kwota ujemna)	-	
56b	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-	
58	Kapitał Tier II	2 700	nota 45.
59	Łączny kapitał (kapitał Tier I + kapitał Tier II)	41 224	nota 45.
60	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	226 166	
Współczynniki i wymogi kapitałowe, w tym bufor			
61	Kapitał podstawowy Tier I	17,03%	nota 45.
62	Kapitał Tier I	17,03%	nota 45.
63	Łączny kapitał	18,23%	nota 45.
64	Łączne wymogi kapitałowe odnośnie do kapitału podstawowego Tier I instytucji	8,06%	nota 45.
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,50%	nota 45.
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,01%	nota 45.
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0,00%	nota 45.
EU-67a	w tym: wymóg utrzymywania bufora globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (G- SII) lub bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym (O- SII)	1,00%	nota 45.
EU-67b	w tym: dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia innych rodzajów ryzyka niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0,06%	nota 45.
68	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko) dostępny po spełnieniu minimalnych wymogów kapitałowych	10,12%	nota 45.
Minima krajowe (jeżeli różni się od ram Bazylea III)			
69	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
70	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
71	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
Kwoty poniżej progów odliczeń (przed wzięciem ryzyka)			
72	Bepośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach funduszy własnych i kwalifikowalnych zobowiązaniach podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	324	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 17,65 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	928	
74	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 17,65 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 CRR)	3 369	

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechniej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Pułapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II			
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	-	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	-	
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	-	
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	-	
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)			
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	

* W kolumnie (b) podano numery not ze Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. według stanu na 31 grudnia 2021 roku

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)**

Zgodnie z wymogiem Rozporządzenia 2021/637, tabela 3.2 przedstawia uzgodnienia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej wykorzystywanych do obliczania funduszy własnych z regulacyjnymi funduszami własnymi według stanu na 31 grudnia 2021 roku.

Tabela 3.2. Uzgodnienie regulacyjnych funduszy własnych z bilansem w zbadanym sprawozdaniu finansowym [Wzór EU CC2]

	31.12.2021		
	a)	b)	c)
	Bilans zgodnie z opublikowanym sprawozdaniem finansowym	W ramach regulacyjnego zakresu konsolidacji	Odniesienie*
	Na koniec okresu sprawozdawczego	Na koniec okresu sprawozdawczego	
AKTYWA - Podział według klas aktywów zgodnie z bilansem w opublikowanym sprawozdaniu finansowym			
Kasa, środki w Banku Centralnym	11 587	11 587	nota 30.
Należności od banków	9 010	8 914	nota 31.
Pochodne instrumenty zabezpieczające	933	933	nota 32.
Pozostałe instrumenty pochodne	10 903	10 903	nota 33.
Papiery wartościowe	135 440	133 182	nota 34.
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	-	-	nota 35.
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 300	234 430	nota 36.
Należności z tytułu działalności ubezpieczeniowej	911	-	nota 37.
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	1 371	1 371	nota 38.1.
Rzeczowe aktywa trwałe	3 108	2 931	nota 38.2.
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	18	18	nota 39.
Wartości niematerialne	3 463	3 289	nota 38.3.
Inwestycje w jednostki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	285	1 383	nota 40.
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	36	36	nota 29.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4 116	4 101	nota 29.
Inne aktywa	2 605	2 570	nota.41
Razem Aktywa	418 086	415 648	

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

ZOBOWIĄZANIA - Podział według klas zobowiązań zgodnie z bilansem w opublikowanym sprawozdaniu finansowym			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	8	8	nota 42.
Zobowiązania wobec banków	3 821	3 821	nota 42.
Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 806	4 806	nota 32.
Pozostałe instrumenty pochodne	11 008	11 007	nota 33.
Zobowiązania wobec klientów	322 296	321 433	nota 43.
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	49	
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	2 008	-	nota 37.
Otrzymane kredyty i pożyczki	2 461	2 461	nota 44.1.
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	23 872	24 114	nota 44.2.
Zobowiązania podporządkowane	2 716	2 716	nota 44.3.
Pozostałe zobowiązania	5 366	5 284	nota 45.
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	18	14	nota 29.
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	356	324	nota 29.
Rezerwy	1 657	1 651	nota 46.
Razem Zobowiązania	380 393	377 688	
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	nota 47.
Pozostałe kapitały	25 313	25 131	nota 47.
Niepodzielony wynik finansowy	6 270	6 717	nota 47.
Wynik roku bieżącego	4 874	4 862	nota 47.
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	37 707	37 960	nota 47.
Udziały niekontrolujące	-14	0	nota 47.
Razem Kapitał Własny	37 693	37 960	

* W kolumnie (c) podano numery not ze Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. według stanu na 31 grudnia 2021 roku. Na 31 grudnia 2021 roku, zgodnie z art. 48 Rozporządzenia CRR, zaangażowania kapitałowe w podmioty sektora finansowego w ujęciu skonsolidowanym nie przekroczyły 10% kapitału podstawowego Tier I, nie stanowią więc pomniejszych funduszy własnych Grupy Kapitałowej Banku i zostały uwzględniane w aktywach ważonych ryzykiem.

Opis głównych cech instrumentów emitowanych przez Bank zaliczonych do kapitału podstawowego Tier I oraz instrumentów Tier II zaprezentowano w Tabeli 3.3. (dane zostały zaprezentowane w złotych). Wiersze w tabeli zostały pominięte tylko w przypadku, gdy nie dotyczą Grupy Kapitałowej Banku.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU
POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2021 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)**

Tabela 3.3. Główne cechy regulacyjnych instrumentów funduszy własnych i instrumentów zobowiązań kwalifikowalnych [wzór EU CCA] (w PLN)

		Nazwa I	Nazwa II	Nazwa III	Nazwa IV	Nazwa V	Nazwa VI	Nazwa VII
1	Emitent	PKO BP	PKO BP	PKO BP	PKO BP	PKO BP	PKO BP	PKO BP
2	Niepowtarzalny identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	PLPKO0000016	PLPKO0000016	PLPKO0000016	PLPKO0000016	PLPKO0000016	PLPKO0000099	PLPKO0000107
2a	Emisja publiczna lub niepubliczna							
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie
4	Obecny sposób ujmowania z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, przejściowych przepisów CRR	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał Tier 2	Kapitał Tier 2
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał podstawowy Tier 1	Kapitał Tier 2	Kapitał Tier 2
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Poziom jednostkowy i skonsolidowany	Poziom jednostkowy i skonsolidowany	Poziom jednostkowy i skonsolidowany	Poziom jednostkowy i skonsolidowany	Poziom jednostkowy i skonsolidowany	Poziom jednostkowy i skonsolidowany	Poziom jednostkowy i skonsolidowany
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Akcje zwykłe	Akcje zwykłe	Akcje zwykłe	Akcje zwykłe	Akcje zwykłe	Obligacje	Obligacje
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym lub zobowiązaniach kwalifikowalnych (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	312 500 000	197 500 000	105 000 000	385 000 000	250 000 000	1 700 000 000	1 000 000 000
9	Wartość nominalna instrumentu	312 500 000	197 500 000	105 000 000	385 000 000	250 000 000	1 700 000 000	1 000 000 000
EU-9a	Cena emisyjna	312 500 000	197 500 000	105 000 000	385 000 000	250 000 000	-	-
12	Wieczyste czy terminowe	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Terminowe	Terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	brak terminu zapadalności	brak terminu zapadalności	brak terminu zapadalności	brak terminu zapadalności	brak terminu zapadalności	28.08.2027	06.03.2028
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda	Zmienna dywidenda	Zmienny kupon	Zmienny kupon
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
36	Niegodne cechy przejściowe	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

Na 31 grudnia 2021 roku w funduszach własnych Grupy wyliczanych na potrzeby adekwatności kapitałowej został ujęty wynik bieżący Grupy konsolidowanej ostrożnościowo za I półrocze 2021 r. po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia (w wysokości 1 975 mln PLN), na zaliczenie którego Grupa uzyskała odpowiednią zgodę KNF. Dodatkowo z kapitału rezerwowego (z funduszu specjalnego utworzonego z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat bilansowych, które powstaną w następstwie rozpoznania skutków finansowych ugod z konsumentami, którzy zawarli z PKO Bankiem Polskim S.A. umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipotecznie indeksovane do walut obcych lub denominowane w walutach obcych) została pokryta strata Banku za rok 2020 (w wysokości 2 944 mln PLN) powstała w wyniku zmian w metodyce oceny i w kwantyfikacji ryzyka prawnego związanego z zamiarem podpisywania przez PKO Bank Polski S.A. ugod z konsumentami. Niepodzielony zysk Banku z lat poprzednich w kwocie 5 500 mln PLN pozostał niepodzielony.

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych i kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

Grupa Kapitałowa Banku wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych, zgodnie z Rozporządzeniem CRR, dla następujących rodzajów ryzyka:

- 1) ryzyko kredytowe - metodą standardową (zgodnie z Rozporządzeniem CRR, część III, tytuł II, rozdział 2),
- 2) ryzyko operacyjne:
 - a) zgodnie z podejściem AMA - w zakresie działalności prowadzonej przez Bank z uwzględnieniem działalności oddziału zagranicznego w Niemczech¹¹ oraz oddziału zagranicznego w Czechach¹²,
 - b) zgodnie z podejściem BIA (zgodnie z Rozporządzeniem CRR, część III, tytuł III) - w zakresie działalności oddziału zagranicznego w Słowacji oraz w zakresie działalności podmiotów Grupy Kapitałowej Banku objętych konsolidacją ostrożnościową.
- 3) ryzyko rynkowe (zgodnie z Rozporządzeniem CRR, część III, tytuł IV, rozdziały 2-4):
 - a) ryzyko walutowe - wyliczane metodą podstawową,
 - b) ryzyko cen towarów - wyliczane metodą uproszczoną,
 - c) ryzyko instrumentów kapitałowych - wyliczane metodą uproszczoną,
 - d) ryzyko szczególne instrumentów dłużnych - wyliczane metodą podstawową,
 - e) ryzyko ogólne instrumentów dłużnych - wyliczane zgodnie z podejściem opartym na duracji,
 - f) pozostałe rodzaje ryzyka, inne niż ryzyko delta (ryzyko non-delta) wyliczane metodą scenariuszową w przypadku opcji, dla których Bank stosuje własne modele wyceny oraz metodą delta plus dla pozostałych opcji.
- 4) pozostałe ryzyka:
 - a) ryzyko rozliczenia i ryzyka dostawy - wyliczane metodą określoną w tytule V, część III Rozporządzenia CRR,
 - b) ryzyko kredytowego kontrahenta, w tym ekspozycji wobec kontrahenta centralnego - wyliczane metodą standardową określoną w rozdziale 6, tytuł II, część III Rozporządzenia CRR,
 - c) ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej (CVA) - wyliczane metodą określoną w tytule VI, część III Rozporządzenia CRR,
 - d) przekroczenie limitu dużych ekspozycji - wyliczane metodą określoną w części IV Rozporządzenia CRR.

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej Banku składa się z sumy wyżej wymienionych wymogów w zakresie funduszy własnych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Przy wyliczaniu wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta Bank wykorzystuje kompensowanie umowne zgodnie z Rozporządzeniem CRR (art. 295-298).

Informacja o wymogach w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej Banku została zawarta w tabeli 4.1.

¹¹ Bank od 1 stycznia 2019 roku wprowadził rozszerzenie AMA o Oddział w Niemczech zgodnie z opracowywanymi kryteriami alokacji wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA dla Oddziału w Niemczech.

¹² Bank od 1 stycznia 2021 roku wprowadził rozszerzenie AMA o Oddział w Czechach zgodnie z opracowywanymi kryteriami alokacji wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA dla Oddziału w Czechach.

Tabela 4.1. Przegląd łącznych kwot ekspozycji na ryzyko [Wzór EU OV1]

		Łączne kwoty ekspozycji na ryzyko		Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych
		a	b	c
		31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021
1	Ryzyko kredytowe (z wyjątkiem ryzyka kredytowego kontrahenta)	196 186	184 760	15 695
2	w tym metoda standardowa	196 186	184 760	15 695
3	w tym podstawowa metoda IRB (F-IRB)	-	-	-
4	w tym metoda klasyfikacji	-	-	-
EU-4a	w tym instrumenty kapitałowe według uproszczonej metody ważenia ryzykiem	-	-	-
5	w tym zaawansowana metoda IRB (A-IRB)	-	-	-
6	Ryzyko kredytowe kontrahenta - CCR	5 287	2 907	423
7	w tym metoda standardowa	4 732	2 444	379
8	w tym metoda modeli wewnętrznych (IMM)	-	-	-
EU-8a	w tym ekspozycje wobec kontrahenta centralnego	5	113	0
EU-8b	w tym korekta wyceny kredytowej - CVA	518	350	41
9	w tym pozostałe CCR	33	0	3
10	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
11	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
12	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
13	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
14	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
15	Ryzyko rozliczenia	-	-	-
16	Ekspozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym (po zastosowaniu pułapu)	-	-	-
17	w tym metoda SEC-IRBA	-	-	-
18	w tym SEC-ERBA (w tym IAA)	-	-	-
19	w tym metoda SEC-SA	-	-	-
EU-19a	w tym 1 250 % RW/odliczenie*	54	67	-
20	Ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów (ryzyko rynkowe)	2 288	20 383	183
21	w tym metoda standardowa	2 288	20 383	183
22	w tym metoda modeli wewnętrznych	-	-	-
EU-22a	Duże ekspozycje	-	-	-
23	Ryzyko operacyjne	22 404	20 363	1 792
EU-23a	w tym metoda wskaźnika bazowego	3 783	3 631	303
EU-23b	w tym metoda standardowa	-	-	-
EU-23c	w tym metoda zaawansowanego pomiaru	18 622	16 732	1 490
24	Kwoty poniżej progów odliczeń (podlegające wadze ryzyka równej 250 %)	10 740	8 998	775
25	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Razem	226 166	228 413	18 093

* W wierszu EU-19a zaprezentowano wymóg w zakresie funduszy własnych w przypadku ekspozycji sekurytyzacyjnych w portfelu bankowym z zastosowaniem odliczenia z funduszy własnych zgodnie z częścią trzecią tytułu II rozdział 5 CRR. Kwota wymogu pomniejsza fundusze Banku, stąd nie generuje ekspozycji na ryzyko (RWA) z wagą ryzyka 1250%.

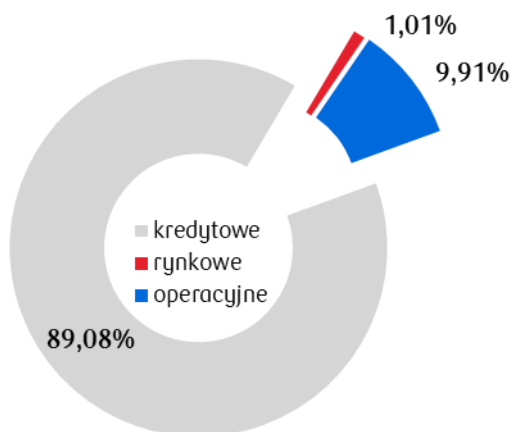
**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 4.2. Kluczowe wskaźniki [Wzór EU KM1]

		a	b	c	d	e
		31.12.2021	30.09.2021	30.06.2021	31.03.2021	31.12.2020
Dostępne fundusze własne (kwoty)						
1	Kapitał podstawowy Tier I	38 524	39 715	38 016	38 524	38 817
2	Kapitał Tier I	38 524	39 715	38 016	38 524	38 817
3	Łączny kapitał	41 224	42 415	40 716	41 224	41 517
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem						
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	226 166	223 614	215 780	227 775	228 413
Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)						
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	17,03%	17,76%	17,62%	16,91%	16,99%
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	17,03%	17,76%	17,62%	16,91%	16,99%
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	18,23%	18,97%	18,87%	18,10%	18,18%
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)						
EU 7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	0,11%	0,24%	0,24%	0,24%	0,24%
EU 7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	0,06%	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%
EU 7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	0,08%	0,18%	0,18%	0,18%	0,18%
EU 7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,11%	8,24%	8,24%	8,24%	8,24%
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)						
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
EU 8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
EU 9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EU 10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
11	Wymóg połączonego bufora (%)	3,50%	3,51%	3,51%	3,51%	3,51%
EU 11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	11,61%	11,75%	11,75%	11,75%	11,75%
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	22 881,59	23 989,46	24 964,60	23 209,36	22 695,44
Wskaźnik dźwigni						
13	Miara ekspozycji całkowitej	439 933,47	431 594,00	418 209,28	402 805,40	394 467,91
14	Wskaźnik dźwigni (%)	8,76%	9,20%	9,09%	9,56%	9,84%
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)						
EU 14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EU 14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EU 14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)						
EU 14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EU 14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Wskaźnik pokrycia wypływów netto						
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	113 440	120 841	123 222	118 162	111 239
EU 16a	Wypływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	68 717	64 211	62 238	54 531	54 134
EU 16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	10 016	7 455	5 811	5 563	5 255
16	Wypływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	58 701	56 756	56 428	48 968	48 879
17	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (%)	193%	213%	218%	241%	228%
Wskaźnik stabilnego finansowania netto						
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	319 317	294 100	290 874	-	-
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	247 567	228 994	219 461	-	-
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	129%	128%	133%	-	-

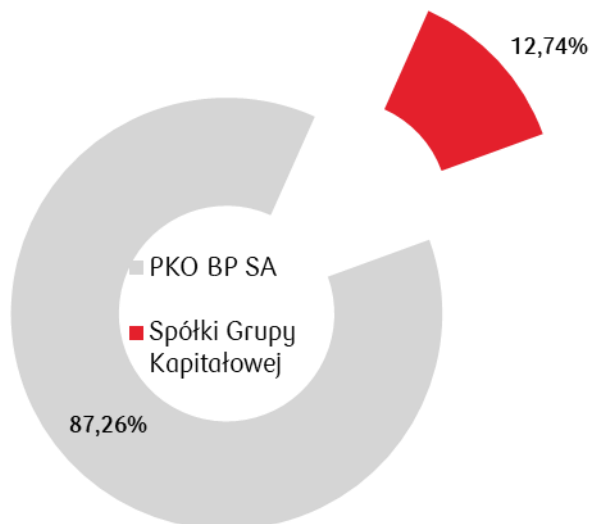
Na 31 grudnia 2021 roku największą część łącznego wymogu w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej Banku stanowił wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego (89,08%) – wykres 4.1. Na wykresie ryzyko kredytowe zostało zaprezentowane uwzględniając ryzyko korekty wyceny kredytowej, natomiast ryzyko rozliczenia/dostawy zostało ujęte w ryzyku rynkowym.

Wykres 4.1. Struktura wymogu w zakresie funduszy własnych według rodzajów ryzyka

Znaczącą część (87,26%) łącznego wymogu w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej Banku stanowiły wymogi w zakresie funduszy własnych Banku (wykres 4.2).

Wykres 4.2. Struktura wymogu w zakresie funduszy własnych – Bank i podmioty Grupy Kapitałowej Banku

W skład Grupy Kapitałowej Banku wchodzi spółki ubezpieczeniowe PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. oraz PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., które są wyłączone z konsolidacji ostrożnościowej, jako podmioty finansowe objęte odrębnym nadzorem KNF, obejmującym również ocenę spełnienia wymogów kapitałowych dla zakładów ubezpieczeń.

Na 31 grudnia 2021 roku Grupa uwzględniła posiadane udziały w zakładach ubezpieczeniowych w kalkulacji pomniejszeń funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Z uwagi na brak przekroczenia progów określonych w art. 48 CRR wszystkie zaangażowania kapitałowe Grupy w podmioty sektora finansowego, w tym w zakłady ubezpieczeniowe, są ujmowane w aktywach ważonych ryzykiem z wagą ryzyka 250%.

Największy udział w wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego w Grupie Kapitałowej Banku w roku 2021 występował dla wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stóp procentowych (szczególnego i ogólnego (98,5%)) (tabela 4.3).

Tabela 4.3. Ryzyko rynkowe Grupy Kapitałowej Banku w ramach metody standardowej [wzór EU MR1]

		31.12.2021	
		a	
Produkty bezwarunkowe		Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem	
1	Ryzyko stopy procentowej (ogólne i szczególne)	2 254	
2	Ryzyko cen akcji (ogólne i szczególne)	7	
3	Ryzyko walutowe	0	
4	Ryzyko cen towarów	0	
Opcje			
5	Metoda uproszczona	0	
6	Metoda delta plus	8	
7	Metoda opierająca się na scenariuszu	19	
8	Sekurytyzacja (ryzyko szczególne)	0	
9	Razem	2 288	

Na koniec 2021 roku Grupa Kapitałowa Banku nie posiadała otwartej pozycji na ryzyko cen towarów a pozycja walutowa nie przekroczyła progu 2% funduszy własnych więc wymogi w zakresie funduszy własnych z tego tytułu wyniosły zero.

W związku z tym, że Grupa Kapitałowa Banku nie stosuje na potrzeby wyliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego modeli wewnętrznych, art. 455 Rozporządzenia CRR "Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego" nie ma zastosowania.

Podział wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, ze względu na stosowaną metodę wyliczania, został zaprezentowany w tabeli 4.4.

Tabela 4.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego i kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem [wzór EU OR1]

Działalność bankowa		31.12.2021					
		a	b	c		d	e
		Odpowiedni wskaźnik			Wymogi w zakresie funduszy własnych	Kwota ekspozycji na ryzyko	
		Rok-3	Rok-2	Ostatni rok			
1	Działalność bankowa objęta metodą wskaźnika bazowego	1 942	2 212	1 899	303	3 783	
2	Działalność bankowa objęta metodą standardową/alternatywną metodą standardową	-	-	-	-	-	
3	Objęta metodą standardową:	-	-	-			
4	Objęta alternatywną metodą standardową:	-	-	-			
5	Działalność bankowa objęta metodami zaawansowanego pomiaru	11 643	12 532	12 425	1 490	18 622	

5. Aktywa obciążone i wolne od obciążeń

Dany składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Grupa nie stosuje różnic w podejściu między zakresem konsolidacji regulacyjnej stosowanej do celów ujawniania informacji dotyczących obciążenia aktywów a zakresem zastosowania w odniesieniu do stosowania wymogów dotyczących płynności na zasadzie skonsolidowanej zgodnie z definicją w części drugiej rozdział 2 tytuł I CRR.

Grupa nie stosuje różnic w podejściu pomiędzy, z jednej strony, aktywami zastawionymi i przeniesionymi zgodnie z obowiązującymi standardami rachunkowości i ich zastosowaniem przez instytucję a, z drugiej strony, aktywami obciążonymi oraz w traktowaniu transakcji.

Wartości ekspozycji wykorzystywanych do celów ujawniania pozyskiwane są z raportów według średnich stanów na koniec poszczególnych kwartałów za okres ostatnich dwunastu miesięcy. Za wyjątkiem hipotetycznych dłużnych papierów wartościowych kwalifikujących się EHQLA i HQLA wyliczonych z trzech ostatnich kwartałów oraz jeśli w tekście wskazano inaczej.

Według stanów średnich za 4 kwartały 2021 roku Grupa Kapitałowa Banku posiadała aktywa obciążone:

- 1) z tytułu transakcji sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (repo),
- 2) obligacje Skarbu Państwa wpisane do rejestru listów zastawnych, zgodnie art. 18 ust. 3a ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych,
- 3) własne wyemitowane listy zastawne i obligacje zabezpieczone.

Transakcje repo i sell-buy-back są transakcjami warunkowymi skutkującymi obciążeniem aktywów przekazanych kontrahentom jako zabezpieczenia pożyczki. Transakcje są standardowo wykorzystywane przez Bank w modelu biznesowym stosowanym w zakresie zarządzania płynnością na rynkach finansowych i w ramach obsługi potrzeb transakcyjnych instytucji finansowych będących kontrahentami Banku. Przekazywane zabezpieczenia z tytułu wycen bieżących zawartych w transakcjach pochodnych stanowią standardowy mechanizm zabezpieczania ekspozycji kredytowej Banku wynikający z zawartych umów zabezpieczających i jako takie są częścią modelu biznesowego Banku związanego z aktywnością transakcyjną na rynkach finansowych. Dodatkowe informacje zawarte są w notach 58 i 78 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku.

Ponadto Grupa Kapitałowa Banku posiadała wyemitowane dłużne papiery wartościowe w postaci hipotecznych listów zastawnych i obligacji, emitowanych przez PKO Bank Hipoteczny SA, których zabezpieczeniem są kredyty hipoteczne w średniej wysokości wg. stanów z dwóch ostatnich półroczy wynoszącej 22 282 mln PLN oraz obligacje w średniej wysokości wg. stanów z dwóch ostatnich półroczy wynoszącej 2 307 mln PLN, wyemitowane przez PKO Leasing SA, zabezpieczone wierzytelnościami z tytułu umów leasingowych w średniej wysokości wg. stanów z dwóch ostatnich półroczy wynoszącej wysokości 2 307 mln PLN.

Informacje dotyczące nadzabezpieczenia, w szczególności w odniesieniu do obligacji zabezpieczonych i sekurytyzacji, oraz wpływu tego nadzabezpieczenia na poziomy obciążenia przedstawiony został w notach 58 i 78 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku.

Wszystkie obciążenia aktywów, zabezpieczenia i pozycji pozabilansowych oraz źródeł obciążenia występują w PLN za wyjątkiem spółki Kredobank S.A., której działalność prowadzona jest w walucie UAH.

Ogólny opis części pozycji wykazanych jako wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń, których Grupa nie uznałaby za pozycje, które mogą zostać obciążone w ramach normalnej działalności gospodarczej został zawarty w odpowiednich notach Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku.

Aktywem bazowym hipotecznych listów zastawnych i obligacji, emitowanych przez PKO Bank Hipoteczny SA są kredyty hipoteczne w PLN.

Aktywem bazowym obligacji wyemitowanych przez PKO Leasing SA są głównie: samochody nowe i używane, ciężarówki, ciągniki siodłowe i naczepy, różnego rodzaju maszyny i urządzenia.

Na wartość bilansową wybranych zobowiązań finansowych składają się głównie: depozyty związane z umowami z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, wyemitowane dłużne papiery wartościowe, obciążenia związane z bankowym systemem gwarantowania depozytów.

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń Grupy Kapitałowej Banku.

Tabela 5.1. Aktywa obciążone i aktywa wolne od obciążeń [wzór EU AE1]

		31.12.2021							
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych		Wartość godziwa aktywów obciążonych		Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń		Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń	
			w tym hipotetycznie kwalifikujące się EHQLA i HQLA		w tym hipotetycznie kwalifikujące się EHQLA i HQLA		w tym EHQLA i HQLA		w tym EHQLA i HQLA
		010	030	040	050	060	080	090	100
010	Aktywa instytucji ujawniającej informacje	27 900	2 428	-	-	369 373	99 986	-	-
030	Instrumenty kapitałowe	-	-	-	-	369	-	90	-
040	Dłużne papiery wartościowe	2 936	2 428	278	256	131 100	99 986	66 635	50 330
050	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-
060	w tym: sekurytyzacje	-	-	-	-	-	-	-	-
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	2 936	2 428	278	256	101 966	73 615	51 870	37 413
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-	-	-	25 215	25 960	12 281	12 505
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	-	-	3 610	-	2 175	-
120	Inne aktywa	24 964	-	-	-	237 903	0	-	-

Tabela 5.2. Otrzymane zabezpieczenia i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe [wzór EU AE2]

		31.12.2021			
		Wartość godziwa otrzymanego obciążonego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych		Wolne od obciążeń	
			w tym hipotetycznie kwalifikujące się EHQLA i HQLA	Wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone	w tym EHQLA i HQLA
		010	030	040	060
130	Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję ujawniającą informacje	-	-	-	-
140	Kredyty na żądanie	-	-	-	-
150	Instrumenty kapitałowe	-	-	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-
170	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-	-	-
180	w tym: sekurytyzacje	-	-	-	-
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	-	-
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-	-	-
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	-	-
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	-	-	-	-
230	Inne otrzymane zabezpieczenia	-	-	-	-
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż własne obligacje zabezpieczone lub sekurytyzacje	-	-	-	-
241	Nieoddane jeszcze w zastaw wyemitowane własne obligacje zabezpieczone i sekurytyzacje	-	-	-	-
250	ŁĄCZNE OTRZYMANE ZABEZPIECZENIA I WYEMITOWANE WŁASNE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	27 900	2 428	-	-

Tabela 5.3. Źródła obciążenia [wzór EU AE3]

		31.12.2021	
		Odporiadające im zobowiązania, zobowiązania warunkowe lub papiery wartościowe stanowiące przedmiot udzielonej pożyczki	Obciążone aktywa, zabezpieczenie otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone i papiery sekurytyzowane
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	18 244	25 449

6. Bufory kapitałowe

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania wymogu połączonego bufora ponad poziomy minimalne określone w Rozporządzeniu CRR dla:

- 1) łącznego współczynnika kapitałowego (TCR),
- 2) współczynnika kapitału Tier I (T1),
- 3) współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Wymóg połączonego bufora jest sumą wszystkich obowiązujących buforów, tj. bufora zabezpieczającego, bufora antycyklicznego, bufora ryzyka systemowego oraz bufora z tytułu zidentyfikowania Banku jako instytucji o znaczeniu systemowym. Bufory te muszą być pokrywane kapitałem podstawowym typu Tier I.

Bufor zabezpieczający obowiązuje wszystkie banki.

Bufor antycykliczny nakładany jest w celu ograniczenia ryzyka systemowego wynikającego z cyklu kredytowego. Wprowadzany jest przez ministra właściwego ds. instytucji finansowych w okresach nadmiernego wzrostu akcji kredytowej i rozwiązywany w sytuacji jej spowolnienia. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium Polski.

Dodatkowo, Grupa Kapitałowa Banku wylicza wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla danej instytucji uwzględniając w wyliczeniach wartość wszystkich ekspozycji kredytowych w innych krajach i odpowiednią dla tych krajów wartość bufora antycyklicznego. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku bufor antycykliczny specyficzny dla Grupy Kapitałowej Banku wynosił 0,01%.

Tabele 6.1. oraz 6.2 prezentują informację dotyczącą rozkładu geograficznego odnośnych ekspozycji kredytowych oraz kwotę bufora antycyklicznego specyficznego dla Grupy Kapitałowej Banku.

Tabela 6.1. Rozkład geograficzny odnośnych ekspozycji kredytowych na potrzeby obliczania bufora antycyklicznego [Wzór EU CCyB1]

	31.12.2021																									
	a		b		c		d		e		f		g		h		i		j		k		l		m	
	Ogólne ekspozycje kredytowe				Odnosne ekspozycje kredytowe - ryzyko rynkowe				Ekspozycje sekurytyzacyjne - wartość ekspozycji dla portfela bankowego		Całkowita wartość ekspozycji		Wymogi w zakresie funduszy własnych				Aktywa wzone ryzykiem		Wymogi w zakresie funduszy własnych - wagi (%)		Wskaźnik bufora antycyklicznego (%)					
	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Suma długich i krótkich pozycji ekspozycji zaliczonych do portfela handlowego według metody standardowej	Wartość ekspozycji zaliczonych do portfela handlowego według metody wewnętrznych			Odnosne ekspozycje na ryzyko kredytowe - ryzyko kredytowe	Odnosne ekspozycje kredytowe - ryzyko rynkowe	Odnosne ekspozycje kredytowe - pozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych																
Podział według państw:	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m													
Polska	264 017	-	481	-	-	264 498	14 054	36	-	14 090	176 120	94,75%	0,00%													
Ukraina	2 840	-	-	-	-	2 840	172	-	-	172	2 146	1,15%	0,00%													
Luksemburg	1 706	-	-	-	-	1 706	136	-	-	136	1 706	0,92%	0,50%													
Szwecja	880	-	-	-	-	880	70	-	-	70	881	0,47%	0,00%													
Niemcy	798	-	-	-	-	798	64	-	-	64	800	0,43%	0,00%													
Austria	606	-	-	-	-	606	48	-	-	48	606	0,33%	0,00%													
Hiszpania	525	-	-	-	-	525	42	-	-	42	525	0,28%	0,00%													
Holandia	451	-	-	-	-	451	36	-	-	36	451	0,24%	0,00%													
Norwegia	411	-	-	-	-	411	33	-	-	33	412	0,22%	1,00%													
Stany Zjednoczone	355	-	-	-	-	355	13	-	-	13	164	0,09%	0,00%													
Wielka Brytania	348	-	-	-	-	348	28	-	-	28	355	0,19%	0,00%													
Dania	347	-	-	-	-	347	24	-	-	24	294	0,16%	0,00%													
Węgry	294	-	-	-	-	294	24	-	-	24	294	0,16%	0,00%													
Francja	283	-	-	-	-	283	23	-	-	23	285	0,15%	0,00%													
Czechy	282	-	-	-	-	282	22	-	-	22	271	0,15%	0,50%													
Bohemy	205	-	-	-	-	205	16	-	-	16	205	0,11%	0,00%													
Cypr	117	-	-	-	-	117	9	-	-	9	118	0,06%	0,00%													
Malta	95	-	-	-	-	95	8	-	-	8	95	0,05%	0,00%													
Szwajcaria	71	-	-	-	-	71	6	-	-	6	69	0,04%	0,00%													
Japonia	40	-	-	-	-	40	2	-	-	2	20	0,01%	0,00%													
Finlandia	35	-	-	-	-	35	3	-	-	3	35	0,02%	0,00%													
Estonia	12	-	-	-	-	12	1	-	-	1	12	0,01%	0,00%													
Irlandia	5	-	-	-	-	5	0	-	-	0	6	0,00%	0,00%													
Belgia	3	-	-	-	-	3	0	-	-	0	3	0,00%	0,00%													
Włochy	2	-	-	-	-	2	0	-	-	0	2	0,00%	0,00%													
Słowacja	2	-	-	-	-	2	0	-	-	0	2	0,00%	1,00%													
Australia	1	-	-	-	-	1	0	-	-	0	1	0,00%	0,00%													
Ekwador	1	-	-	-	-	1	0	-	-	0	1	0,00%	0,00%													
Białorus	1	-	-	-	-	1	0	-	-	0	1	0,00%	0,00%													
Korea Południowa	1	-	-	-	-	1	0	-	-	0	1	0,00%	0,00%													
Gruzja	1	-	-	-	-	1	0	-	-	0	0	0,00%	0,00%													
Inne kraje razem	4	-	-	-	-	4	0	-	-	0	5	0,00%	-													
Razem	274 737	-	481	-	-	275 218	14 835	36	-	14 871	185 886	100%	-													

* Wartość ekspozycji według metody standardowej równa 0 wynika z zaokrąglenia do mln PLN, nie jest równoznaczna z brakiem ekspozycji dla danego państwa.

Tabela 6.2. Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego [Wzór EU CCyB2]

		31.12.2021
		a
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	226 166
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0,01%
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	17

Bufor ryzyka systemowego służy do zapobiegania i ograniczania długoterminowego ryzyka niecyklicznego lub ryzyka makroostrożnościowego, które może spowodować silne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i gospodarki danego kraju. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów uchylającym rozporządzenie w sprawie bufora ryzyka systemowego od dnia 18 marca 2020 r. bufor ryzyka systemowego dla ekspozycji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie obowiązuje.

Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym jest dodatkowym wymogiem dla instytucji mogących kreować ryzyko systemowe. Bank został zidentyfikowany jako inna instytucja o znaczeniu systemowym, na podstawie decyzji KNF z 10 października 2016 roku. W 2021 roku KNF utrzymał wobec Banku poziom bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) obowiązujący w 2020 roku w wysokości równoważnej 1% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 rozporządzenia CRR. Bufor musi być utrzymywany zarówno w ujęciu jednostkowym, jak i skonsolidowanym.

7. Dźwignia finansowa

Grupa Kapitałowa Banku wylicza wskaźnik dźwigni, jako jedną z miar adekwatności kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału Tier I i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Sposób zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej został uregulowany w przepisach wewnętrznych Banku. Za ocenę ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej odpowiada Pion Ryzyka Bankowego (Departament Adekwatności Kapitałowej i Ryzyka Operacyjnego) oraz Departament Rachunkowości i Sprawozdawczości.

Identyfikacja ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł i czynników ryzyka oraz na określeniu jego potencjalnego wpływu na działalność Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Dla celów pomiaru ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, kalkuluje się wskaźnik dźwigni jako miarę kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyraża wskaźnik jako wartość procentową. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku wskaźnik dźwigni był kalkulowany w odniesieniu do definicji przejściowej kapitału Tier I (w rozumieniu rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz przejściowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat dla papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 CRR). Grupa Kapitałowa Banku ujawnia również (w rozdziale 9.1 niniejszego raportu) wskaźnik dźwigni w wartości, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9.

Dla utrzymania wskaźnika dźwigni na akceptowalnym poziomie ustala się strategiczny limit tolerancji i wartość progową, których poziomy są regularnie monitorowane oraz weryfikowane przynajmniej raz w roku. Poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej określa się jako poziom niski, gdy wartość wskaźnika dźwigni jest równa lub wyższa niż wartość progowa, poziom podwyższony, gdy wartość wskaźnika dźwigni jest poniżej wartości progowej i jest równa lub wyższa niż strategiczny limit tolerancji, zaś poziom wysoki, gdy wartość wskaźnika dźwigni jest poniżej strategicznego limitu tolerancji.

Poziom wskaźnika dźwigni jest regularnie wyliczany i raportowany. W przypadku wystąpienia wysokiego lub podwyższonego poziomu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej przygotowuje się propozycje działań zarządczych z uwzględnieniem bieżącej sytuacji makroekonomicznej, kosztów związanych z proponowanymi działaniami oraz ich wpływ na poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej. Wskaźnik dźwigni prognozowany jest w procesie planowania finansowego i uwzględnia planowane zmiany w działalności Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz wpływ struktury aktywów na jego poziom. Bank posiada listę potencjalnych narzędzi do wykorzystania, w przypadku zaistnienia potrzeby zwiększenia kapitału Tier I lub dostosowania struktury ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (mianownika wskaźnika dźwigni).

W 2021 roku wartość wskaźnika dźwigni utrzymywała się powyżej limitów wewnętrznych, zewnętrznych, a także powyżej wartości minimalnych rekomendowanych przez KNF.

Tabela 7.1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni [Wzór EU LR1 – LRSum]

		31.12.2021
		a
		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	418 086
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji ostrożnościowej	-2 434
3	(Korekta z tytułu sekurytyzowanych ekspozycji, które spełniają wymogi operacyjne dotyczące uznania przeniesienia ryzyka)	-
4	(Korekta z tytułu tymczasowego wyłączenia ekspozycji wobec banków centralnych (w stosownych przypadkach))	-
5	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wyłączonych z miary ekspozycji całkowitej zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. i) CRR)	-
6	Korekta z tytułu standaryzowanych kontraktów kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowanych na dzień zawarcia transakcji	-
7	Korekta z tytułu kwalifikowalnych transakcji łączenia środków pieniężnych	-
8	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	-766
9	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	-
10	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja ekspozycji pozabilansowych na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	25 458
11	(Korekta wynikająca z korekt z tytułu ostrożnej wyceny oraz z rezerw ogólnych i celowych, które zmniejszyły kapitał Tier I)	-
EU-11a	(Korekta z tytułu ekspozycji wyłączonych z miary ekspozycji całkowitej zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. c) CRR)	-
EU-11b	(Korekta z tytułu ekspozycji wyłączonych z miary ekspozycji całkowitej zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. j) CRR)	-
12	Inne korekty	-410
13	Miara ekspozycji całkowitej	439 933

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 7.2. Wskaźnik dźwigni. Ekspozycja do obliczenia wskaźnika dźwigni w rozumieniu Rozporządzenia CRR [wzór LRCOM]

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w CRR	
		31.12.2021	31.12.2020
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i SFT)			
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i SFT, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	408 150	371 481
2	Ubrutwienie przekazanego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	-	-
3	(Odliczenia aktywów z tytułu wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	-384	-408
4	(Korekta z tytułu papierów wartościowych otrzymanych w ramach transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych, które ujmują się jako aktywa)	-	-
5	(Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego do pozycji bilansowych)	-	-
6	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-2 967	-3 043
7	Ekspozycje bilansowe ogółem (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i SFT)	404 798	368 437
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych			
8	Koszt odwrócenia związany z transakcjami na instrumentach pochodnych według metody standardowej dotyczącej CRR (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	3 697	1 098
EU-8a	Odstępstwo w odniesieniu do instrumentów pochodnych: wkład z tytułu kosztów odwrócenia na podstawie uproszczonej metody standardowej	-	-
9	Kwoty narzutu z tytułu potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z transakcjami na instrumentach pochodnych według metody standardowej dotyczącej CRR	5 980	2 699
EU-9a	Odstępstwo w odniesieniu do instrumentów pochodnych: wkład z tytułu potencjalnej przyszłej ekspozycji według uproszczonej metody standardowej	-	-
EU-9b	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	-	-
10	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym) (metoda standardowa dotycząca CRR)	-1	-
EU-10a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym) (uproszczona metoda standardowa)	-	-
EU-10b	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym) (metoda wyceny pierwotnej eksnuzurii)	-	-
11	Skorygowana efektywna kwota referencyjna potwierdzonych kredytowych instrumentów pochodnych	-	-
12	(Skorygowane efektywne kompensowanie referencyjne i odliczenia narzutów w odniesieniu do potwierdzonych kredytowych instrumentów pochodnych)	-	-
13	Łączne ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych	9 677	3 389
Ekspozycje z tytułu SFT			
14	Aktywa z tytułu SFT brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	-	15
15	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu SFT brutto)	-	-
16	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów SFT	-	7
EU-16a	Odstępstwo w odniesieniu do SFT: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429e ust. 5 i art. 222 CRR	-	-
17	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	-	-
EU-17a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu SFT rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-	-
18	Łączne ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	-	22
Inne ekspozycje pozabilansowe			
19	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone kwotą referencyjną brutto	79 869	72 651
20	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-54 411	-50 031
21	(Rezerwy ogólnie odliczane przy określaniu kapitału Tier I oraz rezerwy szczegółowe związane z ekspozycjami pozabilansowymi)	-	-
22	Inne ekspozycje pozabilansowe	25 458	22 619
Ekspozycje wyłączone			
EU-22a	(Ekspozycje wyłączone z miary ekspozycji całkowitej zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. c) CRR)	-	-
EU-22b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. j) CRR (pozycje bilansowe i pozabilansowe))	-	-
EU-22c	(Wyłączone ekspozycje publicznych banków rozwoju (lub jednostek) – Inwestycje sektora publicznego)	-	-
EU-22d	(Wyłączone ekspozycje publicznych banków rozwoju (lub jednostek) – Kredyty preferencyjne)	-	-
EU-22e	(Wyłączone ekspozycje z tytułu przeniesienia kredytów preferencyjnych przez niepubliczne banki (lub jednostki) wspierające rozwój)	-	-
EU-22f	(Wyłączone gwarantowane części ekspozycji z tytułu kredytów eksportowych)	-	-
EU-22g	(Wyłączona nadwyżka zabezpieczenia zdeponowana u agentów trójstronnych)	-	-
EU-22h	(Wyłączone usługi związane z CDPW świadczone przez CDPW/institucje zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. o) CRR)	-	-
EU-22i	(Wyłączone usługi związane z CDPW świadczone przez wskazane instytucje zgodnie z art. 429a ust. 1 lit. p) CRR)	-	-
EU-22j	(Obniżenie wartości ekspozycji z tytułu kredytu na prefinansowanie lub kredytu przejściowego)	-	-
EU-22k	(Ekspozycje wyłączone ogółem)	-	-
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej			
23	Kapitał Tier I	38 524	38 816
24	Miara ekspozycji całkowitej	439 933	394 468
Wskaźnik dźwigni			
25	Wskaźnik dźwigni (%)	8,76%	9,84%
EU-25	Wskaźnik dźwigni (z wyłączeniem wpływu wyłączenia inwestycji sektora publicznego i kredytów preferencyjnych) (%)	8,76%	9,84%
25a	Wskaźnik dźwigni (z wyłączeniem wpływu wszelkich mających zastosowanie tymczasowych wyłączeń rezerw w banku centralnym) (%)	8,76%	9,84%
26	Regulacyjny wymóg dotyczący minimalnego wskaźnika dźwigni (%)	3,00%	Nie dotyczy
EU-26a	Dodatkové wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
EU-26b	w tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
EU-27a	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,00%	Nie dotyczy
Wybór przepisów przejściowych i odnośne ekspozycje			
EU-27b	Wybór przepisów przejściowych dotyczących definicji miary kapitału	Przejściowe	Przejściowe
Ujawnienie wartości średnich			
28	Średnia dziennych wartości aktywów z tytułu SFT brutto, po korekcie z tytułu transakcji księgowych sprzedaży oraz po odliczeniu kwot powiązanych zobowiązań gotówkowych i należności gotówkowych	65	-
29	Wartość na koniec kwartału aktywów z tytułu SFT brutto, po korekcie z tytułu transakcji księgowych sprzedaży oraz po odliczeniu kwot powiązanych zobowiązań gotówkowych i należności gotówkowych	-	-
30	Miara ekspozycji całkowitej (w tym wpływ wszelkich mających zastosowanie tymczasowych wyłączeń rezerw w banku centralnym) obejmująca średnie wartości aktywów z tytułu SFT brutto z wiersza 28 (po korekcie z tytułu transakcji księgowych sprzedaży oraz po odliczeniu kwot powiązanych zobowiązań gotówkowych i należności gotówkowych)	439 998	-
30a	Miara ekspozycji całkowitej (z wyłączeniem wpływu wszelkich mających zastosowanie tymczasowych wyłączeń rezerw w banku centralnym) obejmująca średnie wartości aktywów z tytułu SFT brutto z wiersza 28 (po korekcie z tytułu transakcji księgowych sprzedaży oraz po odliczeniu kwot powiązanych zobowiązań gotówkowych i należności gotówkowych)	439 998	-
31	Wskaźnik dźwigni (w tym wpływ wszelkich mających zastosowanie tymczasowych wyłączeń rezerw w banku centralnym) obejmujący średnie wartości aktywów z tytułu SFT brutto z wiersza 28 (po korekcie z tytułu transakcji księgowych sprzedaży oraz po odliczeniu kwot powiązanych zobowiązań gotówkowych i należności gotówkowych)	8,76%	-
31a	Wskaźnik dźwigni (z wyłączeniem wpływu wszelkich mających zastosowanie tymczasowych wyłączeń rezerw w banku centralnym) obejmujący średnie wartości aktywów z tytułu SFT brutto z wiersza 28 (po korekcie z tytułu transakcji księgowych sprzedaży oraz po odliczeniu kwot powiązanych zobowiązań gotówkowych i należności gotówkowych)	8,76%	-

Tabela 7.3. Podział ekspozycji bilansowych* (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT) i ekspozycji wyłączonych) [Wzór EU LR3 – LRSpl]

		31.12.2021
		a
		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w CRR
EU-1	Ekspozycje bilansowe ogółem (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	408 150
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	2 959
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	405 191
EU-4	Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	112 063
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jako ekspozycje wobec państwa	15 877
EU-7	Ekspozycje wobec instytucji	1 918
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	106 634
EU-9	Ekspozycje detaliczne	70 794
EU-10	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	63 433
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	5 135
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i z tytułu innych aktywów niegenerujących zobowiązania kredytowego)	29 336

* Ekspozycje bilansowe do wylizania wskaźnika dźwigni w rozumieniu Rozporządzenia CRR (wyłączając instrumenty pochodne i transakcje finansowania papierów wartościowych)

W roku 2021 decyzje strategiczne miały pośredni wpływ na wielkość wskaźnika dźwigni.

Czynniki mające wpływ na wielkość wskaźnika dźwigni:

- 1) wzrost ekspozycji w wyniku:
 - a) zwiększenia wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom,
 - b) zmian wartości obligacji skarbowych,
- 2) zmiany wysokości funduszy własnych w wyniku zaliczenia do funduszy zysku Grupy za I półrocze 2021 roku oraz zastosowania rozwiązań przejściowych dot. niezrealizowanych zysków i strat wycenianych do wartości godziwej przez skumulowane całkowite dochody.

8. Kapitał wewnętrzny (filar II)

W 2021 roku Grupa Kapitałowa Banku wyznaczała kapitał wewnętrzny zgodnie z:

- 1) Rozporządzeniem CRR,
 - 2) ustawą prawo bankowe,
 - 3) Rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego,
 - 4) ustawą o nadzorze makroostrożnościowym,
- oraz z przepisami wewnętrznymi Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Kapitał wewnętrzny to wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Celem szacowania kapitału wewnętrznego jest utrzymanie funduszy własnych na poziomie wynikającym ze Strategii zapewniającym bezpieczeństwo działalności przy uwzględnieniu zmian profilu i skali prowadzonej działalności oraz niekorzystnych warunków skrajnych, a także umożliwienie bardziej efektywnego zarządzania Bankiem i Grupą Kapitałową Banku nakierowanego na poprawę rentowności działalności i rentowności zainwestowanego kapitału.

Dla każdego ryzyka uznanego za istotne, Grupa Kapitałowa Banku opracowuje i stosuje odpowiednie metody jego oceny i pomiaru. Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych.

Łączny kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, na które Bank i Grupa Kapitałowa Banku są narażone, z uwzględnieniem podmiotów objętych konsolidacją ostrożnościową. Przyjmowany do kalkulacji kapitału wewnętrznego współczynnik korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz poszczególnymi podmiotami Grupy Kapitałowej Banku wynosi 1.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka kredytowego niewypłacalności Banku wyznacza się jako wartość wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego szacowanego przy użyciu metod IRB, metody standardowej oraz zmodyfikowanej metody standardowej wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określonych w Rozporządzeniu CRR. Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe kontrahenta centralnego CCP szacuje się zgodnie z opisaniem w Rozporządzeniu CRR podejściem do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ekspozycji wobec kwalifikującego się kontrahenta centralnego, w tym z uwzględnieniem preferencyjnej wagi ryzyka. W przypadku pojawienia się na portfelu Banku niestandardowych ekspozycji na ryzyko kredytowe instytucji finansowych i krajów, na które wymagane jest oszacowanie kapitału wewnętrznego, stosuje się rozwiązania opisane w Rozporządzeniu CRR. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka kredytowego niewypłacalności Banku wyznacza się dla ekspozycji obciążonych ryzykiem kredytowym obejmujących pozycje bilansowe i pozabilansowe. Podmioty Grupy Kapitałowej Banku, w których ryzyko kredytowe jest istotne wyznaczają kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe na podstawie wartości wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko kredytowe. Łączny kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka kredytowego niewypłacalności stanowi sumę kapitału wewnętrznego ustalonego dla wyodrębnionych portfeli ekspozycji oraz podmiotów Grupy Kapitałowej Banku, w których szacuje się kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka walutowych kredytów hipotecznych szacowany jest w oparciu o wartość prognozowanych strat z tytułu rozstrzygnięć sporów klientów na drodze sądowej pomniejszonej o straty z tytułu sporów i ugód już uwzględnionych w wynikach Banku oraz pomniejszany o oszacowaną wartość kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka operacyjnego w zakresie kosztów ryzyka prawnego portfela kredytów walutowych w walucie CHF powiązanych z ryzykiem kredytowym.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka rynkowego obejmuje kwoty kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym, ryzyko stopy procentowej w portfelu handlowym oraz ryzyko walutowe.

Do obliczania kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym wykorzystuje się miary wrażliwości dochodu odsetkowego, miary wrażliwości wartości ekonomicznej oraz wyniki testów warunków skrajnych na wrażliwość spreadu kredytowego z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (CSRBB).

Do obliczenia kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu handlowym stosowana jest metoda wartości zagrożonej z uwzględnieniem wyników testów warunków skrajnych.

Do obliczenia kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka walutowego stosowana jest metoda wartości zagrożonej z uwzględnieniem wyników testów warunków skrajnych

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego Grupy Kapitałowej Banku oblicza się w sposób zbliżony jak dla Banku, z uwzględnieniem specyfiki podmiotów, dla których kapitał wewnętrzny jest obliczany.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka płynności obejmuje oszacowany łączny koszt związany z szybkim upłynieniem portfela papierów wartościowych w celu pokrycia stress-testowych wpływów środków oraz koszt pozyskania dodatkowych środków w celu sfinansowania aktywów płynnych w wartości brakującej do wymaganego w Banku poziomu aktywów płynnych. Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności Grupy Kapitałowej Banku stanowi sumę kapitału wewnętrznego Banku oraz podmiotów Grupy Kapitałowej Banku, dla których ryzyko płynności zostało uznane jako istotne. Kapitał wewnętrzny dla podmiotów Grupy Kapitałowej Banku oblicza się w sposób zbliżony jak dla Banku, z uwzględnieniem ich specyfiki.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka operacyjnego Banku jest równy poziomowi ryzyka operacyjnego Banku obliczonemu przy wykorzystaniu podejścia AMA oraz BIA. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka operacyjnego podmiotów Grupy Kapitałowej Banku przyjmowany jest dla podmiotów Grupy Kapitałowej Banku objętych konsolidacją ostrożnościową, które oceniły ryzyko operacyjne jako istotne - w wysokości kapitału oszacowanego przez te podmioty.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności odchyień zrealizowanych przychodów biznesowych netto od wartości prognozowanych zgodnie z koncepcją wyniku narażonego na ryzyko (Earnings at Risk) oraz wyników analizy scenariuszowej.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego podmiotów Grupy Kapitałowej Banku przyjmowany jest dla podmiotów Grupy Kapitałowej Banku, które oceniły ryzyko biznesowe jako istotne. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Grupy Kapitałowej Banku wyznacza się jako sumę kapitału wewnętrznego Banku oraz kapitałów wewnętrznych podmiotów Grupy Kapitałowej Banku.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Bank Polski

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka zmian makroekonomicznych, Bank i podmioty Grupy Kapitałowej, w których ryzyko zmian makroekonomicznych jest istotne, wyznaczają na podstawie wyników kompleksowych testów warunków skrajnych. Kapitał wewnętrzny jest równy średniej arytmetycznej z kwot łącznego wymogu w zakresie funduszy własnych w scenariuszu szokowym, które powodują obniżenie łącznego współczynnika kapitałowego TCR poniżej poziomu wynikającego ze scenariusza bazowego, wyliczonych na cztery kolejne kwartały.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka modeli Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej wyznaczany jest na podstawie wskaźnika określającego wysokość kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka modeli w zależności od poziomu ryzyka modeli.

Adekwatność kapitałowa z perspektywy kapitału wewnętrznego jest wyznaczana w stosunku do funduszy własnych. Aktualne fundusze własne Banku i Grupy Kapitałowej Banku pokrywają te wymogi z istotnym marginesem bezpieczeństwa.

9. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku podejmują w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru i kontroli, a także określonego w Banku oraz Grupie Kapitałowej Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

Podstawowe regulacje obowiązujące w procesie oceny adekwatności kapitałowej to:

- 1) ustawa prawo bankowe,
- 2) Rozporządzenie CRR,
- 3) ustawa o nadzorze makroostrożnościowym,
- 4) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń,
- 5) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej Banku obejmuje:

- 1) określanie oraz realizację pożądaných przez Bank celów kapitałowych,
- 2) identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- 3) pomiar lub szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- 4) ustalanie wartości progowych dla miar adekwatności kapitałowej,
- 5) prognozowanie, monitorowanie oraz raportowanie poziomu i struktury kapitału własnego oraz adekwatności kapitałowej,
- 6) zarządzanie strukturą bilansu pod kątem optymalizacji jakości posiadanych przez Bank funduszy własnych,
- 7) kapitałowe działania awaryjne,
- 8) testy warunków skrajnych,
- 9) prognozowanie wymogu w zakresie funduszy własnych oraz kapitału wewnętrznego, ocenę rentowności obszarów biznesowych i segmentów klienta.

Miarami adekwatności kapitałowej są:

- 1) łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
- 2) współczynnik kapitału Tier 1 (T1),
- 3) współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1),
- 4) relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego,
- 5) wskaźnik dźwigni,
- 6) wskaźnik MREL – TREA,
- 7) wskaźnik MREL – TEM.

Celem monitorowania poziomu miar adekwatności kapitałowej jest określenie stopnia spełniania norm nadzorczych oraz identyfikacja przypadków wymagających uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych lub planu ochrony kapitału.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Grupę Kapitałową Banku wynosi:

- 1) łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 8,0%,
- 2) współczynnik kapitału Tier 1 (T1) – 6,0%,
- 3) współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) – 4,5%.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, Grupa Kapitałowa Banku ma obowiązek utrzymywania wymogu połączonego bufora, który stanowi sumę obowiązujących buforów. Szczegółowe informacje dotyczące buforów kapitałowych zostały przedstawione w rozdziale 6 niniejszego Raportu.

Dodatkowo, Bank i Grupa Kapitałowa Banku są zobowiązane utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, tzw. domiar kapitałowy:

- 1) dla łącznego współczynnika kapitałowego: 0,12% dla Banku i 0,11% dla Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) dla współczynnika kapitału Tier 1: 0,09% dla Banku i 0,08% dla Grupy Kapitałowej Banku oraz
- 3) dla współczynnika kapitału podstawowego Tier 1: 0,07% dla Banku i 0,06% dla Grupy Kapitałowej Banku.

Dodatkowo, Bank i Grupa Kapitałowa Banku są zobowiązane utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z narzutów regulacyjnych tj. bufora zabezpieczającego (2,5%), specyficznego bufora antycyklicznego (0,01%), bufora OSII nałożonego na Bank (1%) oraz indywidualnego domiaru z tytułu ryzyka walutowych kredytów hipotecznych (add-on) dla każdego ze wskaźników dla Banku i dla Grupy Kapitałowej Banku.

W związku z powyższym współczynniki kapitałowe według stanu na 31.12.2021 roku powinny kształtować się na poziomie nie niższym niż:

- 1) TCR – 11,63% dla Banku oraz 11,62% dla Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) T1 – 9,60% dla Banku oraz 9,59% dla Grupy Kapitałowej Banku,
- 3) CET1 – 8,08% dla Banku oraz 8,07% dla Grupy Kapitałowej Banku.

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku (w milionach złotych)

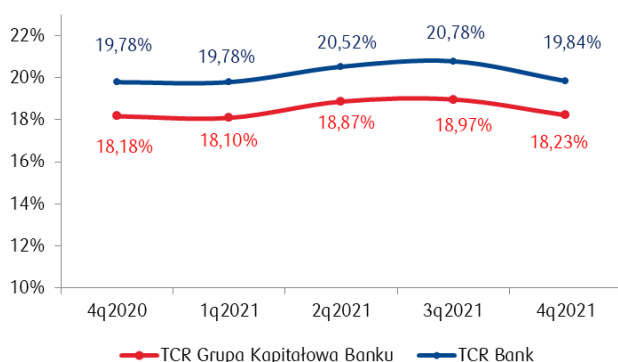
Tabela 9.1. Współczynniki kapitałowe

Współczynniki kapitałowe	31.12.2021	31.12.2020
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	226 166	228 413
Kapitał podstawowy Tier I	38 524	38 816
Kapitał Tier II	2 700	2 700
Łączny kapitał (Tier I + Tier II)	41 224	41 516
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	17,03%	16,99%
Współczynnik kapitału Tier I (%)	17,03%	16,99%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	18,23%	18,18%

Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku spełniały w 2021 roku i w 2020 roku wymogi KNF w zakresie minimalnych współczynników kapitałowych oraz utrzymały bezpieczną bazę kapitałową, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych.

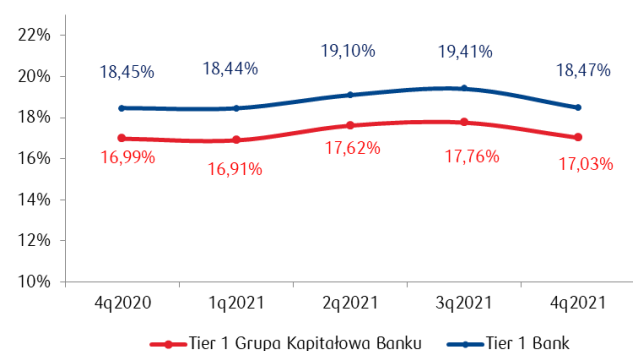
Poniższy wykres prezentuje zmiany poziomu łącznego współczynnika kapitałowego Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku.

Wykres 9.1. Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)

Poniższy wykres prezentuje zmiany poziomu współczynnika kapitału Tier I (współczynnika kapitału podstawowego Tier I)¹³ Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku.

Wykres 9.2. Współczynnik kapitału Tier I (T1)/Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1)

2 grudnia 2021 roku PKO Bank Polski S.A. otrzymał pismo Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) w sprawie wysokości minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych ("MREL", ang. the minimum requirement for own funds and eligible liabilities). BFG określił docelowy wymóg MREL dla Banku w oparciu o dane skonsolidowane na poziomie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko "TREA" i miary ekspozycji całkowitej "TEM", które muszą zostać spełnione na koniec 2023 r. oraz dodatkowo BFG wyznaczył cele śródkresowe

Tabela 9.2. Poziomy MREL

w %	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
MREL (TREA)	12,02	13,91	15,80
MREL (TEM)	3,00	4,46	5,91

W 2021 roku wartość miar adekwatności kapitałowej utrzymywała się powyżej limitów wewnętrznych i zewnętrznych.

¹³Współczynnik kapitału Tier I oraz współczynnik kapitału podstawowego Tier I w Banku oraz Grupie Kapitałowej Banku są sobie równe.

9.1. Wpływ rozwiązań przejściowych na adekwatność kapitałową

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A. stosuje w kalkulacji funduszy własnych następujące rozwiązania przejściowe:

- korektę przejściową dotyczącą minimalizowania wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne, zgodnie z art. 473 a Rozporządzenia CRR,
- tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody w związku z pandemią COVID-19 (zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR)

9.1.1. Korekta przejściowa dotycząca minimalizowania wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne

Od 1 stycznia 2018 obowiązuje standard rachunkowości MSSF 9 Instrumenty finansowe, który zastąpił standard MSR 39 Instrumenty finansowe. Zmianie uległy klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych, rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej reguluje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2017/2395¹⁴. Zgodnie z tą regulacją banki mogą stosować przepisy przejściowe w zakresie funduszy własnych i powiększać kapitał podstawowy Tier I związany z wdrożeniem nowego modelu utraty wartości w okresie kolejnych 5 lat od daty 1 stycznia 2018 roku, przy czym współczynnik korygujący maleje z okresu na okres.

Ponadto, 27 czerwca 2020 roku weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/873¹⁵. Przepis ten pozwala na złagodzenie wpływu na kapitał Tier 1 kwoty odpisów utworzonych od 1 stycznia 2020 roku. Rozwiązanie takie może być stosowane do 2024 roku włącznie, przy czym przyporządkowany tej wartości współczynnik korygujący maleje z okresu na okres.

Bank podjął decyzję, w świetle art. 473a ust. 7a CRR wprowadzonego powyższym Rozporządzeniem, o skorzystaniu z opcji, zgodnie z którą do korekty łagodzącej wpływ wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne przypisywana jest waga ryzyka równa 100 % i uzyskana wartość dodawana jest do miary ekspozycji całkowitej.

Grupa Kapitałowa zdecydowała się na pełne zastosowanie przepisów przejściowych i rozłożenie w czasie wpływu korekt z tytułu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej.

9.1.2. Tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Zgodnie z art. 468 CRR (zmienionym ww. Rozporządzeniem 2020/873) banki mogą stosować tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w związku z pandemią COVID-19. Podejście to pozwala na wyłączenie z obliczeń pozycji kapitału podstawowego Banku części niezrealizowanych zysków i strat skumulowanych od dnia 31 grudnia 2019 r. ujętych w bilansie w pozycji „zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody”, odpowiadających ekspozycjom wobec rządów centralnych, samorządów regionalnych lub władz lokalnych, oraz wobec podmiotów sektora publicznego, z wyłączeniem tych aktywów finansowych, które są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Grupa Kapitałowa Banku podjęła decyzję o stosowaniu powyższego tymczasowego traktowania począwszy od danych za grudzień 2021 r. i zawiadomiła o tej decyzji Komisję Nadzoru Finansowego.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2395 z 12 grudnia 2017 r. zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/873 z 24 czerwca 2020 roku zmieniające rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i (UE) 2019/876 w odniesieniu do niektórych dostosowań w odpowiedzi na pandemię COVID-19.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 9.3 Porównanie funduszy własnych instytucji oraz współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej z uwzględnieniem i bez uwzględnienia zastosowania rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych oraz z uwzględnieniem i bez uwzględnienia tymczasowego traktowania zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR [wzór MSSF 9]

		31.12.2021	30.09.2021	30.06.2021	31.03.2021	31.12.2020
Dostępny kapitał (kwoty)						
1	Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1)	38 524	39 715	38 016	38 523	38 816
2	Kapitał podstawowy Tier 1, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	37 042	38 233	36 582	37 089	37 164
2a	Kapitał podstawowy Tier 1, gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	37 289	39 715	38 016	38 523	38 816
3	Kapitał Tier 1	38 524	39 715	38 016	38 523	38 816
4	Kapitał Tier 1, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	37 042	38 233	36 582	37 089	37 164
4a	Kapitał Tier 1, gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	37 289	39 715	38 016	38 523	38 816
5	Łączny kapitał	41 224	42 415	40 716	41 223	41 516
6	Łączny kapitał, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	39 742	40 933	39 282	39 789	39 864
6a	Łączny kapitał, gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	39 989	42 415	40 716	41 223	41 516
Aktywa ważne ryzykiem (kwoty)						
7	Aktywa ważne ryzykiem ogółem	226 166	223 614	215 780	227 774	228 413
8	Aktywa ważne ryzykiem ogółem, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	224 684	222 132	214 345	226 340	226 767
Współczynniki kapitałowe						
9	Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,03%	17,76%	17,62%	16,91%	16,99%
10	Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	16,49%	17,21%	17,07%	16,39%	16,39%
10a	Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	16,49%	17,76%	17,62%	16,91%	16,99%
11	Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,03%	17,76%	17,62%	16,91%	16,99%
12	Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	16,49%	17,21%	17,07%	16,39%	16,39%
12a	Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	16,49%	17,76%	17,62%	16,91%	16,99%
13	Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,23%	18,97%	18,87%	18,10%	18,18%
14	Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	17,69%	18,43%	18,33%	17,58%	17,58%
14a	Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	17,68%	18,97%	18,87%	18,10%	18,18%
Wskaźnik dźwigni finansowej						
15	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni finansowej	439 933	431 594	418 209	402 805	394 468
16	Wskaźnik dźwigni finansowej	8,76%	9,20%	9,09%	9,56%	9,84%
17	Wskaźnik dźwigni finansowej, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat kredytowych	8,45%	8,89%	8,78%	9,24%	9,46%
17a	Wskaźnik dźwigni finansowej, gdyby nie stosowano tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR	8,48%	9,20%	9,09%	9,56%	9,84%

10. Polityka wynagrodzeń

10.1. Główne elementy polityki wynagrodzeń oraz sposoby ich stosowania [wzór EU REMA]

10.1.1. Organy nadzorujące politykę wynagrodzeń

Komitet Nominacji i Wynagrodzeń RN (KNIWRN) ma na celu wspieranie Rady Nadzorczej w wykonywaniu jej statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa. KNIWRN tworzą członkowie Rady Nadzorczej Banku.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego S.A.

Lp.	Imię i Nazwisko	Funkcja
1.	Wojciech Jasiński	Przewodniczący Komitetu
2.	Dominik Kaczmarek	Wiceprzewodniczący Komitetu
3.	Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu
4.	Tomasz Kuczur	Członek Komitetu
5.	Bogdan Szafranski	Członek Komitetu

KNIWRN odpowiada w szczególności za realizację następujących zadań:

- 1) dokonywanie okresowego przeglądu polityki wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze Banku oraz przedstawianie wyników z przeglądu Radzie Nadzorczej,
- 2) przedstawianie Radzie Nadzorczej propozycji zasad wynagradzania członków Zarządu,
- 3) opiniowanie, podlegających zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, ogólnych zasad polityki wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku,
- 4) zapoznanie się z raportem z przeprowadzonego przez Departament Audytu Wewnętrznego, przeglądu wdrożenia polityki wynagrodzeń,
- 5) przygotowanie projektu raportu z oceny funkcjonowania polityki wynagradzania w Banku, który jest przedstawiany Walnemu Zgromadzeniu przez Radę Nadzorczą.

W 2021 roku odbyło się łącznie 12 posiedzeń KNIWRN.

Politykę wynagradzania pracowników Banku i Grupy Kapitałowej PKO BP S.A. zatwierdzoną uchwałą Rady Nadzorczej nr 28/2021 z dnia 18 marca 2021 r. stosuje się w Banku i Spółkach Grupy Kapitałowej z uwzględnieniem zasady proporcjonalności w oparciu o kryteria: formy prawnej prowadzonej działalności, jej rozmiaru, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru i stopnia złożoności prowadzonej działalności. Polityka wynagradzania jest stosowana do oddziałów zagranicznych w zakresie zgodnym z lokalnie obowiązującymi przepisami.

W procesie identyfikacji stanowisk, na których występuje istotny wpływ na profil ryzyka Banku, Spółki Grupy Kapitałowej Banku lub całej Grupy Kapitałowej Banku (MRT) stanowiska:

- 1) członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku,
- 2) członków zarządów i rad nadzorczych Spółek Grupy Kapitałowej Banku, uznaje się za stanowiska o istotnym wpływie na profil ryzyka – odpowiednio – Banku, poszczególnych Spółek Grupy Kapitałowej Banku lub całej Grupy Kapitałowej Banku.

Stanowiska MRT w Banku, inne niż wyżej wymienione, identyfikuje Zarząd Banku, a w przypadku Spółek GK, stanowiska MRT identyfikuje zarząd Spółki GK, uwzględniając w szczególności postanowienia Rozporządzenia delegowanego Komisji Europejskiej, zgodnie z którym za MRT uznaje się w szczególności:

- 1) kadrę kierowniczą wyższego szczebla odpowiedzialną za istotne jednostki gospodarcze, za zarządzanie określonymi kategoriami ryzyka oraz za funkcje kontrolne,
- 2) stanowiska odpowiedzialne za zapewnianie wsparcia wewnętrznego, które mają decydujące znaczenie dla prowadzenia działalności, narażając Bank na istotne ryzyko operacyjne i inne rodzaje ryzyka,
- 3) stanowiska generujące ryzyko kredytowe i ryzyko rynkowe wyodrębnione przy użyciu kryteriów opartych na limitach uprawnień.

W celu identyfikacji stanowisk MRT w spółkach GKB ustala się istotność wpływu Spółki na profil ryzyka Spółki GK lub całej GK, z uwzględnieniem strategii zarządzania ryzykiem i wymogi prawa powszechnie obowiązującego. W przypadku Spółek GK posiadających spółki zależne identyfikacji stanowisk MRT w ramach jej grupy kapitałowej dokonuje spółka dominująca.

10.1.2. Opis struktury systemu wynagradzania

Polityka zapewnia spójny system wynagradzania poprzez:

- 1) stosowanie systemu wynagradzania zgodnego z trendami rynkowymi,
- 2) pozyskiwanie optymalnych kandydatów do pracy,
- 3) dostosowanie mechanizmów narzędzi i poziomów wynagrodzeń do strategii i celów Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku,
- 4) uwzględnienie możliwości Grupy Kapitałowej Banku w zakresie kształtowania pożądanych mechanizmów i poziomów wynagrodzeń,
- 5) kształtowanie płac stałych w oparciu o wartościowanie stanowisk pracy,

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłoszeniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

- 6) kształtowanie struktury wynagrodzenia na podstawie osiągniętych efektów pracy i oceny kompetencji pracowników,
- 7) budowanie w pracownikach odpowiedzialności za realizowane zadania oceniane w oparciu o zobiektywizowane kryteria,
- 8) zagwarantowanie, że zmienne składniki wynagrodzeń będą tak sparаметryzowane, żeby uwzględniały koszt ryzyka, koszt kapitału i ryzyko płynności Banku i Grupy Kapitałowej Banku w perspektywie długoterminowej,
- 9) zapewnienie, aby pieniężne lub niepieniężne formy wynagrodzenia nie zachęcały osób zaangażowanych do faworyzowania własnych interesów lub interesów Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej Banku ze szkodą dla klientów.

Zarząd przyjmuje Politykę, oraz odpowiada za wdrożenie zasad wynikających z Polityki w Banku i Spółkach Grupy Kapitałowej Banku – poprzez odpowiednie regulacje wewnątrzbankowe oraz poprzez współpracę z poszczególnymi Spółkami Grupy Kapitałowej Banku. Rada Nadzorcza zatwierdza Politykę.

Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy (ZUZP) zawarty z zakładowymi organizacjami związków zawodowych w dniu 28 marca 1994 roku (z późn. zm.) stanowi podstawę przyznawania pracownikom Banku następujących składników wynagrodzeń:

- wynagrodzenia zasadniczego,
- dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w warunkach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia,
- premii i nagród za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

Wynagrodzenie zmienne może być obniżone, aż do całkowitego pozbawienia prawa do tego wynagrodzenia, w przypadku, gdy do dnia wypłaty (w szczególności w okresie oceny równej co najmniej okresowi trzech ostatnich lat) MRT dopuścił się:

- 1) istotnych naruszeń obowiązków wynikających z umowy,
- 2) nieprawidłowego wykonywania wyznaczonych zadań,
- 3) istotnych uchybień w przestrzeganiu przepisów prawa lub standardów obsługi klientów,
- 4) istotnych zachowań w stosunku do innych pracowników i współpracowników naruszających zasady współzycia społecznego.

Podejmując decyzję o wypłacie dla wszystkich MRT wynagrodzeń zmiennych można zdecydować o:

- 1) ewentualnym ograniczeniu wysokości środków na wynagrodzenia zmienne uwzględniając:
 - a) wpływ na kapitał regulacyjny, współczynnik wypłacalności i kapitał własny, tak aby wypłata wynagrodzenia zmiennego nie ograniczała możliwości ich wzmocnienia,
 - b) wpływ na koszt kapitału, by wypłata wynagrodzenia zmiennego nie ograniczała możliwości zachowania odpowiedniej bazy kapitałowej,
 - c) pożądany profil ryzyka, w tym koszty z nim związane,
 - d) wyniki finansowe w odniesieniu do długoterminowych planów rozwoju.
- 2) czasowej zmianie, w wypadku zajścia nadzwyczajnych i nieprzewidzianych okoliczności, wymagających zastosowania konserwatywnego podejścia do wynagrodzenia zmiennego MRT:
 - a) proporcji wynagrodzeń zmiennych odroczonej i nieodroczonej, na rzecz zwiększenia części wynagrodzenia zmiennego odroczonego,
 - b) długości okresów odroczeń wypłat wynagrodzeń zmiennych określonych w zasadach wynagradzania MRT, poprzez ich przedłużenie oraz terminów, z których:
 - wartość bazowa wynagrodzenia zmiennego jest przeliczana na wartość instrumentów finansowych,
 - wartość instrumentów finansowych będzie stanowiła podstawę przeliczenia instrumentu finansowego na gotówkę do wypłaty,
 - c) proporcji między składnikiem gotówkowym i w formie instrumentu finansowego wynagrodzenia zmiennego, na rzecz zwiększenia części wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentu finansowego.

Przed końcem okresu rozliczeniowego wynagrodzenia odroczonego Zarząd ustala, czy i w jakim okresie wystąpiły przesłanki redukcji wynagrodzenia zmiennego (malus) za dany okres oceny (tj. raty wynagrodzenia odroczonego) - stosując następujący schemat oceny:

- 1) znaczne pogorszenie się wyników z powodu:
 - a) powstania straty bilansowej lub powstania groźby nastąpienia straty bilansowej,
 - b) powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności (uwzględniając koszt ryzyka, koszt kapitału i ryzyko płynności w perspektywie długoterminowej),
- 2) ustalenie, że nastąpiła znacząca negatywna zmiana w kapitale własnym,
- 3) naruszenie przepisu prawa, regulaminów, procedur lub obowiązków wynikających ze stosunku zatrudnienia MRT lub popełnienie przezeń istotnych błędów, np. postępowanie niezgodne z wewnętrznym kodeksem postępowania, wytycznymi dot. zgodności lub podstawowymi wartościami, szczególnie w obszarach zarządzania ryzykiem,
- 4) korekta realizacji wyników/celów i stopnia realizacji wyników/celów MRT,
- 5) pogorszenie wyników struktur nadzorowanych przez MRT,
- 6) przyznanie wynagrodzenia zmiennego na podstawie nieprawidłowych, wprowadzających w błąd informacji lub w wyniku oszustwa danego MRT.

W ramach oceny funkcjonowania polityki wynagradzania Rada Nadzorcza, w oparciu o rekomendację KNIWRN, przyjęła uchwałę z dnia 9 maja 2021 r. za 2020 r. raport, który wskazuje, że w 2020 roku kontynuowana była polityka wynagrodzenia w Banku i Grupie Kapitałowej prowadząca do zapewnienia spójnego i przejrzystego systemu wynagradzania, opierającego się na dostosowaniu wysokości wynagrodzeń do poszczególnych grup kategorii zaszerogowania i porównywania ich do wynagrodzeń rynkowych. Bank kontynuuje politykę zgodną z metodą wartościowania stanowisk, odnoszącą się do określenia poszczególnych wag stanowisk według: umiejętności, rozwiązywania problemów i wpływu na wyniki oraz program rekomendacji kandydatów do pracy.

W Polityce wynagradzania pracowników Banku i Grupy Kapitałowej PKO BP, w 2021 r., uchwałę Rady Nadzorczej nr 28/2021 zostały zatwierdzone zmiany polegające przede wszystkim na:

- uporządkowaniu kompetencyjnym Polityki poprzez wprowadzenie wiodącej roli Pionu Zarządzania Personalem we wdrażaniu spójnych zasad wynagradzania na poziomie całej Grupy Kapitałowej,
- eliminacji mechanizmu automatycznego zaprzestania obowiązywania zakazu konkurencji MRT w przypadku podjęcia zatrudnienia w innej spółce Skarbu Państwa, spoza Spółkami Grupy Kapitałowej Banku, mając na względzie brak tego rodzaju wymogu w powszechnie obowiązujących przepisach, tj. w ustawie z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (ze zm.),
- ograniczeniu postanowień o utracie prawa do odprawy na wypadek podjęcia pracy w Spółkach Grupy Kapitałowej Banku,
- niezbędnej korekcie redakcyjnej Polityki.

Zatrudnienie na stanowisku, rozwiązanie umowy o pracę oraz zmiana warunków umowy o pracę w zakresie stanowiska, dokonywane zgodnie z decyzją pracodawcy wobec dyrektora komórki audytu wewnętrznego lub dyrektora komórki do spraw zgodności – wymaga uprzedniego zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą. Ustalenie wysokości wynagrodzenia zasadniczego oraz jego zmiana dokonywane wobec tych osób, zatwierdzone są odpowiednio – przez Radę Nadzorczą lub właściwy jej komitet.

– Rozwiązanie umowy o pracę oraz zmiana warunków umowy o pracę w zakresie stanowiska lub mająca wpływ na obniżenie wynagrodzenia zasadniczego, dokonywane z inicjatywy pracodawcy w odniesieniu do pracownika komórki audytu wewnętrznego lub pracownika komórki do spraw zgodności, wymaga uprzedniej akceptacji Prezesa Zarządu.

Poziom wynagrodzenia osób pełniących niezależne funkcje kontrolne powinien umożliwiać instytucji zatrudnienie do wykonywania tych funkcji wykwalifikowanego i doświadczonego personelu, co jest uwzględniane w procesie wartościowania stanowisk. Wynagrodzenie osób pełniących niezależne funkcje kontrolne powinno być w przeważającej mierze stałe i powinno odzwierciedlać charakter wykonywanych obowiązków, co jest uwzględniane na etapie stawiania celów.

Gwarantowane zmienne składniki wynagrodzenia mają charakter wyjątkowy i występują jedynie w momencie nawiązania stosunku pracy lub zawarcia innej umowy stanowiącej podstawę świadczenia pracy i ograniczają się do pierwszego roku zatrudnienia.

Członkowi Zarządu lub MRT może być przyznana odprawa (niewynikająca z powszechnie obowiązujących przepisów) związana z zakończeniem zatrudnienia, w wysokości nie wyższej niż trzykrotność stałego wynagrodzenia (wynikającego z umowy w ostatnim dniu zatrudnienia), pod warunkiem:

- zatrudnienia przez odpowiedni okres,
- rozwiązania umowy z jakichkolwiek przyczyn innych niż naruszenie podstawowych obowiązków wynikających z umowy.

W przypadku przyznania odprawy, jej wysokość powinna odzwierciedlać ocenę za okres ostatnich trzech lat.

10.1.3. Opis sposobu uwzględniania obecnego i przyszłego ryzyka w procesach kształtowania wynagrodzeń

Bank stosuje mechanizmy korekty ex ante i ex post, opisane w pkt 10.1.2. powyżej.

Podejmując decyzję o wypłacie, Bank ocenia stosunek wypłaty do: wymogu kapitałowego Banku, kapitałów własnych Banku, łącznego współczynnika kapitałowego.

Uwzględnianie ryzyka w procesie kształtowania wynagrodzeń MRT widoczne jest także w celach premiowych stawianych MRT, które powiązane są z poziomem ryzyka w działalności Banku (więcej punkt 10.1.5).

10.1.4. Stosunek stałych do zmiennych składników wynagrodzenia

Łączna kwota wynagrodzenia zmiennego MRT za dany okres premiowania nie może przekroczyć 100% określonego wynagrodzenia stałego za czas pozostawania na stanowisku. Bank stosuje mechanizmy korekty ex ante i ex post, opisane w pkt 10.1.2. powyżej.

Wpływ ryzyka na wynagrodzenie zmienne jest zabezpieczany w procesie stawiania celów, zgodnie z pkt 10.1.5. poniżej.

10.1.5. Opis działań instytucji zmierzających do powiązania poziomu wynagrodzenia z wynikami osiągniętymi w okresie pomiaru wyników

MRT objęci są Systemem Zarządzania przez Cele „MbO”. Cele stawiane MRT obejmują zarówno cele na poziomie instytucjonalnym jak również indywidualnym, specyficznym dla danego obszaru działalności biznesowej i nadawane są na okres premiowania. Nadawane cele mają zagwarantować uwzględnienie cyklu koniunkturalnego Banku oraz ryzyka uwzględnionego zarówno poprzez ustalenie odpowiednich, wrażliwych na ryzyko kryteriów oceny efektywności pracy, jak i redukcję lub brak wynagrodzenia zmiennego w przypadku pogorszonych wyników finansowych, straty lub pogorszenia innych wskaźników. Cele premiowe MRT obejmują także kryteria ilościowe jak i jakościowe, i stawiane są w sposób gwarantujący:

- 1) motywowanie do takiej pracy i zachowań, aby Bank i Grupa Kapitałowa osiągały w długim horyzoncie czasowym jak najlepsze, stabilne wyniki finansowe,
- 2) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i zniechęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez radę nadzorczą skłonność do ryzyka,
- 3) wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.

Wynagrodzenie zmienne odroczone i nieodroczone MRT składa się z następujących składników:

- 1) gotówkowego, który stanowi 50% wynagrodzenia zmiennego,
- 2) w formie instrumentu finansowego (akcje fantomowe), który stanowi 50% wynagrodzenia zmiennego.

Jedynymi stosowanym instrumentem finansowym są akcje fantomowe Banku, stąd w Banku nie zachodzi potrzeba dokonywania oceny równowagi między różnymi rodzajami przyznawanych instrumentów.

Podejmując decyzję o wypłacie, Bank stosuje kryteriów i wskaźników wyników wskazane w pkt 10.1.3. W przypadku wystąpienia „słabych” wyników, Bank może zastosować środki opisane w pkt 10.1.2. powyżej.

10.1.6. Opis działań instytucji zmierzających do dostosowania wynagrodzenia w celu uwzględnienia wyników długoterminowych

Łączne wynagrodzenie zmienne za dany okres premiowania jest ustalane w formie wynagrodzenia zmiennego nieodroczonego oraz wynagrodzenia zmiennego odroczonego w stosunku 60% do 40% poniżej szczególnie dużej kwoty oraz 40% do 60% powyżej szczególnie dużej kwoty. Bank stosuje okres odroczenia 4 lata dla pracowników oraz 5 lat dla Członków Zarządu, w skład którego wchodzi roczne okresy rozliczeniowe, następujący po zakończeniu okresu premiowania i obliczeniu łącznej wartości bazowej wszystkich składników wynagrodzenia zmiennego MRT. Zatrzymanie w Banku to okres rozpoczynający się w pierwszym dniu roku rozpoczynającego się po okresie premiowania stanowiącym podstawę do naliczenia akcji fantomowych i kończący się w dniu, w którym po przeliczeniu akcji na gotówkę następuje wypłata.

Bank nie stosuje mechanizmu odebrania wcześniej wypłaconej premii (clawback). Przed końcem okresu rozliczeniowego wynagrodzenia odroczonego ustala się, czy i w jakim okresie wystąpiły przesłanki redukcji wynagrodzenia zmiennego (malus) za dany okres oceny (tj. raty wynagrodzenia odroczonego), zgodnie z pkt 10.1.2. powyżej.

10.1.7. Opis głównych parametrów i uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemów składników zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych zgodnie z art. 450 ust. 1 lit. f) CRR

Bank stosuje pomiar efektywności poprzez odpowiednie stawianie celów, które uwzględniają:

- 1) Zysk netto Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) Wskaźnik C/I Grupy Kapitałowej Banku w okresie (w %),
- 3) Wskaźnik ROE Grupy Kapitałowej Banku (w %),
- 4) Udział należności z utratą wartości w portfelu kredytowym Grupy Kapitałowej Banku z uwzględnieniem kredytów wycenianych FVPL (w %),
- 5) Marża odsetkowa Grupy Kapitałowej Banku (w %),
- 6) Cel alternatywny (rozumiany, jako wybór korzystniejszego celu po ostatecznym rozliczeniu),
 - A. Wskaźnik zadowolenia Klientów prezentowany w oparciu o Wskaźnik wejścia w nieaktywność oraz odejść klientów wg definicji Finalty,
 - B. Poziom zadowolenia Klientów mierzony poprzez NPS Relacyjny.

W konstrukcji struktury mierników efektywności zestawione są różne rodzaje KPI, w szczególności wskaźniki ilościowe i efektywnościowe spójne ze specyfiką organizacji. Wszystkie mierniki efektywnościowe są sparametryzowane i mają charakter mierzalny. Z uwagi na charakter danego stanowiska kierowniczego, określana jest różna proporcja udziału poszczególnych celów w łącznej ocenie poprzez nadanie wag dla wyżej wymienionych rodzajów KPI. Zastosowano odpowiedzialność za długoterminowe wyniki finansowe korygowane o ryzyko i koszty z różną konstrukcją celu w zależności od specyfiki realizowanych zadań. Stanowiska odpowiedzialne za funkcje kontrolne rozliczane są z celów niezależnych od wyników kontrolowanych struktur.

Wynagrodzenie zmienne odroczone i nieodroczone MRT składa się z następujących składników:

- 1) Gotówkowego, który stanowi 50% wynagrodzenia zmiennego,
- 2) W formie instrumentu finansowego, który stanowi 50% wynagrodzenia zmiennego.

10.1.8. Pozostałe kwestie dotyczące polityki wynagrodzeń

Bank nie korzysta z odstępstwa określonego w art. 94 ust. 3 CRD.

10.2. Dane ilościowe dotyczące wynagrodzeń

Poniższe tabele prezentują dane ilościowe dotyczące wynagrodzeń za 2021 r.

Rozbieżności pomiędzy łącznymi kwotami wynagrodzeń lub łączną liczbą pracowników a sumami poszczególnych pozycji wynikają z zaokrągleń prezentacyjnych.

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 10.1. Wynagrodzenie przyznane za dany rok obrotowy [wzór EU REM1]

		31.12.2021				
		a	b	c	d	
		Funkcja nadzorczą organu zarządzającego	Funkcja zarządczą organu zarządzającego	Pozostali członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla	Pozostali określony personel	
1		Liczba pracowników należących do określonego personelu	11	8	61	95
2		Wynagrodzenie stałe ogółem	1,30	6,66	29,65	28,53
3		W tym: w formie środków pieniężnych	1,30	6,66	29,65	28,53
4		(Nie ma zastosowania w UE)				
EU-4a	Wynagrodzenie stałe	W tym: akcje lub odpowiadające im tytuły własności	-	-	-	-
5		W tym: instrumenty związane z akcjami lub równoważne instrumenty niepieniężne	-	-	-	-
EU-5x		W tym: inne instrumenty	-	-	-	-
6		(Nie ma zastosowania w UE)				
7		W tym: inne formy	-	-	-	-
8		(Nie ma zastosowania w UE)				
9		Liczba pracowników należących do określonego personelu	-	-	-	-
10		Wynagrodzenie zmienne ogółem	-	-	-	-
11		W tym: w formie środków pieniężnych	-	-	-	-
12		W tym: odroczone	-	-	-	-
EU-13a	Wynagrodzenie zmienne*	W tym: akcje lub odpowiadające im tytuły własności	-	-	-	-
EU-14a		W tym: odroczone	-	-	-	-
EU-13b		W tym: instrumenty związane z akcjami lub równoważne instrumenty niepieniężne	-	-	-	-
EU-14b		W tym: odroczone	-	-	-	-
EU-14x		W tym: inne instrumenty	-	-	-	-
EU-14y		W tym: odroczone	-	-	-	-
15		W tym: inne formy	-	-	-	-
16		W tym: odroczone	-	-	-	-
17		Wynagrodzenie ogółem (2 + 10)	1,30	6,66	29,65	28,53

*Na dzień publikacji zmienne wynagrodzenie za 2021 r. nie zostało jeszcze przyznane.

Dane ilościowe w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń przyznanych za rok 2021 zostaną opublikowane wraz z informacją o adekwatności kapitałowej Grupy PKO Bank Polski S.A. sporządzonej za I półrocze 2022 r.

Tabela 10.2. Płatności specjalne na rzecz pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (określony personel) [wzór EU REM2]

		31.12.2021				
		a	b	c	d	
		Funkcja nadzorczą organu zarządzającego	Funkcja zarządczą organu zarządzającego	Pozostali członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla	Pozostali określony personel	
Gwarantowane wypłaty wynagrodzenia zmiennego						
1		Gwarantowane wypłaty wynagrodzenia zmiennego – liczba pracowników należących do określonego personelu	-	-	-	-
2		Gwarantowane wypłaty wynagrodzenia zmiennego – kwota łączna	-	-	-	-
3		W tym gwarantowane wypłaty wynagrodzenia zmiennego dokonywane w danym roku obrotowym, które nie są uwzględniane w górnym pułapie premii	-	-	-	-
Odprawy przyznane w poprzednich okresach i wypłacone w danym roku obrotowym						
4		Odprawy przyznane w poprzednich okresach i wypłacone w danym roku obrotowym – liczba pracowników należących do określonego personelu	-	-	3	2
5		Odprawy przyznane w poprzednich okresach i wypłacone w danym roku obrotowym – kwota łączna	-	-	0,09	0,03
Odprawy przyznane w danym roku obrotowym						
6		Odprawy przyznane w danym roku obrotowym – liczba pracowników należących do określonego personelu	-	6	4	1
7		Odprawy przyznane w danym roku obrotowym – kwota łączna	-	1,14	0,56	0,04
8		W tym odpawy wypłacone w danym roku obrotowym	-	-	-	0,04
9		W tym odpawy odroczone	-	1,14	0,56	-
10		W tym odpawy wypłacone w danym roku obrotowym, które nie są uwzględniane w górnym pułapie premii	-	-	-	-
11		W tym najwyższa wypłata przyznana jednej osobie	-	0,20	0,15	0,04

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Tabela 10.3. Wynagrodzenie odroczone [wzór EU REM3]

		31.12.2021							
		a	b	c	d	e	f	EU - g	EU - h
Odroczone i zatrzymane wynagrodzenie		Łączna kwota odroczonego wynagrodzenia przyznanego za poprzednie okresy wykonania obowiązków	W tym kwota wynagrodzenia przysługującego w danym roku obrachunkowym	W tym kwota wynagrodzenia przysługującego w kolejnych latach obrachunkowych	Kwota korekty z tytułu wyników dokonanej w danym roku obrachunkowym w celu uwzględnienia odroczonego wynagrodzenia przysługującego w danym roku obrachunkowym	Kwota korekty z tytułu wyników dokonanej w danym roku obrachunkowym w celu uwzględnienia odroczonego wynagrodzenia przysługującego w przyszłych latach wykonania obowiązków	Łączna kwota korekty w ciągu danego roku obrachunkowego wynikająca z pośrednich korekt ex post (tj. zmian wartości odroczonego wynagrodzenia wynikające ze zmian cen instrumentów)	Łączna kwota odroczonego wynagrodzenia przyznanych przed danym rokiem obrachunkowym i faktycznie wypłaconych w danym roku obrachunkowym	Łączna kwota odroczonego wynagrodzenia przyznanego za poprzedni okres wykonania obowiązków, które przysługują, ale podlegają okresom zatrzymania
1	Funkcja nadzorca organu zarządzającego	-	-	-	-	-	-	-	-
2	W formie środków pieniężnych	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Akcje lub odpowiadające im tytuły własności	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Instrumenty związane z akcjami lub równoważne instrumenty niepieniężne	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Inne instrumenty	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Inne formy	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Funkcja zarządca organu zarządzającego	10,97	3,05	7,91	-	-	0,77	3,83	5,11
8	W formie środków pieniężnych	4,33	1,53	2,80	-	-	0,02	1,55	-
9	Akcje lub odpowiadające im tytuły własności	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Instrumenty związane z akcjami lub równoważne instrumenty niepieniężne	6,63	1,52	5,11	-	-	0,75	2,28	5,11
11	Inne instrumenty	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Inne formy	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Pozostali członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla	24,38	5,99	18,39	-	-	0,92	6,91	11,55
14	W formie środków pieniężnych	9,89	3,04	6,84	-	-	0,04	3,08	-
15	Akcje lub odpowiadające im tytuły własności	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Instrumenty związane z akcjami lub równoważne instrumenty niepieniężne	13,30	2,64	10,66	-	-	0,86	3,50	10,66
17	Inne instrumenty	1,20	0,31	0,89	-	-	0,02	0,33	0,89
18	Inne formy	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Pozostali określony personel	23,54	5,63	17,92	-	-	1,15	6,78	11,36
20	W formie środków pieniężnych	9,66	3,11	6,55	-	-	0,04	3,15	-
21	Akcje lub odpowiadające im tytuły własności	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Instrumenty związane z akcjami lub równoważne instrumenty niepieniężne	13,21	2,32	10,89	-	-	1,08	3,40	10,89
23	Inne instrumenty	0,67	0,20	0,47	-	-	0,04	0,23	0,47
24	Inne formy	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Łączna kwota	58,89	14,67	44,22	-	-	2,85	17,51	28,02

W 2021 r. w całej Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie było osób, które otrzymały całkowite wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EURO, dlatego też tabela EU REM4 nie została wypełniona,

Tabela 10.4. Informacje na temat wynagrodzenia pracowników w 2021 r., których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (określony personel) [wzór EU REM5]

		31.12.2021									
		Wynagrodzenie organu zarządzającego			Obszary działalności						
		Funkcja nadzorca organu zarządzającego	Funkcja zarządca organu zarządzającego	Organ zarządzający ogółem	Bankowość inwestycyjna	Bankowość detaliczna	Zarządzanie aktywami	Funkcje korporacyjne	Niezależne funkcje kontroli wewnętrznej	Wszystkie pozostałe	Ogółem
1	Łączna liczba pracowników należących do określonego personelu										155
2	W tym: członkowie organu zarządzającego	11	8	19							
3	W tym: pozostali członkowie kadry kierowniczej wyższego szczebla				3	5	7	28	12	7	
4	W tym: pozostali określony personel				4	30	25	21	9	4	
5	Łączne wynagrodzenie określonego personelu	1,30	14,33	15,63	8,32	28,03	8,01	36,35	11,25	10,52	
6	W tym: wynagrodzenie zmienne wypłacone w 2021 r.	-	7,68	7,68	4,58	14,21	2,22	14,20	4,35	4,73	
7	W tym: wynagrodzenie stałe	1,30	6,66	7,96	3,74	13,82	5,79	22,15	6,90	5,79	

11. Słownik użytych pojęć i skrótów

AMA (<i>Advanced Measurement Approach</i>)	zaawansowane podejście do pomiaru ryzyka operacyjnego do wyznaczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z Rozporządzeniem CRR
CIRS (<i>Currency Interest Rate Swap</i>)	transakcja polegająca na wymianie między kontrahentami płatności odsetkowych naliczanych od kwot nominowanych w różnych walutach i określanych według różnych stóp procentowych
CRD IV	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CSA (<i>Credit Support Annex</i>)	umowa zabezpieczająca – załącznik do umowy ramowej
EaR (<i>Earnings at risk</i>)	określa maksymalne odchylenie przychodów biznesowych netto od wartości oczekiwanej przy założonym poziomie ufności w określonym horyzoncie czasowym
EBA (<i>European Banking Authority</i>)	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
ECAI (<i>External Credit Assessment Institutions</i>)	zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej
FX Swap	swap walutowy - jest to transakcja w której dwie strony wymieniają między sobą uzgodnione kwoty z uwzględnieniem należnych odsetek w różnych walutach na określony czas
IRB (<i>Internal Ratings Based Approach</i>)	metoda wewnętrznych ratingów stosowana do wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego
ISDA (<i>International Swap and Derivatives Association</i>)	Międzynarodowe Stowarzyszenie Dealerów Swapowych
Kapitał wewnętrzny	wysokość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka
KRI - Kluczowy wskaźnik ryzyka (<i>Key Risk Indicator</i>)	miernik ryzyka operacyjnego, określony jako kluczowy dla danego obszaru systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym, aplikacji lub procesu w kontekście strat wynikających ze zdarzeń operacyjnych, tzn. monitorujący główne czynniki wpływające na poziom kluczowych dla Banku ryzyk
Korekta CVA (<i>Credit Value Adjustment</i>)	korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta
Korekta DVA (<i>Debt Value Adjustment</i>)	korekta wartości godziwej zobowiązań oraz instrumentów pochodnych będących zobowiązaniami, wynikająca z własnego ryzyka kredytowego Banku
LDA (<i>Loss Distribution Approach</i>)	podejście polegające na wykorzystaniu danych historycznych o zdarzeniach operacyjnych wewnętrznych jak i zewnętrznych oraz informacji o kształtowaniu się czynników otoczenia biznesowego do statystycznego pomiaru ryzyka operacyjnego
LGD (<i>Loss Given Default</i>)	poziom straty ponoszony przez Bank w przypadku wystąpienia niewypłacalności klienta
Łączny współczynnik kapitałowy	główny miernik adekwatności kapitałowej, wyliczany jako iloraz funduszy własnych i sumy wymogów w zakresie funduszy własnych, przemnożonych przez 12,5
Material Risk Takers (MRT)	członkowie Zarządu i kluczowi menedżerowie o wysokim wpływie na profil ryzyka Banku
MSR	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
MSSF	Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
NBP	Narodowy Bank Polski
Outsourcing	korzystanie z zewnętrznych zasobów, poprzez przekazanie określonych zadań i działań do wykonania przez firmy zewnętrzne na podstawie umów

Portfel bankowy	portfel obejmujący operacje niezaliczone do portfela handlowego, w szczególności udzielanie kredytów, pożyczek, składanie lokat i przyjmowanie depozytów, wykonywane w ramach podstawowej działalności Banku lub w celu zarządzania płynnością oraz ryzykiem stopy procentowej
Portfel handlowy	portfel obejmujący wszystkie pozycje w instrumentach finansowych i w towarach, które to pozycje Bank przeznacza do obrotu lub do celów zabezpieczenia pozycji przeznaczonych do obrotu
Pozycja indywidualna dla danej waluty obcej (pozycja walutowa)	różnica sumy aktywów w danej walucie, pozabilansowych zobowiązań otrzymanych i aktywów indeksowanych do tej waluty obcej oraz sumy pasywów w tej walucie, pozabilansowych zobowiązań udzielonych i pasywów indeksowanych do tej waluty obcej
Prawdopodobieństwo niewypłacalności (<i>Probability of Default - PD</i>)	statystycznie oszacowane prawdopodobieństwo wystąpienia niewypłacalności kredytobiorcy w skali roku (określa poziom ryzyka kredytowego związanego z portfelem, które zmaterializuje się w przyszłości)
<i>RI</i> - pomocniczy wskaźnik ryzyka (<i>Risk Indicator</i>)	miernik ryzyka operacyjnego, nie określony jako kluczowy, o charakterze operacyjnym, wspierający monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego dla danego obszaru systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym, aplikacji lub procesu
RTS AMA	Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/959 z dnia 14 marca 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających metodę oceny, w ramach której właściwe organy zezwalają instytucjom na stosowanie metod zaawansowanego pomiaru na potrzeby obliczania ryzyka operacyjnego
Ryzyko biznesowe	ryzyko nieosiągnięcia założonych celów finansowych, w tym poniesienia strat, wynikające z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany
Ryzyko kredytowe	ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta ze zobowiązań wobec Banku lub ryzyko spadku wartości ekonomicznej wiarygodności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań
Ryzyko modeli	ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli
Ryzyko operacyjne	ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego, a uwzględnia ryzyko: <ul style="list-style-type: none"> • prawne - ryzyko poniesienia straty wynikającej z nieznamośności, niezrozumienia i niestosowania norm prawnych oraz standardów rachunkowości, niemożności wyegzekwowania postanowień umów, niekorzystnych interpretacji lub rozstrzygnięć sądów albo organów administracji publicznej), • ryzyko cyberbezpieczeństwa - stopień narażenia przez potencjalne, negatywne czynniki ryzyka cyberbezpieczeństwa, związane z technologiami teleinformatycznymi, mogące powodować szkodę finansową dla organizacji poprzez naruszenie dostępności, integralności, poufności lub rzetelności informacji przetwarzanych w zasobach SIB.
Ryzyko płynności	ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków
Ryzyko stopy procentowej	ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku
Ryzyko walutowe	ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych walutach
Ryzyko zmian makroekonomicznych	ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych
Strata oczekiwana (<i>Expected Loss, EL</i>)	statystycznie oszacowana wartość średniej (oczekiwanej) straty z tytułu ryzyka kredytowego, jaką Bank spodziewa się ponieść na portfelu w ciągu jednego roku
Strategiczny limit tolerancji	poziom tolerancji na ryzyko ustalony przez Zarząd
Metoda ratingowa	metoda oceny ryzyka kredytowego klienta instytucjonalnego banku stosowana przy udzielaniu lub zmianie istotnych warunków transakcji kredytowej oraz w okresie realizacji transakcji kredytowej, która określa klasę wiarygodności kredytowej klienta

Testy warunków skrajnych	element zarządzania ryzykiem służący do oceny potencjalnego wpływu na sytuację Banku lub Grupy Kapitałowej Banku określonego niekorzystnego zdarzenia lub zmian parametrów rynkowych
Wartość godziwa	Cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny
Wartość zagrożona (<i>Value-at-Risk, VaR</i>)	potencjalna wartość straty, wynikająca ze zmiany wartości bieżącej przepływów pieniężnych z instrumentów finansowych lub potencjalna wartość straty na utrzymywanych pozycjach walutowych z tytułu zmian kursu walutowego, przy założeniu określonego poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji
Wartość zagrożona ryzykiem kredytowym (<i>Credit Value-at-Risk, CVaR</i>)	potencjalna strata, jaka nie powinna zostać przekroczona z tytułu ryzyka kredytowego na utrzymywanym portfelu kredytowym, przy założeniu określonego (wysokiego) poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji
Wskaźnik LCR	wskaźnik pokrycia wypływów netto, który określa relację płynnych aktywów wysokiej jakości do wypływów netto (tj. pomniejszonych o wpływy) w horyzoncie 30 dni w warunkach skrajnych – europejska miara nadzorcza
Wskaźnik NSFR	Wskaźnik pokrycia stabilnego finansowania netto, który określa relację pozycji zapewniających stabilne finansowanie do pozycji wymagających stabilnego finansowania – europejska miara nadzorcza
Wskaźnik <i>LTV (Loan to Value)</i>	wskaźnik wysokości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości, stanowiącej jej zabezpieczenie
Współczynnik kapitału Tier I (T1)	miara adekwatności kapitałowej, wyliczana jako iloraz kapitału Tier I i sumy wymogów w zakresie funduszy własnych, przemnożonych przez 12,5. W Banku oraz Grupie Kapitałowej Banku nie są identyfikowane elementy kapitału dodatkowego Tier I, w konsekwencji wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1) jest równa wartości współczynnika kapitału Tier I (T1)
Wymogi w zakresie funduszy własnych	suma wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w Rozporządzeniu CRR, dyrektywie CRD, dyrektywie BRR lub decyzjach zewnętrznych organów nadzoru i kontroli
ZBP	Związek Banków Polskich

**ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE GRUPY
KAPITAŁOWEJ Powszechnej Kasy Oszczędności Banku
Polskiego Spółki Akcyjnej Podlegające Ogłaszaniu
Według Stanu na 31 Grudnia 2021 Roku
(w milionach złotych)**

Oświadczenie Zarządu PKO Banku Polskiego S.A.

Zarząd PKO Banku Polskiego S.A.:

- oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, informacje zostały przygotowane w zgodności z wewnętrznymi procesami kontroli;
- oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, adekwatność ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, w PKO Banku Polskim S.A., daje pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku;
- zatwierdza niniejszy Raport „Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej według stanu na 31 grudnia 2021 roku”, w którym umieszczono informacje na temat ryzyka omówiono ogólny profil ryzyka Banku i Grupy Kapitałowej Banku związany ze strategią działalności oraz zawarto kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez PKO Bank Polski S.A. i Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A., w tym interakcji między profilem ryzyka Banku, a tolerancją na ryzyko wyrażoną w formie strategicznych limitów tolerancji, określoną przez Zarząd i zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu PKO Banku Polskiego S.A.

Podpisano przez:

**Iwona
Duda**

2022-03-04

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Prezes Zarządu

Iwona Duda

Podpisano przez:

**Bartosz
Drabikowski**

2022-03-03

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Bartosz Drabikowski

Podpisano przez:

**Marcin
Eckert**

2022-03-04

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Marcin Eckert

Podpisano przez:

**Wojciech
Iwanicki**

2022-03-04

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Wojciech Iwanicki

Podpisano przez:

**Maks
Kraczkowski**

2022-03-03

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Maks Kraczkowski

Podpisano przez:

**Mieczysław
Król**

2022-03-03

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Mieczysław Król

Podpisano przez:

**Artur
Kurcweil**

2022-03-04

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Artur Kurcweil

Podpisano przez:

**Piotr
Mazur**

2022-03-03

Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu

Piotr Mazur